

Pouke
iz Biblije

LISTOPAD
STUDENI
PROSINAC
2025.

Pouke o Jošuinoj vjeri

POUKE O JOŠUINOJ VJERI

Barna Magyarosi

Pouke o Jošuinoj vjeri

Pouke iz Biblije

Listopad, studeni i prosinac 2025.

Sadržaj

1. Recept za uspjeh
2. Iznenadeni milošću
3. Spomenici milosti
4. Sukob u pozadini svih sukoba
5. Bog se bori za vas
6. Unutarnji neprijatelj
7. Krajnja odanost: Bogoslužje u ratnom području
8. Divovi vjere: Jošua i Kaleb
9. Baštinici obećanja, zatočenici nade
10. Pravi Jošua
11. Život u Obećanoj Zemlji
12. Bog je vjeran!
13. Izaberite danas!

POUKE IZ BIBLIJE — izdanje za odrasle — 4/2025.

Pouke iz Biblije — izdanje za odrasle priprema Odjel za crkvene službe Generalne konferencije adventista sedmog dana. Pouke se pripremaju pod nadzorom proširenog odbora za subotnjoškolske pouke, čiji su članovi konzultativni urednici. Tiskana biblijska pouka pridonos je odbora.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10 000 Zagreb, Hrvatska • **Odgovorni urednik:** Neven Klačmer • **Urednik:** Mario Šijan • **Prijevod:** Tamara Babić • **Lektura:** Marijan Malašić • **Korektura:** Ljiljana Đidara • **Prijelom:** Brankica Vukmanić • **Tisak:** Znaci vremena, Zagreb

znaci-vremena.com • adventisti.hr

CROATIAN ADULT SSQ — 4/2025

Barna Magyaosi, Lessons of Faith From Joshua

Druge prilike: Knjiga o Jošui

Knjiga o Jošui obilježava prelazak s Mojsijevog vodstva na Jošuiino vodstvo. Ona počinje izvještajem o ulasku Izraela u Obećanu Zemlju i završava njihovim naseljavanjem u toj zemlji.

Jošua je pred sobom imao težak zadatak — nastaviti tamo gdje je Mojsije stao. Ali taj izazov bio je tek početak. Jošua je trebao učiniti nešto što Mojsije nikad nije učinio — nakon četrdeset godina provedenih u pustinji prevesti narod preko Jordana u Kanaan, u skladu s obećanjem koje je Bog dao njihovim očevima mnogo godina prije.

“Moj je sluga Mojsije umro; zato sada ustani, prijeđi preko toga Jordana, ti i sav taj narod, u zemlju koju dajem sinovima Izraelovim.” (Jošua 1,2) Ključ za cijeli narativ nalazi se ovdje, u tim Gospodnjim riječima — trebali su ući “u zemlju koju ja [Jahve] dajem Izraelcima”.

Dakle, Jošua to neće učiniti sam, već jedino Gospodnjom silom i pod vodstvom Onoga koji bi odveo narod u tu zemlju već u prethodnom naraštaju da je ispunio svoju stranu Saveza. Nažalost, Izraelci to nisu učinili tako da su se suočili s posljedicama svojih postupaka.

Činjenica je da se tijekom prethodnih četrdeset godina Izrael suočavao s negativnom stranom Saveza. Zbog pobune protiv Boga, čitav naraštaj odraslih koji su doživjeli veličanstvena čuda prigodom izlaska, osim Kaleba i Jošue, pomrla je u pustinji. Četiri od pet Mojsijevih knjiga bavi se onim što im se događalo dok su lutali pustinjom. Sada, pod Jošuinim vodstvom, drugi naraštaj bio je spreman prihvatiti se izazova osvajanja zemlje.

“Tada Mojsije zovnu Jošuu pa mu reče pred svim Izraelom: ‘Ohrabri se i budi odlučan! Jer ti ćeš ići s ovim narodom u zemlju za koju se Jahve zakle ocima njihovim da će im je dati; ti ćeš im je predavati u baštinu. Sam Jahve ide pred tobom; on će s tobom biti; neće te zapustiti, niti će te ostaviti. Ne boj se i ne dršći!’” (Ponovljeni zakon 31,7.8)

Božja obećanja dana patrijarsima i Mojsiju trebala su se ispuniti. Atmosfera je odisala iščekivanjem i uzbuđenjem. Bio je to novi početak za narod koji je dugo bio bez doma i posjeda. Bog se pokazao kao vjeran prigodom njihovog oslobađanja iz ropstva, i svakako Mu se moglo vjerovati da će ispuniti svoje obećanje u vezi sa zemljom.

Bog se pokazao kao vjeran prigodom njihovog oslobađanja iz ropstva, i svakako Mu se moglo vjerovati da će ispuniti svoje obećanje u vezi sa zemljom.

“Knjiga o Jošui napisana je prvenstveno sa svrhom da opiše ulazak Izraela u Obećanu Zemlju, osvajanje zemlje i njezinu podjelu među plemenima. Ta svrha naglašava poruku knjige da je Bog vjeran u ispunjenju obećanja o zemlji koje je dao Abrahamu. Knjiga naglašava Božju vjernost Njegovim obećanjima iz Saveza (Jošua 21,43-45).” (*Andrews Bible Commentary*, Andrews University Press, 2020., str. 365)

Zajedno ćemo otkriti da se, bez obzira na to što je Knjiga o Jošui napisana prije više od tri tisuće godina, svijet u kojem mi danas živimo, kada je riječ o duhovnim izazovima, ne razlikuje mnogo od Jošuinog svijeta. Možda se mi suočavamo s drugačijim s izazovima, ali u svakom slučaju postoje izazovi, posebno duhovni, koji ugrožavaju našu sigurnost, našu vjeru i ispunjenje poslanja koje je Bog povjerio svojem narodu. Jošuin primjer sigurno će nas nadahnuti da se pozivamo na Božja obećanja koja se odnose na naše vrijeme i da postizemo uspjehe Njegovom silom, kao što je to on činio.

Barna Magyarosi trenutačno služi kao izvršni tajnik Intereuropske divizije i predsjednik je Odbora za istraživanje Biblije te divizije. On je svoju službu u Crkvi otpočeo kao pastor i direktor odjela u Konferenciji Južne Transilvanije u Rumunjskoj, a nastavio je kao profesor teologije i predsjednik Sveučilišta Adventus u Rumunjskoj.

Recept za uspjeh

“Samo budi odvažan i hrabar da sve učiniš vjerno prema naredbama koje ti je dao Mojsije, sluga moj. Ne skreći od toga ni desno ni lijevo, da bi ti bilo sretno sve što poduzmeš.” (Jošua 1,7)

Biblijski tekstovi: Ponovljeni zakon 18,15-22; Jošua 1; Hebrejima 6,17.18; Efežanima 6,10-18; Psalam 1,1-3; Rimljanima 3,31

Benjamin Zander, umjetnički ravnatelj Bostonskog filharmonijskog orkestra, bio je i predavač na predmetu koji se bavi analizom izvođenja glazbenog djela. Primijetio je da su njegovi studenti bili vrlo zabrinuti kad su se suočavali s ocjenom svojeg izvođenja. Da bi ih opustio i omogućio im da ostvare svoj puni potencijal, već prvog dana je objavio da će svi dobiti najvišu ocjenu. Ta ocjena nije bila neko očekivanje koje treba ispuniti, već “mogućnost koju treba provesti u djelo”. Jedini zahtjev bio je da studenti tijekom prva dva tjedna semestra napišu pismo, ali da ga datiraju na kraj studijske godine. U pismu su trebali objasniti zašto zaslužuju tako visoku ocjenu.

Knjiga o Jošui govori o novim mogućnostima. Mojsije, koji je bio dominantna figura četrdeset godina izraelske povijesti, pripadao je prošlosti. Izlazak iz Egipta i lutanje po pustinji, tragično obilježeno pobunom i tvrdoglavošću, završili su. Novi naraštaj, spreman slušati Boga, trebao je ući u Obećanu Zemlju, i to nije bilo neko očekivanje koje treba ispuniti, već mogućnost koju treba provesti u djelo.

Proučimo zato kako je Bog otvorio novo poglavlje u životu Izraela i kako On može to isto učiniti i u našem životu.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 475—481.

NOVI MOJSIJE

Pročitajte Ponovljeni zakon 18,15-22; Jošua 1,1-9. Zašto je značajno što Knjiga o Jošui počinje ponavljanjem obećanja vezanog za ono što će se dogoditi nakon Mojsijeve smrti?

.....

.....

.....

Premda je Mojsije umro, a Bog je postavio novog vođu Jošuu, između njih dvojice postojale su određene sličnosti. Obojici je Bog rekao da će voditi svoj narod u zemlju obećanu njihovim očevima. Kao što je Bog rekao Jošui: "Svako mjesto na koje stupi vaša noga dajem vam, kao što obećah Mojsiju." (Jošua 1,3) Jošua je dovršio djelo koje je prvobitno bilo povjereno Mojsiju. On je zapravo bio novi Mojsije.

Pročitajte Izlazak 33,11; Brojevi 14,6.30.38; 27,18; 32,12; Ponovljeni zakon 1,38; 31,23; 34,9. Što nam ti tekstovi govore o Jošui?

.....

.....

.....

U ovoj fazi obećanje da će Bog "podignuti" proroka sličnog Mojsiju (Ponovljeni zakon 18,15) još uvijek je samo moguća stvarnost. Uvodne riječi Knjige o Jošui podsjećaju čitatelja na to obećanje i u isto vrijeme bude kod njega očekivanje da će vidjeti njegovo ispunjenje.

Premda mrtav, Mojsije i dalje dominira prvim poglavljem. Njegovo ime spominje se deset puta, a Jošuo samo četiri puta. Mojsije je nazvan "slugom Jahvinim", dok se o Jošui govori kao o "pomoćniku Mojsijevu" (Jošua 1,1). Bit će potreban čitav život odane službe i poslušnosti da bi Jošua dobio zvanje "sluga Jahvin" (Jošua 24,29).

Bez obzira na to što prvo poglavlje Knjige o Jošui opisuje prijelaz između dvojice velikih vođa u Izraelu, najvažnija osoba u njemu je sam Bog, čijim riječima ta knjiga počinje i čije vodstvo njome dominira. Nema nikakve sumnje u to tko je pravi vođa Izraela.

Bog je u prošlosti pozivao razne muškarce i žene da vode Njegov narod. Zašto je ipak od presudne važnosti imati na umu tko je pravi, nevidljivi vođa crkve?

PRIJEĐITE! ZAUZMITE! PODIJELITE! SLUŽITE!

Pročitajte Jošua 1. Što možemo saznati o strukturi ove knjige na osnovi uvodnog poglavlja?

.....

.....

.....

Prvo poglavlje služi kao uvod u cijelu knjigu. Ono se sastoji od četiri govora koji se podudaraju s četiri glavna dijela knjige: prelazak (Jošua 1,2-9); osvajanje (Jošua 1,10,11); podjela zemlje (Jošua 1,12-15); služenje poslušnošću Zakonu (Jošua 1,16-18).

Jošuina knjiga može se promatrati kao niz božanskih inicijativa. U svakoj od tih inicijativa Bog daje Jošui posebne zadatke u vezi s osvajanjem Kanaana, od kojih je svaki potvrđen kasnije u knjizi nakon uspješnog završetka.

Božja obećanja u vezi s osvajanjem zemlje na kraju će se ostvariti. Otada će odgovornost za čuvanje zemlje počivati u rukama Izraelaca, i moći će se ostvariti samo istinskom vjerom i poslušnošću, kakvu takva vjera uvijek rađa.

Božje inicijative, izražene trima glagolima — “prijeći”, “zauzeti” i “podijeliti” — dobivaju pravi odgovor u poslušnosti naroda koja proizlazi iz službe.

Ponovimo: Knjiga o Jošui ima četiri glavna dijela, a u svakom od njih prevladava određena hebrejska riječ:

- (1) Prelazak (Jošua 1,1—5,12)
- (2) Osvajanje (Jošua 5,13—12,24)
- (3) Podjela (Jošua 13,1—21,45)
- (4) Služba (Jošua 22,1—24,33).

Dakle, struktura knjige prenosi njezinu glavnu poruku: Božje inicijative ne ostvaruju se automatski. Naprotiv, one zahtijevaju vjerni odgovor Njegovog naroda. Odnosno, nakon svega što je Bog učinio za nas — uključujući i ono što ne možemo učiniti sami za sebe — i mi smo pozvani da učinimo što možemo, da poslušamo ono što nam Bog zapovijeda. Tako je to bilo tijekom cijele svete povijesti, a tako je i danas. Na primjer, opis Božjeg naroda posljednjeg vremena u Otkrivenju 14,12 prenosi istu misao: vjera u ono što je Bog učinio za nas vodi u poslušnost.

Razmislite o nekim obećanjima iz Božje riječi koja su vama najdragocjenija. Koju vrstu odgovora s vaše strane ona zahtijevaju da bi se ostvarila?

BAŠTINICI OBEĆANJA

U Jošui 1,2,3 Gospodin kaže Jošui da im On daje tu zemlju. S druge strane, On kaže da im ju je već dao. Što to znači?

Ta zemlja je bila dar od Boga koji je bio njezin pravi Vlasnik. U Jošui 1,2,3 upotrijebljena su dva različita oblika glagola "dati", što odražava dva značajna aspekta nasljeđivanja zemlje. Prvi oblik izražava proces predaje zemlje. Izraelci su osvojili samo teritorije preko Jordana. Većinu Obećane Zemlje tek je trebalo osvojiti.

U Jošui 1,3 taj glagol je upotrijebljen u prošlom vremenu, što ostavlja dojam da im je ta zemlja *već bila predana*. Kada je Bog subjekt takvih radnji, taj glagolski oblik zove se "proročki perfekt". A to je zato što je ono što On obeća u svojoj Riječi sigurna činjenica kojoj se može vjerovati kao ostvarenoj stvarnosti.

Zamjenice u 3. retku, "vi" i "vama", nalaze se u množini, tako da obećanje nije dano samo Jošui, već cijelom izraelskom narodu. Spominjanje obećanja danog Mojsiju ukazuje na kontinuitet Božjeg djela.

Također, riječ kol, "svi", "svaki", ponavlja se višeput u prvom poglavlju. Česta prisutnost te imenice ukazuje na potpunost i cjelovitost koji su ključni za postizanje cilja postavljenog pred Jošuu. Morala je postojati savršena usklađenost između Boga, Jošue i izraelskog naroda kako bi se osigurao uspjeh predstojećeg osvajanja Obećane Zemlje.

Pročitajte Jošua 1,4-6; Hebrejima 6,17,18. U tom trenutku Obećana Zemlja bila je samo obećanje. A ipak, Bog je naziva baštinom. Što znači biti baštinik Božjih obećanja?

.....

.....

.....

.....

Nema ničega čarobnog u vezi s Božjim obećanjima. Ona se sama po sebi ne mogu ispuniti. Jamstvo da će se ona obistiniti leži u Božjim riječima: "Ja ću biti s tobom." Doista, Gospodnja prisutnost bila je presudna za opstanak Izraela. Bez nje oni bi bili samo jedan od mnogih naroda, bez posebnog poziva, identiteta ili poslanja (Izlazak 33,12-16). I upravo je Gospodnja prisutnost bila sve što je Jošui bilo potrebno da bi uspio.

To se ni do danas nije promijenilo, zbog čega imamo Isusovo obećanje koje se nalazi u Mateju 28,20.

BUDI SLOBODAN!

Pročitajte Jošua 1,7-9. Zašto je Gospodin dvaput morao naglasiti Jošui da bude slobodan (u nekim prijevodima jak) i hrabar?

.....

.....

Zadatak postavljen pred Jošuu po svemu je sudeći uključivao velike izazove. Zidine kanaanskih gradova djelovale su neosvojivo, a stanovništvo zemlje bilo je obučeno za borbu. Nasuprot tomu, Izraelci, neuki nomadi, nisu posjedovali čak ni najprimitivnije ratne sprave kako bi zauzeli utvrđene zidine. Povijest nam kaže da čak ni Egipat, velesila onog vremena, nije bio u stanju osvojiti čvrstu utvrdu u Kanaanu.

Ipak, poziv da bude slobodan (jak) i hrabar ovdje se nije odnosio samo na borbeni moral i ratničku vještinu. Hrabrost i snaga bile su im potrebne da bi ostali vjerni Zakonu i njegovim zahtjevima koji su određivali Savez Izraela s Jahvom.

Pročitajte Efežanima 6,10-18. Premda se od nas danas ne zahtijeva da sudjelujemo u vojnim sukobima, kako te riječi ohrabrenja upućene Jošui možemo primijeniti na svoje svakodnevne duhovne borbe?

.....

.....

Da bi ispunili misiju koju im je Krist povjerio, kršćani se danas suočavaju sa sličnim izazovima kakve je imao Jošua. Od njih se zahtijeva da ratuju protiv vlastitih grešnih sklonosti, protiv poglavarstava, sila i vladara tame ovoga svijeta i protiv vojski zla. Poput Jošue, i oni imaju ohrabrujuće obećanje o Kristovoj prisutnosti: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta." (Matej 28,20) Kao što je Gospodnja prisutnost bila dovoljna da rastjera Jošui strahove, tako bi trebala biti dovoljna i nama da odagna sumnje i strepnje koje mi danas imamo.

Pred nama je izazov da dobro upoznamo Gospodina kako bismo imali povjerenje u Njega i obećanja koja nam je dao. I upravo zato, više od ičega drugog, trebamo imati osobni odnos s Njim.

Ključno pitanje u današnje vrijeme ne razlikuje se od onoga s kojim se Jošua suočavao. Kako da ostanemo vjerni onome što nam Božja riječ kaže čak i onda kad je to nepopularno i kad je nezgodno tako postupati?

SRETAN I USPJEŠAN

Pročitajte Jošua 1,7-9; Postanak 24,40; Izaija 53,10; Psalam 1,1-3. Na osnovi tih tekstova, što znači biti sretan i uspješan?

.....

.....

.....

Hebrejski izraz *tsalakh*, "sretan" (Jošua 1,8), podrazumijeva zadovoljavajuće ostvarenje onoga što je planirano, ili stanje povoljnih okolnosti.

Izraz *sakal*, "biti mudar" (Jošua 1,8), može se prevesti kao "napredovati" ili "biti uspješan". Ali on također može značiti i "biti razborit" ili "postupati mudro". On se često javlja u Knjizi o Jobu, u Izrekama i Psalmima, gdje je pojam uspjeha blisko povezan s mudrim postupanjem na osnovi straha Gospodnjeg i poslušnosti Njegovoj Riječi.

Prema tom uvidu, uspjeh se ne određuje nužno kao materijalno blagostanje, premda se to ne isključuje. Uspjeh se mora sagledati kao stanje usklađenosti s duhovnim vrijednostima i načelima koja leže u temeljima Božjeg stvorenog svijeta i izražena su u Njegovom Zakonu.

Povjerenje u Božja obećanja, posebno u obećanje o spasenju jedino vjerom, i poslušnost Njegovom Zakonu, nisu u suprotnosti. Oni predstavljaju dvije strane istog novčića.

Pročitajte Rimljanima 3,31. Što nam ovaj redak govori o odnosu između Zakona i vjere?

.....

.....

Vjeru u Isusovu pomiriteljsku i žrtvenu smrt suprotstaviti poslušnosti Božjem zakonu, znači uspostaviti lažnu i opasnu podijeljenost. Zakon i milost uvijek idu zajedno. Samo površno razumijevanje uloge Zakona može voditi k zaključku da su "Zakon" i "milost" u suprotnosti.

Starozavjetni pisci duboko su poštovali Zakon i smatrali ga izvorom blaženstva (Psalam 1,2; Psalam 119,70.77.174). Ispravno shvaćen i primijenjen, Zakon nas vodi k dubljem razumijevanju vlastite grešnosti (Rimljanima 7,7) i potrebe za Kristovom pravednošću (Galaćanima 3,24).

Koliko god se Božjom milošću trudili da držite Njegov Zakon, kako ste na osnovi vlastitog iskustva uvidjeli svoju potrebu za Kristovom pravednošću koja nas pokriva?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Prijelaz preko Jordana", str. 400,401 (u izvorniku 481,482). Ako ste u mogućnosti, pročitajte i poglavlje iz knjige *The Story of Redemption* pod naslovom "Entering the Promised Land" (Ulazak u Obećanu Zemlju), str. 175.

"U svojim obećanjima i opomenama Isus misli na mene. Bog je toliko volio svijet da je dao svojeg jedinorođenog Sina da *ja*, vjerujući u Njega, ne poginem, nego da imam život vječni. Iskustva vezana za Božju riječ moraju biti *moja* iskustva. Molitva i obećanja, pravila i opomene jesu moji. ... Kad vjera tako primi i usvoji načela istine, ona će postati dio bića i pokretačka sila života. Božja riječ, prihvaćena u duši, oblikuje misli i sudjeluje u razvitku karaktera." (Ellen G. White, *Isusov život*, str. 315; u izvorniku 390, 391)

"Ne postoji tema kojom se moramo ozbiljnije baviti, koju moramo češće ponavljati i snažnije utvrditi u umu svih ljudi, nego što je tema o nemogućnosti palog čovjeka da zasluži bilo što, čak i svojim najboljim dobrim djelima. Spašavamo se jedino vjerom u Isusa Krista." (Ellen G. White, *Faith and Works*, str. 19)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Koliko god se životne prilike i iskustva Jošue razlikovali od naših, koja duhovna načela možemo preuzeti iz njegovog života da bismo ih primijenili u svojem vlastitom? Zašto ipak moramo uvijek uzeti u obzir kontekst kada nastojimo izvući neke sličnosti?

2. Razgovarajte o odnosu između Božjih obećanja i poslušnosti Njemu. Kako se oni uzajamno dopunjuju? Kakve se opasnosti nalaze u prenaglašavanju jednog na račun drugog? To jest, koja opasnost proizlazi iz naglašavanja Zakona po cijenu gubljenja iz vida milosti? Ili od naglašavanja milosti po cijenu gubljenja iz vida Zakona?

3. Na osnovi pouke za ovaj tjedan, kako biste definirali uspjeh iz biblijske perspektive? Koje mjesto napredak i blagostanje imaju u kršćanskoj definiciji uspjeha?

4. Zamislite kako se morao osjećati Jošua kad je trebao zamijeniti Mojsija. Koje mu je obećanje Bog dao, koje mu je sigurno pomagalo da se održi (vidi Jošua 1,5) dok se suočavao s golemom odgovornošću?

Iznenadeeni milošću

“Vjerom Rahaba bludnica ne pogiba s nevjernicima, jer je bila primila uhode s mirom.” (Hebrejima 11,31 — Šarić)

Biblijski tekstovi: Jošua 2,1-21; Brojevi 14,1-12; Hebrejima 11,31; Izlazak 12,13; Jošua 9; Nehemija 7,25.

“Zašto sam to opet učinio?” Vjerojatno je svatko od nas u jednom trenutku izgovorio te riječi. Uostalom, ne samo da se povijest ponavlja, već se ponavlja i ponašanje čovječanstva općenito, a i svakog od nas pojedinačno. Koliko često ponavljamo iste pogreške!

Izrael je imao drugu priliku ući u Obećanu Zemlju, i Jošua je to ozbiljno shvatio. Prvi korak bio je da steknu jasnu predodžbu o tome s čim se suočavaju. Zato je poslao dvojicu uhoda da mu donesu vrijedne informacije o toj zemlji: o njezinom sustavu obrane, vojnoj spremnosti, zalihama vode i stavu stanovništva pred osvajačkom silom.

Netko bi pomislio da Božje obećanje o davanju te zemlje Izraelcima isključuje svaki napor s njihove strane. Međutim, oslanjanje na Božju pomoć ne poništava ljudsku odgovornost. Izrael je po drugi put stajao na granici Kanaana. Očekivanja su bila visoka, ali kad je Izrael prvi put stajao na toj granici i imao isti zadatak, to je završilo kao strahovit neuspjeh.

Ovog ćemo tjedna proučiti dva zadivljujuća događaja iz Knjige o Jošui i otkriti kakvo je njihovo značenje za našu vjeru danas. Božja milost može nas iznenaditi na bezbroj načina.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 482—493.

DRUGA PRILIKA

Pročitajte Jošua 2,1; Brojevi 13,1.2.25-28.33; 14,1-12. Zašto je Jošua otpočeo osvajanje Obćane Zemlje slanjem uhoda?

.....

.....

Mjesto s kojeg su ta dvojica uhoda poslana, Šitim, podsjeća nas na dvije negativne epizode iz izraelske povijesti.

Prva također izvještava o uhodama (vidi Brojevi 13), u kojoj su opisane iste bitne pojedinosti: slanje uhoda, njihov tajni upad na neprijateljsko područje, njihov povratak, izvještaj o izviđanju i odluka da se postupi na osnovi tih izvještaja.

Drugi događaj u Šitimu jedno je od najprkosnijih idolopokloničkih kršenja Saveza od strane Izraelaca, kada su se na nagovor Bileama prepustili razvratu s moapskim ženama i klanjali se njihovim bogovima (Brojevi 25,1.3; 31,16). U tom kontekstu ime Šitim izaziva veliku nelagodu u pogledu ishoda događaja. Hoće li to biti još jedan poraz na granici Obćane Zemlje? Ili će dovesti do dugo očekivanog ispunjenja prastarog obećanja?

Pročitajte Ivan 18,16-18.25-27; 21,15-19. Koje sličnosti otkrivete između druge prilike dane Izraelu kao narodu i Petru kao pojedincu?

.....

.....

Bog nudi drugu priliku (i više od toga!). Biblija drugu priliku (i više od toga!) naziva "milost". Milost je jednostavno primanje onoga što ne zaslužujemo. Pojam milosti obilno je prisutan u biblijskom nauku (usporedi Rimljanima 5,2; Efežanima 2,8; Rimljanima 11,6). Bog svima milostivo nudi mogućnost novog početka (Titu 2,11-14). Petar je osobno iskusio tu milost i poticao crkvu da raste u milosti (2. Petrova 3,18). A ta vijest postaje još ljepša: mi dobivamo mnogo više od druge prilike, zar ne? Da nije tako, gdje bismo bili?

Razmislite o iskustvu Izraelaca kada im je pružena druga prilika da uđu u Kanaan, i o milosti koja je ukazana Petru nakon što se odrekao svojega Gospodina. Čemu bi nas ti događaji trebali naučiti kada je riječ o tome da bismo i mi trebali pokazati milost onima kojima je potrebna?

VRIJEDNOST TAMO GDJE JE NE OČEKUJEMO

Pročitajte Jošua 2,2-11; Hebrejima 11,31; Jakov 2,25. Što nam ovi redci govore o Rahabi?

.....

Središnje mjesto u izvještaju o Rahabi zauzima laž koju je ona izrekla da bi zaštitila uhode. Kada razmišljamo o toj njezinoj laži, moramo imati u vidu da je Rahaba bila pripadnica iznimno grešnog društva, što je na kraju dovelo do Božje odluke da ih osudi (Postanak 15,16; Ponovljeni zakon 9,5; Levitski zakonik 18,25-28). Premda je točno da Novi zavjet pohvaljuje njezinu vjeru, pomnjava raščlamba novozavjetnih osvrta na Rahabin čin otkriva da se nigdje ne odobrava sve što je ona činila, niti se opravdava njezina laž.

U Hebrejima 11,31 potvrdno se govori o vjeri koju je ona pokazala kada je svoju sudbinu vezala za te uhode, umjesto da se drži svoje iskvarene kulture. U Jakovu 2,25 pohvaljuje se njezino primanje dvojice izraelskih uhoda, kao i to što ih je uputila kako da se vrate sigurnim putem. Usred moralno posrnule, iskvarene kulture i Rahabinog vlastitog grešnog načina života, Bog je u svojoj milosti vidio iskru vjere preko koje ju je uspio spasiti. Bog je iskoristio ono što je kod Rahabe bilo dobro — njezinu iskrenu vjeru u Njega i odluku da pripada Njegovom narodu — ali nikad nije pohvalio sve što je ona radila. Bog je ukazao poštovanje Rahabi zbog njezine iznimne hrabrosti i neustrašive vjere, zbog toga što je poslužila kao posrednik spasenja i što je izabrala Njega — izraelskog Boga. Vidjevši što se događa, ona je izjavila: "Jer Jahve, Bog vaš — on je Bog gore na nebesima i dolje na zemlji." (Jošua 2,11) Značajno je čuti jednu Kanaanku kako priznaje da je Jahve jedini Bog, i to na vrhu, gdje su se, u njezinoj poganskoj religiji, obično upućivale molitve onome što su oni smatrali nebeskim božanstvima.

Izraz koji je Rahaba upotrijebila, prije toga nalazimo samo u kontekstu Božjeg isključivog prava da bude obožavan (Izlazak 20,4; Ponovljeni zakon 4,39; 5,8). Njezine riječi svjedoče o unaprijed donesenoj, svjesnoj odluci da prizna izraelskog Boga kao jedinog pravog Boga. Njezino priznanje pokazuje da je razumjela blisku povezanost između Božje vladavine i suda kojim je Jerihon osuđen na propast.

Njezin moralni izbor ishod je zaključka da u svjetlu Jahvinog suda postoje samo dvije mogućnosti: nastaviti s pobunom protiv Njega i biti uništen, ili se predati u vjeri. Izabравši izraelskog Boga, Rahaba je postala primjer koji pokazuje kakva je mogla biti sudbina svih stanovnika Jerihona da su se obratili izraelskom Bogu za milost.

Kako nas ovaj izvještaj uči da se u potpunosti trebamo predati Bogu?

NOVA ODANOST

Pročitajte Jošua 2,12-21; Izlazak 12,13.22.23. Kako nam redci iz Izlaska pomažu da razumijemo nagodbu između uhoda i Rahabe?

Rahabina nagodba vrlo je jasna: život za život i ljubaznost za ljubaznost. Riječ *česed* (Jošua 2,12), "ljubazna dobrota", ima bogato značenje koje je teško izraziti jednom riječju na drugim jezicima. Ona se odnosi prije svega na vjernost Savezu, ali sadrži i pojam vjernosti, milosti, dobročinstva i ljubaznosti.

Rahabine riječi također podsjećaju na Ponovljeni zakon 7,12, gdje se sam Jahve zaklinje da će čuvati svoj *česed* prema Izraelu. "Za nagradu — budeš li slušao ove naloge, držao ih te izvršavao — Jahve, Bog tvoj, držat će ti Savez svoj i milost [*česed*] za koje se zakleo tvojim ocima." (Ponovljeni zakon 7,12)

Zanimljivo je da isto to poglavlje (Ponovljeni zakon 7) proglašava zabranu (*herem*) uspostavljanja prijateljstva s Kanaancima. A ovdje Rahaba Kanaanka, koja je pod zabranom, na osnovi svoje nove vjere polaže pravo na obećanja dana Izraelcima. I spašena je zahvaljujući svojoj vjeri.

Prva slika koja nam neizbježno pada na um u vezi s razgovorom koji su uhode vodili s Rahabom jest Pasha uoči izlaska iz Egipta. Da bi bili zaštićeni, Izraelci su tada morali ostati u svojim domovima i dovratnike i nadvratnike svojih kuća obilježiti krvlju žrtvenog janjeta.

"Krv neka označuje kuće u kojima vi budete. Gdje god spazim krv, proći ću vas; tako ćete vi izbjeći biču zatornomu kad se oborim na zemlju egipatsku." (Izlazak 12,13; vidi također Izlazak 12,22.23)

"Narod treba poslušnošću pružiti dokaz o svojoj vjeri. Tako svi oni koji se nadaju da će biti spašeni zaslugama Kristove krvi moraju shvatiti da oni sami moraju sudjelovati u osiguranju svog spasenja. Premda nas samo Krist može otkupiti od kazne prijestupa, mi moramo ostaviti grijeh i okrenuti se poslušnosti. Čovjek se spašava vjerom, a ne djelima, a ipak se njegova vjera mora pokazati na djelu." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 224; u izvorniku 279)

U tom slučaju krv je bila znak koji ih je spasio od Božjeg anđela zatornika. Kao što je Bog poštediti živote Izraelaca tijekom posljednjeg zla u Egiptu, tako su Izraelci trebali poštediti Rahabu i njezinu obitelj kada je uništenje pogodilo Jerihon.

Kakvu moćnu evandeosku poruku možemo naći u ta dva izvještaja? Koje evandeoske pouke možemo izvući iz njih?

SUPROTSTAVLJENE VRIJEDNOSTI

Pročitajte Jošua 9,1-20. Koje su sličnosti i razlike između izvještaja o Rahabi i o Gibeoncima? Zašto su one značajne?

.....

.....

.....

Ovo poglavlje Knjige o Jošui počinje informacijom da je pet kanaanskih vladara koji su uglavnom vladali državama-gradovima odlučilo učiniti savez protiv Izraelaca. Nasuprot tomu, stanovnici Gibeona odlučili su učiniti savez s Izraelom.

Kako bi prevarili Izraelce i naveli ih da sklope savez s njima, Gibeonci pribjegavaju priči da su oni izaslanici iz daleke zemlje. Prema Ponovljenom zakonu 20,10-18, Bog je napravio razliku između Kanaanaca i naroda koji su živjeli izvan Obećane Zemlje.

Riječ prevedena kao "lukavstvo" može se upotrijebiti u pozitivnom smislu, kada označava razboritost i mudrost (Izreke 1,4; 8,5.12), ili u negativnom, što podrazumijeva zločinačku namjeru (Izlazak 21,14; 1. Samuelova 23,22; Psalam 83,4). U slučaju Gibeonaca, iza njihovog izdajničkog postupka krije se manje destruktivna namjera samoodržanja.

Riječi Gibeonaca upadljivo su slične Rahabinim riječima. I jedne i druge priznaju moć izraelskog Boga i da uspjeh Izraela nije čisto ljudski podvig. Nasuprot ostalim Kanaancima, oni se ne bune protiv Jahvinog plana da tu zemlju dodijeli Izraelcima, i priznaju da sam Bog tjera te narode pred Izraelom. Vijesti o njihovom izbavljenju iz Egipta i pobjedama nad Sihonom i Ogom, potaknuli su i Rahabu i Gibeonce da traže savez s Izraelcima. Međutim, umjesto da izraze spremnost da se predaju izraelskom Bogu, kao što je učinila Rahaba, Gibeonci su pribjegli lukavstvu.

Mojsijev zakon predviđao je način da se sazna Božja volja u slučajevima kao što je ovaj (Brojevi 27,16-21). Jošua se trebao raspitati što je Gospodnja volja u tom pogledu, i tako izbjeći prijevaru Gibeonaca.

Osnovna je dužnost teokratskog vođe, i bilo kojeg kršćanskog vođe, da traži Božju volju (1. Ljetopisa 28,9; 2. Ljetopisa 15,2; 18,4; 20,4). Pošto su to zanemarili, Izraelci su bili prisiljeni prekršiti osnovne uvjete za osvajanje zemlje, ili prekršiti zakletvu koju su dali u Gospodnje ime i koja je bila podjednako obvezujuća.

Koliko ste se često našli u sukobu između dviju naizgled suprotstavljenih biblijskih vrijednosti?

NEOČEKIVANA MILOST

Pročitajte Jošua 9,21-27. Na koji je način Jošua rješenje pomirilo pravdu s milošću?

Čak i da je narod želio napasti Gibeonce, ne bi im bilo dopušteno da to učine zbog zakletve koju su dali poglavari zajednice. Izraelski vođe vodili su se načelom da je zakletva, ako ne uključuje nepravdu ili zločinačku namjeru (Suci 11,29-40), obvezujuća, čak i ako je na vlastitu štetu. U Starom zavjetu, oprez prije davanja zakletve, kao i držanje zakletve, smatraju se vrlinama pobožnih (Psalam 15,4; 24,4; Propovjednik 5,2.6). Pošto je zakletva bila dana u ime Jahve, Izraelovog Boga, vođe je nisu mogli povući.

Svečanom zakletvom koju su položili njihovi vođe, sudbina Izraelaca bila je neraskidivo povezana sa sudbinom Gibeonaca. Zahvaljujući svojoj zadaći da sijeku drva i nose vodu za Božji dom (Jošua 9,23), Gibeonci su postali sastavni dio izraelske bogoslužne zajednice. Odgovor Jošue, za razliku od prijedloga izraelskih vođa da budu sluge "svemu zboru" (Jošua 9,21), pretvorio je kletvu u mogući blagoslov za Gibeonce (uspoređi 2. Samuelova 6,11).

Kasnija povijest Gibeona svjedoči o velikim vjerskim povlasticama koje je taj grad uživao, kao i o njihovoj odanosti Božjem narodu. Zakletva koju su tada položili ostala je na snazi naraštajima tako da su, nakon povratka Izraelaca iz babilonskog sužanjsstva, Gibeonci bili među onima koji su pomagali u obnovi Jeruzalema (Nehemija 7,25). Njihova djela imat će pozitivne posljedice za svu vječnost, ali samo zahvaljujući Božjoj milosti.

Što bi se dogodilo da Gibeonci nisu sakrili svoj identitet i da su jednostavno zatražili milost kao što je učinila Rahaba? Ne znamo, ali ne možemo isključiti mogućnost da bi, čak i da je zatražena Božja volja, to moglo dovesti do izuzeća Gibeonaca od uništenja. Božji krajnji cilj nije kažnjavanje grešnika, već da ih dovede u pokajanje i da im ukaže svoju milost (uspoređi Ezekiel 18,23; 33,11). Prijevarena Gibeonaca mora se shvatiti kao pozivanje na Božju milost, na Njegov ljubazan i pravedan karakter. Jer upravo je odbijanje Kanaanaca da se pokaju i njihovo prkošenje Božjim namjerama dovelo do odluke o njihovom uništenju (Postanak 15,16). Bog je pokazao da cijeni to što su Gibeonci priznali Njegovu vrhovnu vlast, što su željeli mir umjesto pobune, i što su se bili spremni odreći idolopoklonstva i obožavati jedinog istinitoga Boga.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Prijelaz preko Jordana", str. 401,402 (u izvorniku 482,483).

Nakon ovog izvještaja o Rahabi i uhodama ona se u ostatku Starog zavjeta više ne spominje, a ponovno se pojavljuje tek u Isusovom rodoslovlju. Navodi se da je ona postala žena Salme iz Judinog plemena, Boazovog pretka (oca), i svekrva još jedne posebne žene spomenute u istom rodoslovlju, Rute (Matej 1,5; usporedi Ruta 4,13.21). Zahvaljujući svojoj vjeri u Boga, ta bludnica iz Jerihona, osuđena na potpuno uništenje, postaje značajna karika u Davidovoj kraljevskoj lozi i praroditeljica Mesije. To Bog može ostvariti na osnovi naše vjere, čak i ako ona nije veća od gorušičnog zrna (Matej 17;20; Luka 17,6).

"Njezino obraćenje nije bilo neki izdvojeni slučaj božanske milosti prema idolopoklonicima koji su priznali Njegov božanski autoritet. Usred zemlje, mnogobrojna skupina — Gibeonci — odbacila je neznaboštvo i sjedinila se s Izraelom, dobivši tako udio u blagoslovima Saveza.

Bog ne priznaje nikakve razlike na temelju nacionalnosti, rase ili kaste. On je Stvoritelj cijeloga čovječanstva. Svi ljudi pripadaju istoj obitelji po stvaranju, i svi su jedno po otkupljenju. Isus je došao razrušiti svaki zid razdvajanja i otvoriti sve odjele predvorja Hrama kako bi svaka duša slobodno mogla doći k Bogu. Njegova ljubav je tako široka, tako duboka i tako potpuna da svuda prodire. Ona uzdiže iz područja Sotonina utjecaja one koji su bili zavedeni njegovim prijevarama, i stavlja ih na dohvat Božjeg prijestolja, prijestolja koje je okruženo dugom obećanja. U Kristu nema Židova ni Grka, roba ni slobodnjaka." (Ellen G. White, *Proroci i kraljevi*, str. 234,235; u izvorniku 369, 370)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte o pitanju "druge prilike" i o tome kako je možemo pružiti drugima. Kako pritom možemo paziti da ne zloupotrijebimo taj koncept? Razmislite, na primjer, o nekoj ženi koja se nalazi u vezi u kojoj trpi nasilje i kojoj se savjetuje da se uporno vraća svojem partneru ("milost"), samo da bi se u nekim slučajevima to nasilje nastavilo? Kako pronaći pravu ravnotežu u tome?

2. Razgovarajte o Rahabi kao uzoru vjere. Kako da naučimo cijeniti otvorenost ljudi za Boga, čak i kada je njihov način života daleko od biblijskih ideala? Kako je moguće cijeniti njihovu vjeru, a u isto vrijeme ne odobravati neke njihove navike?

3. Jošua je na praktičan način sjedinio pravdu i milost. Sjetite se neke situacije u svojem životu koja je zahtijevala i pravdu i milost. Na koje je praktične načine moguće spojiti to dvoje?

Spomenici milosti

“Jer, vaš je Bog pred vama isušio Jordan sve dok ga niste prešli, baš kao što je bio učinio i s Crvenim morem, isušivši ga sve dok nismo prešli na drugu stranu. Učinio je to da bi svi narodi te zemlje znali koliko je Bog moćan i da biste zauvijek slušali i poštovali svog Boga.” (Jošua 4,23,24 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Biblijski tekstovi: Jošua 3; Brojevi 14,44; Luka 18,18-27; Jošua 4; Ivan 14,26; Hebrejima 4,8-11.

Prometni policajac je dao znak i Ivan se morao zaustaviti. Zatim je od njega zatražio vozačku dozvolu i Ivanu je u tom trenutku sinulo da je svoj novčanik, zajedno s vozačkom dozvolom, ostavio u uredu. Objasnio je policajcu što se dogodilo, a ovaj ga je pitao čime se bavi. Odgovorio mu je da je profesor. Dok mu je uručivao priznanicu s iznosom koji treba platiti, policajac mu je rekao da na to ne gleda kao na kaznu.

“To je školarina”, rekao je. “Ljudi plaćaju školarinu kad žele nešto naučiti. To je vaša školarina kako biste naučili da ne smijete zaboravljati vozačku dozvolu. Ugodan dan, profesore!”

Kao ljudska bića, skloni smo zaboravljati ono što nam nije stalno pred očima. Zaboravljamo odgovoriti na telefonski poziv, napisati elektroničku poštu, zaliti cvijeće, čestitati rođendan i tako dalje. Mogli bismo nastaviti listu. Međutim, zanemarivanje naših duhovnih potreba moglo bi imati ozbiljnije posljedice od obične kazne za prekršaj, pogotovo zato što se tu doslovno radi o našoj vječnoj sudbini.

Proučimo sada prelazak Izraelaca preko Jordana i pogledajmo što možemo naučiti iz njihovog iskustva.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 494—501.

PRELAZAK PREKO JORDANA

Pročitajte Jošua 3,1-5; Brojevi 14,41-44. Zašto je Bog tražio od Izraelaca da se posebno pripreme za ono što se upravo trebalo dogoditi?

.....

.....

.....

To je prvi put da se Kovčeg saveza spominje u Jošuijnoj knjizi. Do ovog trenutka Kovčeg se u starozavjetnom izvještaju pojavljivao u kontekstu Svetišta (Izlazak 40,21); tijekom putovanja Izraelaca od Sinaja (Brojevi 10,33-36); i prigodom neuspješnog pokušaja osvajanja Kanaana (Brojevi 14,44). Bio je to najsvetiji komad namještaja u izraelskom Svetišu i sadržavao je tri predmeta, od kojih je svaki izražavao poseban odnos Izraelaca s Bogom: (1) ploče s Deset zapovijedi; (2) palicu Arona, velikog svećenika i (3) posudu s manom (Izlazak 16,33; Hebrejima 9,4).

Kovčeg i pripreme za prelazak preko Jordana podsjetile su Izraelce da oni ne ulaze u Kanaan na svoj način i u svoje vrijeme. Osvajanje će biti uspješno samo ako budu slijedili Božji plan u Njegovo vrijeme. Bog — koji je opisan kao Onaj koji sjedi na prijestolju iznad kerubina koji zaklanjaju Kovčeg saveza (Izlazak 25,22; Brojevi 7,89), i čije se pokretanje poistovjećuje s pokretanjem Kovčega — ulazi u Kanaan na čelu Izraelaca kao Onaj koji predvodi osvajanje.

Izraz preveden kao “izdvojiti” (Jošua 3,5) ili “posvetiti” odnosi se na proces očišćenja sličan onom koji su svećenici obavljali prije početka službe u Svetišu (Izlazak 28,41; 29,1) i koje je izraelski narod obavio prije Božje objave na Sinaju (Izlazak 19,10.14). To posvećenje obuhvaćalo je ostavljanje grijeha i uklanjanje sve obredne nečistoće. Ista zapovijed javlja se u Brojevima 11,18 u vezi s predstojećim Božjim čudom. Takva priprema zahtijevala se i prije bitaka vođenih u ratu (Ponovljeni zakon 23,14). Da bi se Bog mogao boriti za Izraelce u bitci, oni su morali pokazati svoju odanost Njemu i povjerenje u Njega kao u svojeg Vođu.

Čudo prigodom prelaska Jordana trebalo je pokazati Izraelcima da mogu vjerovati u Gospodnje obećanje da će istjerati te narode iz zemlje. Onaj koji ih je mogao prevesti preko Jordana po suhu, mogao im je tu zemlju dati na poklon.

Bog ne razdvaja uvijek Jordan. Njegova djela nisu uvijek tako očita. Kako možemo, po vašem mišljenju, razviti duhovnu spremnost da iskusimo i prepoznamo Božje djelovanje u našem životu?

ŽIVI BOG — BOG ČUDA

Pročitajte Jošua 3,6-17. Što nam čudesni prelazak preko Jordana govori o naravi Boga kojem služimo?

.....

.....

.....

.....

Prelazak preko Jordana opisan je u Jošui 3,5 hebrejskom riječju *niflaot*, “čuda”, koja se obično odnosi na silna, natprirodna Božja djela i pokazuje Njegovu jedinstvenost (Psalam 72,18; 86,10). Poslije, kad su Izraelci razmišljali o tim djelima, hvalili su Jahvu (Psalam 9,2) i govorili o Njemu među narodima (Psalam 96,3). O zlima u Egiptu (Izlazak 3,20; Mihej 7,15), o prelasku preko Crvenog mora, kao i o Božjem vodstvu u pustinji (Psalam 78,12-16) pričalo se kao o takvim čudima.

Biblijski pisci bili su svjesni i svjedočili su o činjenici da Bog koji je stvorio ovaj svijet nikad nije bio ograničen niti sputan u svojem stvaranju. Njemu ništa nije nemoguće (Jeremija 32,17). Njegovo ime i Njegova narav su čudesni (Suci 13,18) i On nadilazi našu moć razumijevanja.

Nasuprot bogovima drugih naroda koji ne mogu spasiti (Psalam 96,5; Izaija 44,8), biblijski Bog je “živi Bog”, prisutan i aktivan, i Njegovi sljedbenici mogu imati povjerenja u Njega dok iščekuju Njegovo djelovanje u njihovom životu.

Prorok Zaharija upotrijebio je isti izraz (od istog korijena kao i *niflaot*) kada je dobio viđenje o budućnosti Izraela nakon babilonskog sužanjsva. Vidio je da će Jeruzalem biti u potpunosti obnovljen, da će starci sjediti na gradskim ulicama i da će se djevojčice i dječaci igrati u njemu. Donekle sumnjičavim stanovnicima te prijestolnice koja je još uvijek nosila znakove razaranja, Zaharija je objavio: “Ovako veli Jahve nad Vojskama: ‘Ako to bude čudo u očima Ostatka u dane one, zar će to biti čudo i u mojim očima’ — riječ je Jahve nad Vojskama. Ovako govori Jahve nad Vojskama: ‘Evo spasit ću svoj narod iz zemlje istočne i iz zemlje sunčanog zapada. Ja ću ih dovesti da se nastane usred Jeruzalema.’” (Zaharija 8,6-8).

Pročitajte Luka 18,18-27. Kako vas Isusov odgovor Njegovim učenicima ohrabruje da se uzdate u Boga čak i u onome što izgleda nemoguće?

PAMTITE

Pročitajte Jošua 4. Zašto je Bog tražio od Izraelaca da podignu spomenik?

.....

.....

To kamenje trebalo je postati "znak". Hebrejski izraz *ot* često se povezuje s riječju "čudo" i može se odnositi na Božja čudesna djela (vidi jučerašnje proučavanje), kao što su zla nad Egiptom (Izlazak 7,3; Ponovljeni zakon 4,34). On također može značiti "simbol" ili "znak", kao vanjski znak dublje ili transcendentne stvarnosti. Na primjer, duga je "znak" Saveza (Postanak 9,12.13); krv na dovratnicima i nadvratnicima izraelskih kuća također je nazvana "znakom" (Izlazak 12,13); i što je najznačajnije, subota je "znak" stvaranja i Božje posvećujuće prisutnosti (Izlazak 31,13.17; Ezekiel 20,12).

Ovdje taj znak ima ulogu spomenika koji svaki sljedeći naraštaj podsjeća na čudo prelaska preko Jordana. Riječ za spomenik (*zikkaron*) potječe od riječi *zakar*, "zapamtiti", koja označava nešto više od pasivnog čina sjećanja na nešto. Ona podrazumijeva pamćenje praćeno odgovarajućim djelovanjem (Ponovljeni zakon 5,15; 8,2). Podizanje kamenih spomenika (Postanak 28,18-22) i uspostavljanje rituala koji su pokretali pitanja (Izlazak 12,26.27; Ponovljeni zakon 6,20-25) bilo je uobičajeno u Starom zavjetu. Umjesto da uvijek iznova ponavlja čuda, Bog postavlja spomenike koji pokreću uspomene na Njegova velika djela i potiču ljude da na njih odgovore na odgovarajući način. Dakle, znak je trebao ostati tu "zauvijek", što ukazuje na potrebu da se to Gospodnje čudo čuva u kolektivnom sjećanju Njegovog naroda za sva vremena.

Moguće pitanje koje će postaviti budući naraštaji značajno je zato što je oblikovano na osobni način: "Što vam znače ovi kamenovi?" Svaki novi naraštaj mora razumjeti i usvojiti značenje tih kamenova za sebe osobno. Vjera u Boga koji čini čuda može se održati živom samo ako svaki naraštaj iznova otkrije značenje moćnih Jahvinih djela u njihovom životu. Takva će vjera biti potpuno različita od vjernog provođenja u život *običaja* zasnovanih na Bibliji i *tradicionalizmu*, mrtve religije naraštaja koji je lišen njezine prave vrijednosti i prvobitnog žara. Na kraju krajeva, mi moramo sami osobno usvojiti vjeru zasnovanu na Bibliji. Nitko ne može vjerovati umjesto nas, a pogotovo ne naši preci.

Koji vam spomenici i osobne uspomene na vaš vlastiti hod s Gospodinom pomažu da se sjećate onoga što je On učinio za vas?

ZABORAVNOST

Pročitajte Jošua 4,20-24 u svjetlu sljedećih redaka: Suci 3,7; 8,34; Psalam 78,11; Ponovljeni zakon 8,2.18; Psalam 45,18. Zašto je bilo toliko važno sjećati se moćnih Božjih djela?

Zapazite promjenu lica u Jošui 4,23. Za vodu Jordana kaže se da je bila osušena pred "vama", to jest pred Izraelcima koji su prešli preko Jordana. Za razliku od toga, za Crveno more se kaže da je bilo isušeno pred "nama", onim naraštajem koji je doživio izlazak. Ta dva događaja koja su doživjela dva različita naraštaja bila su slična po značenju, što je omogućilo drugom naraštaju da na osnovi svojih roditelja, sami ponovno pronađu isti smisao u prelasku preko Jordana.

Općenito govoreći, zaboravnost doživljavamo kao normalnu osobinu svih ljudskih bića. Međutim, zaboravnost u duhovnom smislu može dovesti do ozbiljnih posljedica.

Čak i danas, ako želimo očuvati svoj identitet kao narod koji ima jedinstven poziv i poslanje, morat ćemo stvarati prilike za osvježanje pojedinačnog kao i kolektivnog duhovnog pamćenja da bismo pitanja kao što su tko smo, odakle dolazimo i zašto smo ovdje zadržali u središtu pozornosti.

Pročitajte 1. Korinćanima 11,24.25; Ivan 14,26. Zašto moramo uvijek imati na umu što je Krist učinio za nas? Što je još uopće važno ako toga nema?

Ellen G. White je jasno razumjela da ćemo, ako se ne budemo uvijek upravljali prema svjetlu koje nam pružaju Božja djela i otkrivenja iz prošlosti, sigurno izgubiti motivaciju da ostvarimo svoje poslanje u budućnosti: "Nemamo se čega plašiti u budućnosti ako ne zaboravimo kako nas je Gospodin vodio i čemu nas je učio u prošlosti." (Ellen G. White, *Life Sketches*, str. 196)

Premda je važno sjećati se prošlosti i načina na koji je Gospodin djelovao u našem životu, zašto moramo iz dana u dan imati živo iskustvo s Njim, doživljavati stvarnost Njegove ljubavi i Njegove prisutnosti u sadašnjem trenutku?

PREKO JORDANA

“On pretvori more u zemlju suhu, te rijeku pregaziše. Stog se njemu radujmo!” (Psalam 66,6)

Oba ta događaja, prelazak preko Crvenog mora i prelazak preko Jordana, predstavljaju graničnike koji označavaju početak nove ere u biblijskoj povijesti, i oba nose simbolično značenje (vidi Psalam 66,6; 114,1-7; 2. o kraljevima 2,6-15). Već u Starom zavjetu postoje tekstovi koji povezuju ta dva prelaska i prepoznaju značenje koje nadilazi prvobitne okolnosti. U Psalmu 66,6 psalmist slavi Božji otkupiteljski čin u njegovom životu (Psalam 66,16-19) pozivajući se na povijesne primjere prelaska preko Crvenog mora i Jordana.

Psalam 114 također povezuje ta dva događaja, ne zato što autor nije zapazio vremensku razliku između njih, već zbog teološkog značenja koje ta dva prelaska dijele. Oba događaja, dakle, doprinose promjeni položaja Izraela. U prvom slučaju iz ropstva u slobodu, a u drugom iz nomadskog bezzemljaštva u narodnu zajednicu. U psalmima koje smo naveli, primjeri ta dva prelaska ilustriraju promjenu položaja psalmista — iz nasilja, siromaštva, bespomoćnosti i poniženja u sigurnost, blagostanje, spasenje i dostojanstvo.

Također, na Jordanu se odigrao i “prelazak” proroka Ilije, i to u kontekstu čuda sličnog onome koje je zabilježeno u Knjizi o Jošui. Za Iliju je taj prelazak bio najznačajnija promjena u životu — uzet je na Nebo. I za Elizeja je ta promjena također bila važna: prorokov pomoćnik (1. o kraljevima 19,21) postao je prorok u narodu (2. o kraljevima 2,22).

Pročitajte Matej 3,16.17; Marko 1,9. Kako novozavjetni pisci gledaju na simbolično, duhovno značenje Jordana?

.....

.....

.....

Zemaljska služba Isusa, predstavnika Izraela, slijedi povijesni model starog Izraela. Isus prolazi iskustvo “Crvenog mora” i “Jordana”. Pozvan je da izađe iz Egipta nakon smrtnog proglašenja (Matej 2,14-16), provodi četrdeset dana u pustinji (Matej 4,2), što je slično Izraelovim četrdeset godina, na prelasku iz privatnog života u javnu službu, kršten je u Jordanu (Matej 3,16.17; Marko 1,9).

Poslije se u 3. i 4. poglavlju Poslanice Hebrejima prepoznaje simbolično značenje prelaska preko Jordana i prikazuje ulazak u Kanaan kao predlika “milosrdnog pokoja” u koji kršćani ulaze vjerom.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Prijelaz preko Jordana", str. 402,403 (u izvorniku 483,484).

"Pažljivo proučavajte iskustva Izraelaca na njihovom putovanju u Kanaan. Proučite treće i četvrto poglavlje Knjige o Jošui, gdje se izvještava o njihovoj pripremi za prelazak i o samom prelasku preko Jordana u Obećanu Zemlju. Mi trebamo održavati svoje srce i um u dobrom stanju osvježavajući pamćenje poukama kojima je Gospodin učio svoj drevni narod. Tada će nam učenja Njegove Riječi, kao što je On htio za njih, uvijek biti zanimljiva i dojmiva." (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 2, str. 994)

"Suvremeni Izrael je u velikoj opasnosti da zaboravi Boga i bude naveden na idolopoklonstvo kao Njegov narod u prošlosti. Danas se štiju mnogi idoli: to čine čak i oni koji tvrde da svetkuju subotu. Bog je posebno upozorio svoj narod u prošlosti da se čuvaju idolopoklonstva, jer ako ih ono odvoji od služenja živome Bogu, Njegovo će prokletstvo počivati na njima, dok će On one koji Ga ljube cijelim svojim srcem, svom svojom dušom i svom svojom snagom, obilno blagosloviti u košari i načvama i ukloniti bolest među njima." (Ellen G. White, *Svjedočanstva za Crkvu*, sv. 1, str. 523; u izvorniku 609)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte u svojem razredu o čudesnom prelasku preko Jordana. Kako biste opisali čuda? Zašto izgleda kao da Bog danas ne čini slična čuda?

2. Koje praktične načine možete predložiti članovima svojeg razreda da se ne prepuste duhovnom zaboravu? Premda je važno da imamo aktivan, dinamičan odnos s Bogom i da ne zasnivamo cijelo svoje kršćansko iskustvo na snažnim iskustvima iz prošlosti, kako ipak naša prošla iskustva mogu biti podsjetnik na Božje djelovanje u našem životu?

3. Kako nam može subota s jedne strane pomoći da se sjetimo Božjeg djelovanja u našem životu, a s druge nam pružiti nagovještaj obećanog počinka u Njegovom kraljevstvu? Kako subota upućuje ne samo na ono čega bismo se trebali sjećati, već i na ono čemu se možemo nadati u budućnosti?

Sukob u pozadini svih sukoba

“Takva dana nije bilo ni prije ni poslije, da je Gospod poslušao glas čovjeka, jer se je Gospod borio za Izraela.” (Jošua 10,14 — Šarić)

Biblijski tekstovi: Jošua 5,13-15; Izaija 37,16; Otkrivenje 12,7-9; Ponovljeni zakon 32,17; Izlazak 14,13.14; Jošua 6,15-20.

Kad čitamo stranice Knjige o Jošui, suočavamo se s agresivnim vojnim pohodima koji su vođeni na Božju zapovijed, u Božje ime i uz Božju pomoć. Misao da je Bog stajao iza osvajanja Kanaana prožima knjigu, a izražena je riječima pripovjedača (Jošua 10,10.11), Božjim riječima (Jošua 6,2; 8,1), obraćanjima Jošui (Jošua 4,23.24; 8,7), riječima Rahabe (Jošua 2,10), uhoda (Jošua 2,24) i naroda (Jošua 24,18). Bog tvrdi da je On osobno pokretač tih nasilnih sukoba.

Ta činjenica neizbježno dovodi do određenih pitanja. Kako možemo razumjeti to što je Božji izabrani narod provodio takve pothvate u starozavjetno vrijeme? Kako je moguće pomiriti sliku “ratobornog” Boga s Njegovim karakterom ljubavi (na primjer Izlazak 34,6; Psalam 86,15; 103,8; 108,5), a da ne umanjimo vjerodostojnost, autoritet i povijesnost Starog zavjeta?

Ovog i sljedećeg tjedna razmotrit ćemo teško pitanje o božanski zapovjedenim ratovima u Knjizi o Jošui i na drugim mjestima.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 502—512.

VOĐA VOJSKE JAHVINE

Pročitajte Jošua 5,13-15. Što taj tekst govori o pozadini osvajanja Kanaana?

.....

.....

Izrael je upravo prešao preko Jordana i stupio na neprijateljsko tlo. Jerihonska tvrđava stoji pred njima s čvrsto zatvorenim vratima (Jošua 6,1). U tom trenutku narod nema nikakvu jasnu predodžbu o bilo kakvoj borbenoj strategiji. Što još više zabrinjava, Izrael ima samo pračke, koplja i strelice za napad na utvrđeni grad koji može izdržati dugotrajnu opsadu.

Na pitanja u vezi s identitetom neobičnog posjetitelja, Jošua dobiva prilično nejasan odgovor: "Ne." Odgovor tog posjetitelja otkriva Njegovu nespornost da se svrsta u neku od kategorija koje je Jošua spomenuo. Drugim riječima, pravo pitanje nije je li On na Jošuinoj na strani, već je li Jošua na Njegovoj strani.

Usporedite Jošua 5,14.15 i 2. o kraljevima 6,8-17; Nehemija 9,6; Izaija 37,16. Što tu saznajete o identitetu vođe vojske Jahine?

.....

.....

.....

Premda je izraz "vođa vojske Jahvine" jedinstven za hebrejsku Bibliju, kombinacija izraza "vođa" i "vojska" uvijek se odnosi na vojnog vođu. Riječ "vojska" u Svetom pismu može se odnositi na vojne trupe, na anđele ili na nebeska tijela.

Preutjelovljeni Krist pojavljuje se pred Jošuaom ne samo kao saveznik, niti čak kao pravi Vođa izraelske vojske, već kao Vođa nevidljive, ali stvarne vojske anđela uključene u daleko veći sukob od onoga koji je postojao između Jošue i Kanaanaca. Jošuina reakcija jasno pokazuje da je razumio tko je taj Vođa. On je jednak s Bogom i Jošua pada ničice pred Njim u znak dubokog štovanja i obožavanja (Jošua 5,14; Postanak 17,3; 2. Samuelova 9,6; 2. Ljetopisa 20,18). Sada je spreman primiti borbeni strategiju za vojni pohod koji je sastavni dio dalekog većeg sukoba u koji je umiješan i sam Gospodin nad vojskama.

Koju utjehu možemo i trebamo crpiti iz spoznaje da "vođa vojske Jahvine" brani svoj narod?

RAT NA NEBU

Jošua je shvatio da je ta borba dio većeg sukoba. Što mi znamo o tom sukobu u koji je i sam Bog uključen? Pročitajte Otkrivenje 12,7-9; Izaija 14,12-14; Ezekiel 28,11-19; Daniel 10,12-14.

.....

.....

.....

Bog je naselio svemir odgovornim bićima kojima je dao slobodnu volju, što je bio preduvjet da bi mogla voljeti. Ona mogu birati hoće li postupati u skladu s Božjom voljom ili nasuprot njoj. Jedan od najmoćnijih anđela, Lucifer, pobunio se protiv Boga i povukao velik broj anđela sa sobom.

Proroci Izaija i Ezekiel govore o tom sukobu, premda neki tumači pokušavaju ograničiti značenje tekstova u Izaiji 14 i Ezekielu 28 na babilonskog kralja i vladara grada Tira. Međutim, u biblijskom tekstu postoje jasne naznake koje upućuju na transcendentnu ili onostranu stvarnost. Babilonski kralj je prikazan kao netko tko je bio na Nebu pred Božjim prijestoljem (Izaija 14,12.13), a za tirkog vladara se kaže da je boravio u Edenu kao kerubin zaklanjač na Božjoj svetoj gori (Ezekiel 28,12-15). Ništa od toga ne vrijedi za vladare Babilona i Tira.

Za te zemaljske vladare također se ne može reći da su bili besprijeekorni kao "uzor savršenstva". Dakle, te osobine upućuju na nešto više od doslovnih kraljevstava Babilona i Tira.

Izaija iznosi usporedbu (hebr. *mašal*) čije značenje nadilazi neposredan povijesni kontekst. U ovom slučaju babilonski kralj postaje oličenje pobune, samodovoljnosti i oholosti. Slično tomu, Ezekiel pravi razliku između tirkog kneza (Ezekiel 28,2) i tirkog kralja (Ezekiel 28,11.12), pri čemu knez, na osnovi svojeg djelovanja u zemaljskom kraljevstvu, postaje simbol kralja koji djeluje u nebeskom kraljevstvu.

Prema Danielu 10,12-14 ta buntovna nebeska bića ometaju ispunjenje Božjih namjera na Zemlji. Upravo u svjetlu te povezanosti između Neba i Zemlje moramo razumjeti božansko odobrenje za ratove koje je Izrael vodio. Trebamo ih prepoznati kao zemaljsko očitovanje velikog sukoba između Boga i Sotone i između dobra i zla — što sve na kraju vodi k cilju obnove Božje pravde i ljubavi u ovom palom svijetu.

Na koje načine vidimo stvarnost tog velikog sukoba između dobra i zla u svijetu oko nas i u našem vlastitom životu?

BOG JE RATNIK

Pročitajte Izlazak 2,23-25; 12,12.13; 15,3-11. Što to znači da je Bog ratnik?

.....

.....

.....

Tijekom svojeg dugog boravka u Egiptu, Izraelci su zaboravili pravog Boga svojih predaka. Kao što su mnoge epizode tijekom njihovog putovanja kroz pustinju pokazale, njihovo znanje o Bogu Abrahama, Izaka i Jakova izbljედjelo je, i oni su u svoje vjerske običaje umiješali poganske elemente (usporedi Izlazak 32,1-4). Pod tlačenjem Egipćana, vapili su Gospodinu (Izlazak 2,23-25) i Gospodin je u odgovarajuće vrijeme djelovao u njihovu korist.

Međutim, sukob opisan u prvih dvanaest poglavlja Knjige Izlaska bio je veći od običnog odmjeravanja snaga između Mojsija i faraona. Prema drevnoj bliskoistočnoj ratnoj ideologiji, sukobi između naroda smatrali su se sukobima između njihovih bogova. U Izlasku 12,12 stoji da je Jahve sudio ne samo faraonu, već i egipatskim bogovima, tim moćnim demonima (Levitski zakonik 17,7; Ponovljeni zakon 32,17), koji su stajali iza okrutne sile i nepravednog društvenog sustava u Egiptu.

Na kraju krajeva, Bog je u ratu s grijehom i neće trpjeti taj sukob zauvijek (Psalam 24,8; Otkrivenje 19,11; 20,1-4.14). Svi pali anđeli, kao i ljudska bića koja su se konačno i nepopravljivo poistovjetila s grijehom, bit će uništeni. U svjetlu svega toga, bitke protiv zemaljskih stanovnika moraju se shvatiti kao ranija faza tog sukoba, koji će vrhunac doći na križu, a završetak na posljednjem sudu, kada će Božja pravednost i Njegov karakter ljubavi biti obranjeni.

Koncept potpunog uništenja Kanaanaca mora se razumjeti na osnovi biblijskog pogleda na svijet, prema kojem je Bog umiješan u veliki sukob s predstavnicima zla u svemiru. U tom se sukobu dovodi u pitanje Božji ugled i karakter (Rimljanima 3,4; Otkrivenje 15,3).

Budući da je grijeh ušao u ljudsko postojanje, nitko ne može stajati na ničijem tlu. Čovjek mora biti na Božjoj strani ili na strani zla. Dakle, imajući tu pozadinu na umu, iskorjenjivanje Kananaaca treba promatrati kao najavu konačnog suda.

Postojanje velikog sukoba dopušta da budete samo na jednoj od dvije strane. Kako znate na čijoj ste strani?

JAHVE ĆE SE BORITI ZA VAS

Prema Izlasku 14,13.14.25, kakav je bio Božji prvobitni i idealni plan o sudjelovanju Izraelaca u ratu?

.....

.....

.....

U tom kriznom trenutku, kad je izraelski narod bio stjeran u slijepu ulicu, Mojsije mu se obratio riječima: "Ne bojte se ... Stoje čvrsto pa ćete vidjeti što će vam Jahve učiniti da vas danas spasi: Egipćane koje danas vidite nikad više nećete vidjeti. Jahve će se boriti za vas. Budite mirni!" (Izlazak 14,13.14) Prema biblijskom izvještaju, čak su i sami Egipćani to razumjeli: "Bježimo od Izraelaca! — poviču Egipćani — jer Jahve se za njih bori protiv Egipćana!" (Izlazak 14,25)

Božje čudesno djelovanje u korist bespomoćnih Izraelaca, nevještih u ratovanju, postaje model. Izlazak iz Egipta bio je model, paradigma Božjeg djelovanja u životu Izraelaca. Ne samo da Jahve ovdje vodi bitku, već se od Izraela zahtijeva da se ne bori (Izlazak 14,14). Bog je ratnik, inicijativa pripada Njemu. On uspostavlja strategiju, određuje sredstva i predvodi pohod. Kad se Jahve ne bi borio za Izrael, oni ne bi imali nikakvih izgleda za uspjeh.

Ellen G. White tumači to kao odraz činjenice da "Božja namjera nije bila da oni zadobiju zemlju ratom, već pokornošću i bespogovornom poslušnošću Njegovim zapovijedima." (Ellen G. White, *The Signs of the Times*, 2. rujna 1880.) Kao i prigodom njihovog izbavljenja iz Egipta, Bog će voditi bitke za njih. Sve što se od njih očekivalo, bilo je da mirno stoje i budu svjedoci Njegovog moćnog djelovanja.

Povijest pokazuje da se Izrael, kad god je imao dovoljno povjerenja u Boga, nije morao boriti (vidi 2. o kraljevima 19; 2. Ljetopisa 32; Izaija 37). Prema Božjem idealnom planu, Izrael se nikad nije trebao sam boriti. To što je Bog dopustio da oni imaju udjela u ratu vođenom protiv Kanaanaca, bilo je posljedica njihovog nevjerovanja, pokazanog nakon izlaska iz Egipta. Kao što nisu morali podići ni jedan jedini mač protiv Egipćana prigodom izlaska, tako se ne bi morali boriti ni prigodom osvajanja Kanaana (Ponovljeni zakon 7,17-19).

"Da Izraelci nisu gundali protiv Gospodina, On ne bi dopustio da njihovi neprijatelji ratuju s njima." (Ellen G. White, *The Story of Redemption*, str. 134) Kako gundanje može utjecati na naš život danas?

SLJEDEĆI NAJBOLJI IZBOR

Pročitajte Izlazak 17,7-13; Jošua 6,15-20. Koje sličnosti nalazite u ta dva ratna izvještaja? U čemu se oni razlikuju?

.....

.....

.....

Prvi slučaj da se Izrael borio nakon izlaska zabilježen je u Izlasku 17, gdje su se Izraelci branili od Amalečana. Izrael je bio svjedok neograničene moći koju je Bog pokazao, prvo puštanjem zala na Egipćane, a potom i vođenjem Izraelaca do slobode. Vidjeli smo da Božji prvobitni plan za Izrael nije uključivao borbu protiv drugih naroda (Izlazak 23,28; 33,2). Ali ubrzo nakon svojeg izbavljenja iz Egipta, Izraelci su počeli gundati na putu (Izlazak 17,3), dovodeći u pitanje čak i Božju prisutnost među njima. Upravo u tom trenutku Amalečani su se došli boriti protiv Izraela. To nije bila slučajnost. Bog je dopustio da oni napadnu Izrael, kako bi Mu narod ponovno naučio vjerovati.

Ne odbacujući svoja načela, Bog se spušta na razinu na kojoj se nalazi Njegov narod, neprestano ih pozivajući da se vrate na idealan plan, na potpuno i bezrezervno povjerenje u božansko djelovanje. Zapravo, zakon o ratu (Ponovljeni zakon 20) dan je tek nakon četrdesetogodišnjeg iskustva u pustinji, što je također bilo izazvano nevjerovanjem Izraela. Nove okolnosti zahtijevale su nove strategije, i tek tada je Bog zahtijevao od Izraela da potpuno uništi Kanaance (Ponovljeni zakon 20,16-18).

Osim činjenice da je rat postao nužnost za Izrael, ispostavilo se da je to bio i ispit njihove odanosti Jahvi. Bog ih nije odbacio, već im je dopustio da budu svjedoci Njegove sile tako što će iskusiti potpunu ovisnost o Njemu.

Sudjelovanje Izraelaca u tom ratu vidi se na osnovi zaključka koji Jošua izvlači na kraju svoje knjige. Tu se za Kanaance kaže da su se borili protiv Izraelaca (Jošua 24,11). Premda je rušenje jerihonskih zidina bilo ishod božanskog čuda, Izraelci su se morali aktivno uključiti u bitku i suočiti s tvrdoglavim otporom stanovnika grada.

Sudjelovanjem u oružanom sukobu Izraelci su mogli razviti bezuvjetno povjerenje u Jahvinu pomoć. Ipak, uvijek su bili podsjećani (Jošua 7,12.13; 10,8) da ishod svake bitke na kraju leži u Gospodnjim rukama, a jedini način na koji su oni mogli utjecati na ishod vojnog sukoba bilo je njihovo vjerovanje ili nevjerovanje u Gospodnja obećanja. Izbor je bio na njima.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Pad Jerihona", str. 405—409 (u izvorniku 487—493).

Kad je u svemiru izbila pobuna protiv Božje vladavine, Bog je mogao prestati biti ono što On u biti, nepromjenjivo i zauvijek jest i prepustiti vodstvo nad cijelim svemirom jednom od svojih pobunjenih stvorenja, ili i dalje ostati sveti, pravedni, milostivi i pun ljubavi Otac svega što postoji. Biblija nam izlaže tu drugu sliku, što znači da je u tom slučaju sukob između sila zla i Njega neizbježan.

Kad su političke i društveno-povijesne sile, udružene s kaotičnim i pobunjenim silama u svemiru, pokazale taj isti, prkosan stav prema Jahvi, On je, kao uzvišeni Gospodar svemira, djelovao. Slika Jahve kao ratnika postaje predlika te konačne pobjede, kad će se napokon okončati veliki sukob između dobra i zla koji sada traje (Otkrivenje 20,8-10). Štoviše, izraelski sveti ratovi ne samo da predstavljaju odraz tog velikog sukoba kao u ogledalu, već su i sami sastavni dio istog sukoba, u iščekivanju Božjeg suda na svršetku vremena u sferi sadašnje povijesti.

"Bog im je dao prednost i dužnost da zaposjednu zemlju u vrijeme kad On to odredi, ali svojim svojevolumnim zanemarivanjem ovo dopuštenje je bilo povučeno. ... Njegova namjera nije bila da zemlju osvoje borbom, već strogom poslušnošću Njegovim zapovijedima." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 324; u izvorniku 392)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Kako vam pozadina velikog sukoba pomaže da bolje razumijete zašto je Bog zapovijedao Izraelu da ide u rat?

2. Razgovarajte u razredu o svojem odgovoru na pitanje iz odsjeka od ponedjeljka, u vezi s realnošću velike borbe i načinom na koji se ona očituje u svijetu oko nas. Koja je naša uloga u tom sukobu i kako je mi vršimo?

3. Kako možemo primijeniti načelo mirnog stajanja i čekanja da se Gospodin bori za nas u našem duhovnom životu?

4. Često u našim raspravama i povremenim neslaganjima u crkvi mi želimo vidjeti tko je na našoj strani. Kako bismo trebali promijeniti svoj stav u svjetlu riječi iz Jošue 5,13-15?

Bog se bori za vas

“Sve tamošnje kraljeve i zemlje njihove zauze Jošua ujedanput, jer se za Izraela borio Jahve, Bog Izraelov.” (Jošua 10,42)

Biblijski tekstovi: Postanak 15,16; Levitski zakonik 18,24-30; 2. Timoteju 4,1.8; Izlazak 23,28-30; Ponovljeni zakon 20,10.15-18; Izaija 9,6.

Knjiga o Jošui sadrži neke uznemirujuće prizore. Koncept *božanskog* ili *svetog rata*, koji jednu skupinu ljudi prikazuje kao da ima bogom dani zadatak da uništi drugu skupinu, pokreće neka ozbiljna pitanja.

Pitanje božanskog rata u Starom zavjetu prilično je izazovno. Bog se u Starom zavjetu javlja kao uzvišeni Gospodar svemira. Stoga sve što se zbiva mora na neki način biti povezano s Njegovom neposrednom ili posrednom voljom. I tako neizbježno dolazimo do pitanja: “Kako Bog može dopustiti takvo što?” Prošlog smo tjedna vidjeli da je Bog i sam umiješan u sukob koji je daleko veći od bilo kojeg rata ili bitke vođene u ljudskoj povijesti, u sukob koji prožima svako područje našeg života. Vidjeli smo također da se događaji iz biblijske i svjetovne povijesti mogu razumjeti samo u svjetlu tog sukoba.

Ovog tjedna nastavljamo istraživati složenost ratova odobrenih od strane Boga, ograničenja i uvjete božanskog rata, konačni oblik mira koji prikazuju starozavjetni proroci i duhovne posljedice takvih ratova.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život*, Znaci vremena, 2023., stranice 513—518.

BEZAKONJE KANAANACA

Pročitajte Postanak 15,16; Levitski zakonik 18,24-30.9-14; Ezekiel 9,11. Što nam ti tekstovi govore o širem planu koji je Bog imao kada je Kanaan predao Izraelcima?

.....

.....

Da bismo u potpunosti razumjeli što se podrazumijeva pod bezakonjem naroda koji su naseljavali Kanaan, trebamo gledati dalje od Knjige o Jošui. Gnjusni običaji tih naroda, kao što su žrtvovanje djece, gatanje, vraćanje, bacanje čini, nekromancija (prizivanje mrtvih) i spiritizam daju nam neki nagovještaj o tome (Ponovljeni zakon 18,9-12).

Otkriće drevnih ugaritskih tekstova (iz Ras Šamre) pruža bolji uvid u kanaansku religiju i društvo, i jasno pokazuje da osuda te kulture nije samo razumljiva, već — prema starozavjetnim moralnim mjerilima — i opravdana.

Kanaanska religija zasnivala se na vjerovanju da su prirodne pojave, koje osiguravaju plodnost, određene seksualnim odnosima između bogova i božica. A budući da su seksualnu aktivnost božanstava zamišljali u skladu s vlastitim seksualnim ponašanjem, upuštali su se u obredne spolne odnose kako bi potaknuli bogove i božice da to isto čine. Taj koncept doveo je do uspostavljanja "svete" prostitucije, u okviru koje su muške i ženske prostitutke sudjelovale u orgijskim obredima, što je, opet, sve bilo dio njihovih vjerskih običaja!

Narod se ne može uzdići na višu moralnu razinu od božanstava kojima se klanja. S obzirom na shvaćanje božanstava kakvo su imali Kanaanci, nije nikakvo čudo što su njihovi vjerski običaji obuhvaćali i žrtvovanje djece, protiv čega Biblija posebno upozorava.

Arheološki dokazi potvrđuju da su stanovnici Kanaana redovno žrtvovali svoju prvorodnu djecu bogovima, zapravo demonima kojima su se klanjali. Nađeni su mali kosturi zgnječeni u velike posude sa zavjetnim natpisima, koji svjedoče o njihovoj ponižavajućoj religiji i o tome što je ona značila za mnogu njihovu djecu.

Istrebljenje Kanaanaca, dakle, nije bilo neka naknadna misao, nešto što se pojavilo nakon Božje odluke da Kanaan preda Izraelcima. Stanovnicima Kanaana dano je vrijeme ispita, vrijeme dodatne milosti tijekom kojeg su oni imali mogućnost da upoznaju Boga i Njegov karakter zahvaljujući svjedočenju patrijarha koji su živjeli među njima. Imali su priliku, ali su je očito protratili i nastavili sa svojim užasavajućim običajima, sve dok ih Gospodin na kraju nije bio prisiljen zaustaviti.

VRHOVNI SUDAC

Pročitajte Postanak 18,25; Psalam 7,12; 50,6; 82,1; 96,10; 2. Timoteju 4,1.8. Što ti redci govore o Božjem moralnom karakteru? Kako nam Božja uloga kao Suca cijelog svemira pomaže da razumijemo pitanje božanskog rata?

.....

.....

Svetost Božjeg karaktera podrazumijeva da On ne podnosi grijeh. On je strpljiv. Međutim, grijeh mora požeti svoje konačne posljedice koje vode u smrt (Rimljanima 6,23). Jahve je objavio rat protiv grijeha, gdje god se on nalazio, bilo u Izraelu ili među Kanaancima. Izrael nije bio posvećen svojim vođenjem svetih ratova ništa više nego ostali narodi (Ponovljeni zakon 9,4.5; 12,29.30), koji su ponekad postajali oruđe Jahvinog suda protiv svojeg izabranog naroda. Za razliku od drugih starih bliskoistočnih naroda, Izraelci su doživljavali i obrnuti sveti rat, kada se Bog nije borio za njih, već *protiv* njih, dopuštajući njihovim neprijateljima da ih tlače (usporedi Jošua 7).

Čitav koncept svetog rata može se razumjeti samo ako se promatra u svjetlu Božjeg djelovanja kao Suca. Kada se sagledaju na taj način, izraelski osvajački ratovi poprimaju potpuno drugačiji karakter. Nasuprot osvajačkim ratovima koji imaju za cilj samouzdizanje, i koji su bili tako uobičajeni u starom svijetu (a i danas su), izraelski ratovi nisu vođeni da bi narod stekao slavu, već da bi uspostavio Božju pravdu i mir u zemlji. Dakle, u srži razumijevanja koncepta svetog rata stoji koncept Božje vladavine i vlasti, koji su u pitanju kada je riječ o slici Boga kao ratnika, baš kao i slici Boga kao kralja i kao suca.

Jahve kao ratnik, budući da je On i sudac, posvećuje se provođenju, učvršćivanju i održavanju vladavine Zakona, koji je odraz Njegovog karaktera. Slika Boga kao ratnika, slično Njegovoj slici kao kralja i suca, naglašava da Jahve neće trpjeti pobunu protiv poretka koji je On uspostavio. Dakle, može se reći da Jahvino djelovanje nikad nije rat sam po sebi, niti pobjeda sama po sebi, već obnavljanje pravde i mira. Na kraju krajeva, suditi i voditi rat, ili uspostaviti pravdu, jedno je te isto ako je Bog vršitelj radnje.

Razmišljajte o Bogu kao pravednom sucu koga je nemoguće podmititi ili utjecati na Njega da bude pristran. U kojem je smislu Bog, koji neće beskonačno trpjeti grijeh, tlačenje, stradanje nevinih i iskorištavanje potlačenih, sastavni dio Evandjelja?

LIŠAVANJE POSJEDA ILI UNIŠTENJE?

Usporedite Izlazak 23,28-30; 33,2; 34,11; Brojevi 33,52 i Ponovljeni zakon 7,20 sa sljedećim tekstovima: Izlazak 34,13; Ponovljeni zakon 7,5; 9,3; 12,2.3; 31,3.4. Što ti tekstovi otkrivaju o svrsi tog osvajanja i razmjerima uništenja?

.....

.....

.....

Božji prvobitni cilj u vezi s Kanaancima nije bio njihovo potpuno uništenje, već oduzimanje njihovih posjeda. Ispitivanje odlomaka koji opisuju način na koji je Izrael trebao biti uključen u te osvajačke bitke, otkriva upotrebu izraza koji se odnose na oduzimanje imovine, protjerivanje i raseljavanje stanovnika Obećane Zemlje. Druga skupina izraza koja opisuje uništenje i u kojima je Izrael vršitelj radnje, odnosi se uglavnom na nežive predmete kao što su objekti poganskog bogoslužja i predmeti određeni za uništenje. Jasno je da su mjesta poganskog bogoslužja i žrtvenici bili glavna središta kanaanske religije.

Sveti rat uglavnom je bio usmjeren protiv iskvarene kanaanske kulture i društva. Da bi izbjegao oskvrnuće, Izrael je morao uništiti sve elemente koji su širili pokvarenost. Međutim, svi stanovnici Kanaana, i oni koji bi kao pojedinci priznali Božju vladavinu prije osvajanja, ili čak tijekom osvajanja, imali bi se mogućnost izbaviti tako što bi se iselili (Jošua 2,9-14; usporedi Suci 1,24-26). Jedini dio kanaanskog stanovništva koji je bio osuđen na uništenje bili su oni koji su se povukli u utvrđene gradove, otvrdnuli svoja srca i tvrdoglavo nastavili pobunu protiv Božjeg plana za Izraelce (Jošua 11,19.20).

Međutim, to pokreće pitanje: Ako je prvobitni cilj osvajanja Kanaana bio da se stanovnici zemlje istjeraju, a ne zatru, zašto su Izraelci morali pobiti tako mnogo ljudi?

Analiza biblijskih tekstova u vezi s osvajanjem Kanaana otkriva da je prvobitna namjera osvajanja podrazumijevala raseljavanje kanaanskog stanovništva. Međutim, većina Kanaanaca, poput egipatskog faraona, otvrdnula je svoje srce. Oni su se poistovjetili sa svojom kulturom u toj mjeri da je uništenje njihove kulture značilo da i oni sami moraju biti uništeni.

Koje elemente u vlastitom karakteru i navikama morate iskorijeniti i potpuno uništiti?

SLOBODAN IZBOR

Pročitajte Ponovljeni zakon 20,10.15-18; 13,12-18; Jošua 10,40. Na koji nam način zakon o ratu i postupanje s idolopokloničkim gradovima u Izraelu, koji su zabilježeni u Ponovljenom zakonu, pomažu da razumijemo ograničenje potpunog uništenja u ratu u kojem su Izraelci sudjelovali?

.....

Hebrejski tekst jedinstvenim izrazom opisuje uništenje ljudi u ratu: *herem*. Taj se izraz odnosi na ono što je “zabranjeno”, “proketo” ili “određeno za uništenje”. U većini slučajeva on označava potpuno i neopozivo stavljanje ljudi, životinja, ili neživih predmeta u Božju isključivu domenu, što je tijekom rata, u većini slučajeva, podrazumijevalo njihovo uništenje. *Herem* kao pojam i praksu potpunog iskorjenjivanja naroda u ratu, valja razumjeti u svjetlu Božjeg sukoba sa silama zla u svemiru, u kojem su u pitanje dovedeni Njegov karakter i ugled.

Ponovimo još jednom — od pojave grijeha u svijetu nema neutralnosti: čovjek je ili na Božjoj strani ili je protiv Njega. Jedna strana vodi u život, vječni život, dok druga vodi u smrt, vječnu smrt.

Praksa potpunog uništenja dočarava Božji pravdni sud nad grijehom i zlom. Bog je djelomično izvršenje svojeg suda na jedinstven način povjerio svojem izabranom narodu, drevnom Izraelu. Odluka o uništenju bila je pod Njegovom čvrstom teokratskom upravom, ograničena na određeno povijesno razdoblje, na konkretno osvajanje i točno definirano geografsko područje — drevni Kanaan. Kao što smo vidjeli u jučerašnjem proučavanju, oni koji su došli pod udar uništenja, stalno su se bunili protiv Božjih ciljeva, prkosili im i nikad se nisu pokajali. Božja odluka da ih uništi nije bila, dakle, ni proizvoljna niti nacionalistički utemeljena.

Štoviše, Izrael je mogao očekivati isto postupanje prema sebi ako bi odlučio prihvatiti isti način života kao Kanaanci (usporedi Ponovljeni zakon 13). Iako se može steći dojam da su skupine na svakoj od tih strana u božanskom ratu bile unaprijed određene, (Izraelci da baštine zemlju, a Kanaanci da budu uništeni), ipak je postojala mogućnost prelaska s jedne strane na drugu, kao što ćemo vidjeti u slučaju Rahabe, Akana i Gibeonaca.

Narodima nije proizvoljno dana zaštita, niti su proizvoljno osuđeni na prokletstvo. Oni koji su imali koristi od odnosa s Jahvom, mogli su svoj povlaštenu položaj izgubiti ako se pobune, a oni koji su bili pod prokletstvom, mogli su se pokoriti Jahvinoj vlasti i živjeti.

Koje su duhovne posljedice kanaanskog prkošenja Bogu s aspekta naših okolnosti danas? To jest, kakve su posljedice naših slobodnih izbora po nas osobno?

KNEZ MIRA

Kako sljedeći tekstovi opisuju budućnost koju je Bog odredio za svoj narod? Izaija 9,6; 11,1-5; 60,17; Hošea 2,18; Mihej 4,3.

.....

.....

.....

Premda su u glavnom žarištu pouke za ovaj tjedan božanski zapovjedeni i potpomognuti ratovi Starog zavjeta, moramo spomenuti još jednu, podjednako značajnu temu starozavjetnih proročkih spisa: viđenje budućeg, mirnog mesijanskog doba. Mesija je prikazan kao Knez mira (Izaija 9,6). On će uspostaviti kraljevstvo mira, u kojem će lav i janje pasti zajedno (Izaija 11,1-8), u kojem neće biti boli ni razaranja (Izaija 11,9). Mir će vladati (Izaija 60,17) i teći kao rijeka (Izaija 66,12).

Pročitajte 2. o kraljevima 6,16-23. Koje nam uvide taj događaj pruža o Božjim dubljim namjerama za Njegov narod i cijeli ljudski rod?

.....

.....

.....

Razmislite o izvještaju o hranjenju aramejske vojske na inicijativu Elizeja. Umjesto da ih pobije (2. o kraljevima 6,22), on im je pokazao vrhunski ideal, mir, što je oduvijek bila Božja želja za Njegov narod. Zanimljivo je zapaziti da je Elizej potpuno svjestan nadmoći nevidljive vojske koja okružuje neprijatelja (2. o kraljevima 6,17). Koliko god da je Bog umiješan u veliki sukob koji je zahvatio i naš planet, krajnji cilj otkupljenja nije stalni sukob, pa čak ni vječno podčinjavanje neprijatelja u stanju ropstva, već vječni mir. Kao što nasilje rađa nasilje (Matej 26,52), tako i mir rađa mir. Izvještaj završava izjavom: "I tako aramejski pljačkaši nisu više zalazili na izraelsko tlo." (2. o kraljevima 6,23)

Razmislite na koje sve načine, nastojeći oponašati Isusa, možete biti nositelji mira. Što je s vašim životom upravo sada? Na koje načine, u bilo kojem sukobu s kojim se suočavate, možete biti nositelj mira umjesto sukoba?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Pad Jerihona", str. 407—409 (u izvorniku 491—493).

Kao i sa svim ostalim u Bibliji, poznavanje konteksta i pozadine od presudnog je značenja. Kao što smo vidjeli, veliki sukob u svemiru i motiv Boga kao Suca ključ su za razumijevanje ratova protiv Kanaanca.

"Bog je spor na srdžbu. On je bezbožnim narodima dao vrijeme kušnje kako bi se mogli upoznati s Njim i Njegovim karakterom. Njihova osuda zbog odbacivanja svjetla i biranja vlastitih putova umjesto Božjih, bila je u skladu sa svjetlošću koja im je dana. Bog je naveo razlog zašto nije odmah otjerao Kanaance. Bezakonje Amorejaca još nije bilo dostiglo svoj vrhunac. Svojim bezakonjem oni su postupno dovodili sebe do točke nakon koje Bog to više nije mogao podnositi, i nakon koje su bili uništeni. Sve dok ta točka nije bila dosegnuta i dok se njihovo bezakonje nije navršilo, Božja osveta se odgađala. Svi narodi su imali svoje vrijeme kušnje. Oni koji su odbacili Božji zakon, napredovali su iz jednog zla u drugo. Djeca su nasljeđivala buntovni duh svojih roditelja i postupala gore nego njihovi očevi prije njih, sve dok ih nije sustigao Božji gnjev. A kazna nije bila ništa manja zato što je odgađana." (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 2, str. 1005)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte o značenju činjenice da Bog naš Sudac, kao što je i Vrhovni sudac čitavog svemira. Što mislite, zašto je činjenica da je Bog Sudac bitna za Evanđelje i za naše spasenje?

2. Kako nam slučaj Kanaanaca pruža uvid u Božje strpljenje i Njegovu pravednost? Kako možemo odražavati Božji karakter načinom na koji postupamo prema svojim bližnjima?

3. Razmislite o slobodnoj volji. Šta mislite, zašto Bog poštuje našu slobodu izbora? Na koji su način ljubav i sloboda izbora povezani?

4. Stari zavjet sadrži mnoge izvještaje o ratovima i sukobima, ali on na kraju pruža viđenje mira. Koju bi ulogu kršćani trebali imati u uspostavljanju mira u svojem okruženju?

Unutarnji neprijatelj

“Ali, ja sam Bog i gledam duboko, istražujem ljudske misli i osjećaje. Svakom čovjeku dajem što zaslužuje, uzvraćam mu pravedno za njegova djela.” (Jeremija 17,10 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Biblijski tekstovi: 1. Petrova 1,4; Jošua 7; Psalam 139,1-16; Ezekiel 10,11; Luka 12,15; Jošua 8,1-29.

Sedmo poglavlje Knjige o Jošui opisuje prvi slučaj na osnovi kojeg se izraelski narod upoznao s dalekosežnim posljedicama Saveza i njegovim dubljim značenjem. Dok je poslušnost odredbama Saveza osiguravala pobjedu, nepoštovanje tih uvjeta donosilo je poraz. Vojni uspjeh Izraelaca nije ovisio o njihovoj brojnosti, ratnoj strategiji ili pametnoj taktici, već o prisutnosti božanskog Ratnika među njima.

Tijekom osvajanja Obećane Zemlje, Izrael je morao naučiti tešku lekciju da se njihov najopasniji neprijatelj ne nalazi izvan njihovog tabora, već unutar vlastitih redova. Najveći izazov koji je stajao pred njima nisu bili ni utvrđene zidine kanaanskih gradova niti njihova napredna vojna tehnologija, već uporna volja pojedinaca unutar njihovog vlastitog tabora da se namjerno ogluše o Gospodnje upute.

Dok čekamo svoju nebesku baštinu (1. Petrova 1,4; Kološanima 3,24), i mi se suočavamo sa sličnim izazovima. Dok stojimo na granici Obećane Zemlje, ispituje se naša vjernost i možemo biti pobjednici jedino ako se predamo Isusu Kristu.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 519—527.

KRŠENJE SAVEZA

Pročitajte Jošua 7. Koja su bila dva glavna uzroka poraza Izraelaca od stanovnika Aja?

.....

.....

.....

.....

Zanimljivo je da čitatelj od početka zna razlog Jahvinog gnjeva, kao i ime prijestupnika. Otuda je neizvjesnost u izvještaju o otkrivanju Akanovog prijestupa određena napetošću između perspektive čitatelja i perspektive Jošue i Izraelaca. Poput mnogih drugih poglavlja u Starom zavjetu, sedmo poglavlje Knjige o Jošui ima strukturu hijazma. Središnji motiv, vrhunac izvještaja, odgovara na pitanje zašto Izraelci nisu bili u stanju osvojiti Aj u prvom pokušaju.

Postoje dva glavna razloga za Izraelov poraz od stanovnika Aja: Akanov grijeh i njihovo preveliko pouzdanje u vlastitu snagu. Ovo potonje dovelo je do toga da su podcijenili snagu neprijatelja i nisu se posavjetovali s Gospodinom prije nego što su napali Aj.

Iako je Akan bio kriv za izdajnički čin kršenja zabrane, na osnovi Jošue 7,1.11-13 možemo vidjeti da je sav narod smatran odgovornim i da je trpio zbog nečega što je on učinio. Opisujući Akanov grijeh, Bog postupno ukazuje na njegovu ozbiljnost nizanjem u 11. retku priloga "čak" ili "takoder", "još", "i" (hebr. *gam*). Prvo je upotrijebljen najčešći izraz za grijeh: "*khata*". Zatim je čin prijestupa opisan navođenjem pet konkretnijih grijeha ispred kojih stoji prilog *gam*: (1) *abar*, što također znači "prijeći preko", "prestupiti"; (2) čak su uzeli (*lakah*) od stvari namijenjenih za uništenje (*herem*); (3) ukrali su (*ganab*); (4) prevarili su (*kakhaš*) i (5) još su stavili (*sim*) ukradene *herem* među svoje stvari.

Savez između Jahve i Izraela obuhvaćao je narod na pojedinačnoj i kolektivnoj razini. U svjetlu Saveza, prema Izraelu se postupalo kao prema nedjeljivoj cjelini Božjeg izabranog naroda. Prema tomu, grijeh jednog, ili pak nekolicine njegovih pripadnika, navukao bi krivicu na cijelu zajednicu Saveza. Gospodin je rekao: "Izrael je sagriješio: prekršili su Savez kojim sam ih vezao." (Jošua 7,11)

Na koji način mogu stradati, i stradale su, cijele zajednice zbog loših postupaka pojedinaca? Kojih se primjera možete sjetiti i kako je ta zajednica bila pogođena?

AKANOV GRIJEH

Pročitajte Jošua 7,16-19. Što nam čitav postupak govori o Bogu i o Akanu?

Umjesto da otkrije identitet prijestupnika, Bog provodi postupak koji otkriva istodobno Njegovu pravdu i milost. Pošto je objasnio razlog Izraelovog poraza i pozvao narod na posvećenje (Jošua 7,13), On ostavlja vremenski razmak između najave postupka i njegove primjene, što daje Akanu vremena da razmisli, pokaje se i prizna svoj grijeh. Slično tomu, i članovi njegove obitelji, ako su znali što se dogodilo, imali su priliku da odluče žele li biti umiješani u to prikrivanje, ili odbiti suučesništvo u djelu, kao Korahovi sinovi, koji su izbjegli uništenje time što su odbili stati na stranu svojeg oca (usporedi Brojevi 16,23-33; 26,11).

Rješenje za tu nevolju pratilo je smjer suprotan onome kojim je ona došla i pogodila Izrael: kolektivna krivica je uklonjena i sužena s cijelog Izraela na jedno pleme; zatim s plemena na obitelj; s obitelji na domaćinstvo i s domaćinstva na pojedinca. Osim što je otkrivao prijestupnika, istražni postupak je također oslobađao nevine. Bio je to podjednako važan dio tog iscrpnog sudskog postupka tijekom kojeg je sâm Bog djelovao kao svjedok Akanovih nevidljivih djela.

Čitatelj može upravo osjetiti napetost koja je vladala dok je Bog sužavao krug na Akana. Kako se ne bismo čudili tvrdoglavosti koju je taj čovjek pokazao u nadi da će ostati neotkriven? Ništa nije skriveno pred prodornim pogledom Gospodina (Psalam 139,1-16; 2. Ljetopisa 16,9), koji zna što se krije u čovjekovom srcu (1. Samuelova 16,7; Jeremija 17,10; Izreke 5,21).

Važno je zapaziti kako Jošua oslovljava Akana: "Sine." Taj izraz ne samo da ukazuje na starost i vodeću ulogu Jošue, već otkriva i duh u kojem je taj veliki ratnik pristupao pravdi. Njegovo srce bilo je puno suosjećanja prema Akanu, premda je bio pozvan da izvrši sud nad prijestupnikom. Svojim stavom Jošua je ponovno nagovijestio osjećajnost, dobrotu i ljubav Onoga koji "nikada nije bio grub, nikada nije bez potrebe izgovarao oštru riječ, nikada nije nanosio nepotrebnu bol osjetljivoj duši. ... Neustrašivo je optuživao licemjerstvo, nevjerstvo i nepravdu, ali žalost je bila u Njegovom glasu dok je izgovarao svoje oštre ukore." (Ellen G. White, *Isusov život*, str. 283,284; u izvorniku 353)

Kako spoznaja da Bog zna sve što radite, čak i ono najskrivenije, utječe na vaš život? A kako bi trebala utjecati?

SUDBONOSNE ODLUKE

Pročitajte Jošua 7,19-21. Što Jošua traži od Akana? Kakvo je značenje takvog zahtjeva? Kako razumijemo njegovo priznanje?

.....

.....

.....

Jošua traži od Akana dvije stvari: prvo, da oda čast i hvalu Bogu. I drugo, da prizna što je učinio bez ikakvog prikrivanja. Dakle, od Akana se očekivalo da oda slavu Bogu time što će priznati što je učinio. Izraz koji je tu upotrijebljen (*todah*) može se odnositi na iskazivanje zahvalnosti (Psalam 26,7; Izaija 51,3; Jeremija 17,26), ali i na priznanje grijeha (Ezekiel 10,11).

Nažalost, biblijski tekst ne daje nikakve naznake da je Akan pokazao bilo kakav znak istinskog pokajanja. On se do kraja nadao da će ostati sakriven. Njegov prkosan stav obilježio ga je kao drskog prijestupnika koji namjerno griješi, za što nema pomirenja prema Mojsijevom zakonu (usporedi Brojevi 15,27-31).

Akanove riječi iz Jošue 7,21 podsjećaju na pad Adama i Eve. Eva je vidjela (*raah*) da je drvo primamljivo (*khamad*) i na kraju je ubrala (*lakakh*) njegov plod (Postanak 3,6). U svojoj ispovijedi Akan priznaje da je u plijenu vidio (*raah*) lijep šinearski plašt, dvjesto srebrnjaka i zlatnu šipku. Tada se polakomio (*khamad*) i uzeo (*lakakh*) ih. Baš kao i u slučaju Adama i Eve, Akanov izbor otkriva da je grijeh lakomosti zapravo grijeh nevjerovanja. Javlja se sumnja da Bog ne želi ono što je najbolje za Njegova stvorenja, i da od njih krije neka posebna zadovoljstva koja pripadaju samo božanskom krugu.

Osim aluzije na prvobitni ljudski pad, tekst naglašava i oštar kontrast između Rahabinog i Akanovog stava (usporedi Jošua 2,1-13). Rahaba je povela uhode na krov i sakrila ih od vojnika, a Akan je uzeo zabranjene stvari i sakrio ih od Jošue. Ona je pokazala ljubaznost prema izraelskim uhodama i pomogla im da osiguraju pobjedu, a on je svojom pohlepom navukao na Izrael nevolju i siguran poraz. Ona je sklopila savez s Izraelcima, a on je prekršio Savez s Jahvom. Rahaba je spasila sebe i svoju obitelj, a Akan je sebe i svoju obitelj osudio na smrt i postao primjer sramote.

Razmislite o grijehu pohlepe. Kako ga možemo izbjeći, koliko god da imamo ili nemamo? (Usporedi Luka 12,15)

VRATA NADE

Pročitajte Jošua 8,1-29. Što nam ti događaji govore o tome kako Bog može i naše najgore neuspjehe pretvoriti u prilike?

.....

.....

.....

Jahvina strategija pretvara početni poraz Izraela u taktičku prednost, preobražavajući Akorsku dolinu (hebrejska riječ za "nevolju") u vrata nade (uspoređi Hošea 2,15). Pošto su na osnovi prve pobjede nad njima stekli previše samopouzdanja, stanovnici Aja ponavljaju svoju strategiju u napadu na Izraelce, koji glume povlačenje i poraz. Kada su stanovnici Aja izmamljeni iz svojeg uporišta, trideset tisuća Izraelaca, smještenih nedaleko od grada (Jošua 8,4), osvojili su prazan grad tako što su izazvali požar. Jošua 8,7 razjašnjava da im nije strategija donijela pobjedu, već sam Gospodin koji im ju je darovao, i koji je grad Aj predao u njihove ruke. Čak i u poglavlju u kojem vojni aspekti prevladavaju narativom više nego bilo gdje drugdje u knjizi, tekst naglašava osnovnu istinu da je pobjeda Jahvin dar.

Odlučujući trenutak u bitci nastupa kada ljudi iz Aja napuštaju grad i počinju goniti Izraelce. Tada Bog po drugi put progovara u ovom poglavlju, pošto im je dao strategiju u Jošui 8,2, čime nagovještava da On nadgleda bitku. Do tog trenutka još uvijek ne znamo ishod. Ali od tog trenutka postaje jasno da izraelska vojska pobjeđuje.

Orožje u Jošuinim rukama bio je srp ili zakrivljena istočnjačka sablja, a ne mač ili koplje. U njegovo vrijeme to se možda nije koristilo kao pravo oružje, ali je postalo simbol vlasti. I osim što je davalo znak za napad, bilo je izraz Božje vladavine koja se ogledala u porazu Aja. Držeći svoju sablju podignutu sve dok pobjeda nije do kraja izvojevana, Jošua je pokazao da je u potpunosti preuzeo ulogu vođe, koju je Mojsije vršio tijekom prelaska preko Crvenog mora (Izlazak 14,16) i u ratu protiv Amalečana (Izlazak 17,11-13), u kojem je on osobno predvodio bitku.

Ovog puta nema vidljivog, čudesnog Božjeg djelovanja, a ipak pobjeda nad Ajem nije ništa manje božanski potpomognuta od one nad Egipćanima u prvom naraštaju, ili tijekom nedavne pobjede nad Jerihonom. Ključ uspjeha je Jošua vjera u Gospodnju riječ i njegova nepokolebljiva poslušnost toj riječi. Načelo koje vidimo u ovom događaju vrijedi i za Božji narod danas, bez obzira na to gdje živi i koji su njegovi izazovi.

SVJEDOK BOŽJE SILE

Kao što smo već saznali (vidi Pouku 5), Bog je poganskim narodima dao priliku da Ga upoznaju i da se odvrte od svojih zlih putova. Oni su to, međutim, odbili i na kraju su se suočili s Božjim sudom.

Pročitajte Jošua 7,6-9, gdje se opisuje prva reakcija Jošue na nesreću koja ih je snašla. Usredotočite se posebno na Jošua 7,9. Koje važno teološko načelo nalazimo u njegovim riječima?

.....

.....

.....

U prvom trenutku Jošua zvuči slično kao Izraelci usred svojih teškoća nakon izlaska iz Egipta. Kao onda kada su jadikovali: "Oh, da smo pomrli od ruke Jahvine u zemlji egipatskoj, kad smo sjedili kod lonaca s mesom i jeli kruha do mile volje! ... Izveli ste nas u ovu pustinju da sve ovo mnoštvo gladom pomorite!" (Izlazak 16,3)

A evo što kaže Jošua: "Jao! Gospode Jahve, zašto si preveo ovaj narod preko Jordana? Da nas predaš u ruke Amorejaca da nas pobiju? Kamo sreće da smo stali s onu stranu Jordana!" (Jošua 7,7)

Međutim, ubrzo nakon toga on pokazuje veliku zabrinutost zbog štete koju će Božje ime i Njegov ugled pretrpjeti nakon tog poraza. "Ako to čuju Kanaanci i ostali žitelji zemlje, udružiti će se protiv nas da zbrišu ime naše sa zemlje. Što ćeš, dakle, učiniti za veliko ime svoje?" (Jošua 7,9)

Tu se otkriva središnja tema i načelo kada je riječ o Božjim ciljevima s Izraelom. Premda je Bog želio da poganski narodi iz okruženja vide kakva velika djela On čini za svoj narod koji Mu je poslušan, oni su također mogli, poput Rahabe, naučiti nešto o izraelskom Bogu na osnovi osvajačke sile Njegovog naroda. S druge strane, ako bi stvari krenule u lošem smjeru, kao što je bilo ovdje, okolni bi narodi izraelskog Boga smatrali slabim i nedjelotvornim (vidi Brojevi 14,16; Ponovljeni zakon 9,28), što bi moglo ohrabriti Kanaance da pruže otpor.

Drugim riječima, čak i u kontekstu osvajanja zemlje od strane Hebreja, bila su uključena velika pitanja i načela, kao što je odavanje časti i slave Bogu koji je bio jedina nada za te pogane, kao i za Izrael.

Pročitajte Ponovljeni zakon 4,5-9. U kojem smislu ovdje možemo uočiti sličnost između Izraela i njegovog svjedočenja tadašnjem svijetu i našeg svjedočenja kao adventista sedmoga dana danas?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Pad Jerihona", str. 408—414 (u izvorniku 493—498).

"Smrtonosni grijeh koji je Akana odveo u propast ima svoje korijene u pohlepi, jednom od najuobičajenijih grijeha koji se često uzima olako.

...

Akan je priznao svoju krivicu, ali tada je bilo prekasno da bi se spasio. On je vidio kako se izraelska vojska vraća iz Aja poražena i obeshrabrena, a ipak nije došao i priznao svoj grijeh. Vidio je Jošuu i izraelske starješine kako se klanjaju do zemlje u neizrecivoj boli. Da je tada priznao, pružio bi dokaz o istinskom pokajanju, ali on je šutio. Slušao je izjavu da je učinjen veliki grijeh, i čuo kako je točno opisan njegov karakter. Međutim, njegove su usne ostale zatvorene. Onda je uslijedila svečana istraga. Kako se ova duša tresla od straha kad je vidio da je izdvojeno njegovo pleme, onda njegova obitelj i dom! Ali on još uvijek nije priznavao, sve dok Božji prst nije ukazao na njega. Tada kad više nije mogao sakriti svoj grijeh, on je priznao istinu. Kako se često čuju slična priznanja. Postoji velika razlika između priznavanja činjenica nakon što su one dokazane i priznanja grijeha koji su poznati samo nama i Bogu. Akan ne bi priznao da se nije nadao kako će time ukloniti posljedice svog zločina. Njegovo je priznanje služilo samo da ukaže na pravednost njegove kazne. Nije bilo iskrenog pokajanja zbog grijeha, nije bilo skrušenosti, promjene namjera ili odvratnosti prema grijehu." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 411—413; u izvorniku 496—498)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte o značenju desete zapovijedi (Izlazak 20,17) u svijetu u kojem vladaju reklame i konzumerizam. Kako možemo u praktičnom smislu napraviti razliku između želje i potrebe, i zašto je ta razlika važna?

2. Pročitajte Danielovu molitvu u Danielu 9,4-19. Zašto je značajno što Daniel, kada ispovijeda grijehe Izraela, cijelo vrijeme govori u prvom licu množine, "mi", iako nemamo nikakav izvještaj o tome da je sam Daniel ikada činio zlo?

3. Razmislite o pitanju postavljenom na kraju odsjeka od četvrtka. Zašto je poslušnost Izraelaca prema svim "uredbama i zakonima" tako važna za njihovo svjedočenje?

4. Kako se to isto načelo može primijeniti na našu crkvu danas? To jest, koliko bi uspješnije bilo naše svjedočenje kad bismo slijedili sve ono što nam je dano od Boga?

Krajnja odanost: Bogoslužje u ratnom području

“Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, a to će vam se nadodati!” (Matej 6,33)

Biblijski tekstovi: Jošua 5,1-7; Izlazak 12,6; 1. Korinćanima 5,7; Jošua 8,30-35; Ponovljeni zakon 8,11.14; Hebrejima 9,11.12.

Ovog ćemo tjedna razmotriti neke ključne trenutke tijekom boravka Izraela u Obećanoj Zemlji, kada se narod ponovno posvetio Gospodinu, povremeno suočen s predstojećom opasnošću. Jošua je donosio neke naizgled nerazumne odluke: da se Izraelci obrežu na neprijateljskom teritoriju (Jošua 5,1-9), da proslave Pashu usprkos neposrednoj opasnosti (Jošua 5,10-12), da podignu žrtvenik i obožavaju Boga iako je osvajanje bilo u punom zamahu (Jošua 8,30-35), i da postavi Gospodnje Svetište premda sedam izraelskih plemena još uvijek nije primilo svoju baštinu (Jošua 18,1.2).

U našem užurbanom životu pozornost posvećujemo neodgovidim obvezama koje nam život donosi. Često ne odvajamo posebno vrijeme da bismo obnovili svoju posvećenost Bogu, da bismo zastali i izrazili zahvalnost za ono što je On učinio i što svakodnevno čini za nas. Reklo bi se da su jutarnje i večernje bogoslužje, kao i obiteljski oltar, sasvim izvan konteksta našeg preopterećenog života, usmjerenog na udobnost i uspjeh. Ipak, duboko u srcu svi znamo da su trenuci provedeni s Bogom i našim najdražima najbolje ulaganje našeg ograničenog vremena.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 528—532.

SAVEZ NA PRVOM MJESTU

Pročitajte Jošua 5,1-7. Zašto je Bog zapovjedio Jošui da obreže drugi naraštaj Izraelaca u tom posebnom trenutku osvajanja?

.....

.....

.....

.....

Nakon izviđanja zemlje, ohrabrujućeg izvještaja uhoda i čudesnog prelaska preko Jordana, očekivali bismo neposredni sukob s neprijateljem. Međutim, postoji nešto važnije od vojnog osvajanja, a to je Izraelov Savez s Bogom.

Prije nego što će se pripadnici novog naraštaja upustiti u osvajanje zemlje, trebali su biti potpuno svjesni svojeg posebnog odnosa s njezinim Vlasnikom. Do obnove Saveza dolazi u odgovoru na Božji milostivi i čudesni čin, kojim je sigurno preveo Izrael preko Jordana.

Naš savez s Bogom trebao bi uvijek biti odgovor zahvalnosti za ono što je On već učinio za nas, a nikad pokušaj da steknemo neku korist legalističkim prilagođavanjem Njegovim zahtjevima. Isti je stav nesumnjivo bio presudan u Pavlovim sukobima s onima koji su zahtijevali da se muški obraćenici iz neznaboštva obrezuju, što se najjasnije vidi u njegovoj Poslanici Galaćanima.

Izrael je bio na pragu najvećeg vojnog pohoda u svojoj povijesti, i očekivali bismo da cijeli tabor bude zaokupljen pripremom za rat. I bio je, ali ne u uobičajenom smislu. Umjesto timarenja konja i oštrenja sablji, oni su obavili čin koji je većinu borbene snage učinio ranjivom najmanje sljedeća tri dana.

Učinili su to da bi proslavili odnos sa svojim Bogom koji ih je izbavio iz Egipta. Ali zašto? Zato što su shvatili da je bitka Gospodnja. On im daje pobjedu i uspjeh. Isus je to isto načelo izrazio neznatno drugačijim riječima: "Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, a to će vam se nadodati!" (Matej 6,33) Većinu vremena svakodnevnica nas pritiska s tako mnogo naizgled važnih stvari, da zaboravljamo dati prioritet onome što je najvažnije u životu — svakodnevnoj predaji Kristu.

Sjetite se trenutaka kada ste zapostavili vrijeme s Bogom zbog nečega "važnijeg". Zašto nam se to tako lako događa i kako se možemo boriti protiv toga?

PASHA

Zašto je značajno što je Jošua odlučio proslaviti Pashu, usprkos žurnom i golemom zadatku osvajanja Obećane Zemlje? Pročitajte Jošua 5,10; Izlazak 12,6; Levitski zakonik 23,5; Brojevi 28,16; Ponovljeni zakon 16,4.6.

.....

.....

.....

Druga važna aktivnost koja je prethodila osvajanju, bila je proslava Pashe. To se odigralo uvečer četrnaestog dana u mjesecu, uz strogo poštovanje uputa koje je Bog dao. Simbolično značenje svetkovanja Pashe tu dobiva poseban naglasak: događaji iz Jošuine knjige odražavaju kao u ogledalu ono što se događalo tijekom izlaska. Pasha budi uspomene na noć desetog zla (Izlazak 12), kada je Gospodnji anđeo pobio sve prvorođence u Egiptu, a pošteditio Izraelce. To je bilo praćeno izlaskom iz Egipta, prelaskom preko Crvenog mora i putovanjem kroz pustinju.

Za razliku od toga, povijest drugog naraštaja počinje u pustinji, nastavlja se prelaskom preko Jordana, obuhvaća obrezanje i proslavu Pashe i vodi ključnom trenutku u kojem se može očekivati još jedno Gospodnje čudesno djelovanje protiv izraelskih neprijatelja, stanovnika Kanaana. Zajedno sa svim prethodnim djelima, ta proslava Pashe obilježava početak nove ere u povijesti Izraela.

Preko simbola žrtvenog janjeta, blagdan Pashe pružao je osvrt na otkupljenje Izraelaca iz egipatskog ropstva. Ali je također upućivao i na buduće ispunjenje u Janjetu Božjem (Ivan 1,29.36; 1. Korinćanima 5,7; 1. Petrova 1,18.19), koje nas je otkupilo iz ropstva grijehu. Na Gospodnjoj večeri, prije nego što je prinio sebe kao konačnu žrtvu, Isus Krist je pretvorio Pashu u spomen na svoju smrt (Matej 26,26-29; 1. Korinćanima 11,23-26).

Međutim, Pasha i Gospodnja večera nagovještavaju još slavniju stvarnost — mnoštvo otkupljenih koji prelaze u nebeski Kanaan. Ivan, pisac Otkrivenja, dočarava taj antitipski "prelazak" slikom sto četrdeset četiri tisuće (Otkrivenje 7,4) onih koji hodaju po staklenom moru, antitipskoj slici Crvenog mora i Jordana, pred Božjim prijestoljem (Otkrivenje 4,6; Otkrivenje 7,9.10) i proslavljaju antitipsku Pashu i Gospodnju večeru na gozbi svadbe Janjetove (Matej 26,29; Otkrivenje 19,9).

Na koje načine, čak i kad ne slavimo Gospodnju večeru, možemo pred sobom imati stvarnost križa?

ŽRTVENICI OBNOVE

Iz kojih je pobuda Jošua podigao žrtvenik Gospodinu? Pročitajte Jošua 8,30-31; usporedite Ponovljeni zakon 11,26-30; 27,2-10.

.....

.....

.....

.....

U vrijeme patrijarha žrtvenici su obilježavali stazu njihovog hodočašća i postali opipljivi pokazatelji njihovog prava na zemlju koju im je Bog obećao. Sada, podižući žrtvenik, Izraelci su svjedočili o ispunjenju obećanja danih njihovim precima. U ovom slučaju podizanje žrtvenika izravno je ispunjenje Mojsijevih uputa (Ponovljeni zakon 11,26-30; 27,2-10).

Jošua 8,30-35 igra značajnu ulogu u oblikovanju čitave teološke poruke knjige. Povezujući jedan od najjezivijih, nasilnih događaja (rat) s nečim potpuno drugačijim — prizorom obnove Saveza (bogoslužje) — Jošua nas vraća na jednu od najvažnijih teoloških tema pokrenutih u toj knjizi na samom početku, njegovu zadaću da uvede Izrael u život poslušnosti Savezu (Jošua 1,7). To je također slika Jošue na kraju knjige (Jošua 24).

Bez obzira na važnost rata i osvajanja, postoji nešto još važnije: odanost zahtjevima Božjeg zakona. Osvajanje je samo jedan korak u ispunjenju Božjeg plana za Izrael i za obnovu cijelog čovječanstva. Vjernost propisima Zakona najvažnije je pitanje kada je riječ o sudbini čovječanstva. Jošua pravi prijepis Zakona na velikom, obijeljenom kamenju, drugačijem od kamenja žrtvenika (usporedi Ponovljeni zakon 27,2-8). Tako je to kamenje, koje je vjerojatno sadržavalo Deset zapovijedi, oblikovalo poseban spomenik u blizini žrtvenika, neprestano podsjećajući Izraelce na prednosti i dužnosti koje Savez podrazumijeva.

Jošua je predlika novozavjetnog Jehošue (Isusa Krista), čija je misija bila, između ostalog, vratiti čovječanstvo vjernosti Bogu. Da bi postigao taj cilj, morao je ući u sukob sa silama zla. Njegov krajnji cilj bio je ispunjenje uvjeta Saveza u naše ime: "Uistinu, sva obećanja Božja imaju u njemu svoj 'da'; zato i mi po njemu velimo svoj 'Amen' na slavu Boga." (2. Korinćanima 1,20)

Koje duhovne običaje možemo sada njegovati koji bi imali istu ulogu kakvu je podizanje žrtvenika imalo u stara vremena?

ZAPISANO NA KAMENU

Pročitajte Jošua 8,32-35. Koje je značenje čina opisanog u tim redcima i što bi to trebalo govoriti nama danas?

.....

.....

.....

Gora Ebal spominje se samo u Ponovljenom zakonu (Ponovljeni zakon 11,29; 27,4.13) i u Jošui (Jošua 8,30.33). Zajedno s Gerizimom, bilo je to mjesto s kojega su izgovoreni blagoslovi i prokletstva. Konkretnije, prema Ponovljenom zakonu 11,29; 27,4.13, to je vjerojatno bilo mjesto kletvi. Tu su Izraelci trebali stajati s obje strane Kovčega saveza u prisutnosti svećenika (Jošua 8,33). Jedna skupina stajala je nasuprot gori Ebal, a druga nasuprot gori Gerizim. Tu su oni na simboličan način prikazali dva moguća načina na koji se ljudi mogu odnositi prema Savezu. Žrtve koje su tu prinesene upućivale su na Isusa Krista koji je na sebe preuzeo kletve Saveza, da bi svi koji vjeruju u Njega mogli uživati u blagoslovima Saveza (Galaćanima 3,13; 2. Korinćanima 5,21).

Zašto je bilo nužno napraviti prijepis Saveza na spomeniku koji je bio vidljiv svima? Vidi Ponovljeni zakon 4,31; 6,12; 8,1.1.14; 2. o kraljevima 17,38; Psalam 78,7.

.....

.....

Mi ljudi skloni smo zaboravnosti. Zahtjeve svakodnevnog života, koji su sve više zbunjujući, mi guramo u sve kraće segmente vremena i neizbježno zaboravljamo sve ono što se ne ponavlja s istom učestalošću i intenzitetom. Ali zato je svaka Gospodnja večera posebna prigoda da se ponovno posvetimo Gospodinu i da obnovimo svoj zavjetni odnos. I bilo bi dobro da to vrijeme shvatimo ne samo kao prilike za obnovu osobnog posvećenja, već i kao prilike kada zajednički obnovljamo svoj zavjet vjernosti Bogu. U društvu koje postaje sve više individualističko, moramo iznova otkriti moć pripadanja zajednici koja dijeli isti pogled na svijet, iste vrijednosti i uvjerenja, isto poslanje.

Koliko lako u žurbi i vrevi života možete zaboraviti na Gospodina i činiti nešto u vlastitoj snazi i sili? Zašto se to tako lako događa, pogotovo kad vam ide dobro u životu?

ČEŽNJA ZA NJEGOVOM PRISUTNOŠĆU

Pročitajte Jošua 18,1.2. Zbog koje je aktivnosti Jošua prekinuo podjelu zemlje?

Nakon opisa teritorija podijeljenih između dvaju najvećih plemena sa zapadne strane Jordana i polovine Manaševog plemena, ovaj odlomak prikazuje okupljanje zbora u Šilu, gdje je zemlja podijeljena na preostalih sedam manjih plemena.

Postavljanje Svetišta, "mojeg Prebivališta", ispunjenje je Božjeg obećanja da će prebivati među svojim narodom (Izlazak 25,8; Levitski zakonik 26,11.12) i otkriva središnju temu knjige: Božja prisutnost usred Izraela omogućila je osvajanje zemlje i bit će trajan izvor blagoslova za Izrael, a preko njega za cijeli svijet (Postanak 12,3). Služba Bogu zauzima središnje i najistaknutije mjesto, važnije čak i od osvajanja i podjele zemlje! Prisutnost Svetišta, a poslije i Hrama, trebalo je pomoći ljudima da budu svjesni Božje prisutnosti među njima i svoje obveze da postupaju u skladu sa Savezom.

Pročitajte Hebrejima 6,19.20; 9,11.12; 10,19-23. Što mi kao kršćani, koji nemamo zemaljsko svetište koje bi predstavljalo Božju fizičku prisutnost među nama, možemo naučiti iz Knjige o Jošui?

Pojava Svetišta ne bi trebala biti iznenađenje budući da je tema Svetišta bila prisutna u narativu Knjige o Jošui preko Kovčega saveza. To je bio glavni dio namještaja u Svetinji nad svetinjama i obilježio je prva dva dijela ove knjige: prelazak i osvajanje. Sada, time što je podizanje Svetišta smjestio u samo središte podjele zemlje, Jošua pokazuje da se sav život Izraela okretao oko Svetišta, zemaljskog prebivališta Jahve.

Još je važnije za nas, kao kršćane koji žive u antitipskom Danu pomirenja, da usredotočimo svoj pogled na nebesko Svetište dok se borimo sa suvremenim (ili postmodernim) divovima koji predstavljaju izazov za našu vjeru, nadu i duhovnu baštinu. Dok se neprestano vjerom oslanjamo na djelo koje je Isus ostvario na križu i u nebeskom Svetištu, možemo s vjerom iščekivati vrijeme kada će Bog ponovno boraviti među svojim narodom, ali ovog puta to će biti zauvijek (usporedi Otkrivenje 21,3).

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Blagoslovi i prokletstva”, str. 415—417 (u izvorniku 499—503).

“Prema uputama danima Mojsiju, na gori Ebal je podignut spomenik od kamena. Na tim kamenovima koji su prethodno bili premazani posebnom žbukom, ispisan je Zakon, ne samo Deset zapovijedi izgovorene na Sinaju i urezane na kamenim pločama, već i zakoni što ih je Mojsije primio i zapisao u knjigu. Pored ovog spomenika bio je izgrađen žrtvenik od neklesana kamena na kojem su prinosili žrtve Gospodinu. Značajna je bila činjenica da je žrtvenik podignut na gori Ebal, planini na kojoj je izrečeno prokletstvo, označavajući da je Izrael zbog prijestupa Božjeg zakona na sebe pravedno navukao Božji gnjev i bio bi odmah kažnjen da nije bilo Kristova pomirenja predstavljena žrtvenikom.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 416; u izvorniku 500)

“Služba Gospodnje večere ne treba biti vrijeme tuge. To nije njezin cilj. Kad se Gospodnji učenici okupe oko Njegovog stola, ne trebaju se sjećati i oplakivati svoje nedostatke. Oni se ne trebaju zadržavati na svojem prošlom vjerskom iskustvu, bez obzira na to je li ono bilo ohrabrujuće ili nije. Isto se tako ne trebaju sjećati svojih međusobnih nesuglasica. Pripremna služba otklonila je sve ovo. Samoispitivanje, ispovijedanje grijeha, izmirenje nesuglasica, sve je to ostvareno. Sada se dolaze sresti s Kristom. Oni ne trebaju stajati u sjenci križa, već u njegovoj spasonosnoj svjetlosti. Oni trebaju otvoriti dušu sjajnim zrakama Sunca Pravednosti.” (Ellen G. White, *Isusov život*, str. 547; u izvorniku 659)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Što za vas znači tražiti najprije Božje kraljevstvo? Kako to načelo oblikuje vaš svakodnevni život?

2. Pogledajte svoj odgovor na posljednje pitanje iz odsjeka za srijeđu, o tome kako je lako zaboraviti na Gospodina usred užurbanosti svakodnevnog života. Razgovarajte u razredu zašto se to tako lako događa. Koja su rješenja?

3. Kao adventisti, mi vjerujemo da Isus Krist služi za nas u nebeskom Svetišću. Kako nam to uvjerenje može biti stalni izvor nade i snage? Zašto nam spoznaja da je Isus gore i “posreduje / moli se” (Hebrejima 7,25) za nas, pomaže da shvatimo zašto Njegovo djelo u nebeskom Svetišću nazivamo Radosnom viješću, pogotovo sada u antitipskom Danu pomirenja?

Divovi vjere: Jošua i Kaleb

“Sjećajte se svojih starješina koji su vam navijestili riječ Božju. Promatrajući ishod njihova življenja, nasljedujte njihovu vjeru!” (Hebrejima 13,7)

Biblijski tekstovi: Brojevi 13,6.30-32; Jošua 14,6-14; Luka 18,1-5; Jošua 19,49-51; 2. Korinćanima 3,18; Rimljanima 12,1.2.

Svaki roditelj zna da njegova djeca uče primjerom, zar ne? Pa ipak, koliko je roditelja sa zebnjom promatralo kako njihova djeca oponašaju njihove loše, a ne dobre osobine? Bez obzira na godine, mi lakše činimo ono što je pogrešno nego ispravno. To jednostavno znači biti palo biće. “Ja zbilja ne razumijem što činim, jer ne činim ono što hoću, nego činim ono što mrzim.” (Rimljanima 7,15) Tko se od nas ne može poistovjetiti s tim?

Ljudi se od rođenja oblikuju snagom primjera. Najosnovnije pojave u životu, kao što su hodanje, govor i izražavanje emocija, učimo tako što oponašamo one koji su nam najbliži. I kao odraslim osobama još uvijek su nam potrebni uzori, pa čak i ako nisu savršeni; možemo im se diviti i oponašati one duhovne osobine koje su ih učinile divovima vjere.

Ovog ćemo tjedna detaljnije razmotriti primjere dva diva vjere iz Knjige o Jošui — Kaleba i Jošue. Što im je omogućilo da se istaknu u svojem naraštaju i da odigraju ključnu ulogu u životu Božjeg naroda tijekom jednog od najvažnijih razdoblja izraelske povijesti?

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 533—541.

VJERNOST

**Pročitajte Postanak 36,15; Brojevi 13,6.30-32; Jošua 14,6.14.
Tko je bio Kaleb? Kakav je bio njegov položaj u izraelskom narodu?**

.....

.....

.....

Ime Kaleb potječe od hebrejske riječi *keleb*, “pas”, koja se u Starom zavjetu uvijek javlja u negativnom kontekstu. Međutim, u izvanbiblijskim spisima riječ *keleb* označavala je hrabrost, ustrajnost i vjernost slugе svojem gospodaru. U tom pogledu Kaleb je ostao dosljedan svojem imenu pokazujući nepokolebljivu odanost Gospodinu cijelog svojeg života.

Što nam o Kalebu govori činjenica da je bio spreman izraziti svoj stav, iako je većina uhoda imala potpuno drugačije mišljenje, a Izraelci su mu zaprijetili smrću? Vidi Brojevi 14,6-10.21-25; 26,65; 32,12.

.....

.....

Pogledajte sada ove važne izraelske vođe, suvremenike Kaleba i Jošue: Šamua, Šafat, Jigal, Hošea, Palti, Gadiel, Gadi, Amiel, Setur, Nahbi i Geuel. Zvuče li vam ta imena poznato?

Vjerojatno ne.

Zašto? Zato što su to imena ostale deseterice uhoda koje je Mojsije poslao da istraže Kanaan. Oni su zaboravljeni jer njihova imena nisu bila vrijedna pamćenja. Izvještaj koji su donijeli prikazivao je Obećanu Zemlju kao neosvojivu. Vidjeli su sebe kao skakavce u usporedbi s divovima koji su nastanjivali neka područja te zemlje, i njihova srca su se topila od straha pred “neprobojnim” zidinama utvrđenih gradova u Kanaanu.

Kaleb, kao stariji od dvojice uhoda koji su donijeli pozitivan izvještaj, preuzeo je inicijativu u predstavljanju druge mogućnosti: vjere. Zauzeo se za ono što je znao da je ispravno usprkos protivljenju, čak i kad se suočio s mogućom smrću: “Nato sva zajednica reče da će ih kamenjem zasuti.” (Brojevi 14,10 — Varaždinska Biblija)

Što radite kad većina ljudi oko vas ima drugačije mišljenje, koje je možda čak suprotno vašim najdubljim uvjerenjima?

DAJ MI OVU GORU

Pročitajte Jošua 14,6-14; Brojevi 14,24; 32,12; 1,36; Luka 6,45. Kako biste opisali stav Kaleba i Jošue? Što znači slijediti Gospodina u potpunosti?

.....

.....

.....

Kaleb nikad nije zaboravio obećanje koje mu je Gospodin dao preko Mojsija — da će ući u zemlju kojom je hodao svojim nogama (Brojevi 14,24; Jošua 14,9). Četrdeset godina poslije, osvrćući sa na svoj izvještaj o toj zemlji, on kaže da je govorio “kako sam mislio u svojem srcu” (Jošua 14,7 — Šarić). Njegov se izvještaj zasnivao na uvjerenju da bi Izrael uz Božje vodstvo i pomoć bio u stanju osvojiti tu zemlju.

Za razliku od izvještaja druge desetorice uhoda koji su unijeli strah među Izraelce, Kaleb je pokazao svesrdno povjerenje i privrženost Gospodnjem obećanju. Hebrejski izraz koji doslovno znači: “Ali sam ja vršio volju Jahve, Boga svojega” (Jošua 14,8), vjerojatno je skraćeni oblik duže izreke koja glasi: “Moje srce je u potpunosti slijedilo Jahvu”, ili: “Punim sam srcem hodao za Jahvom.” Za razliku od drugih koji su išli za tuđim bogovima i nisu sasvim slijedili Boga, Kalebovo srce bilo Mu je u potpunosti posvećeno.

Isti izraz poslije se ponavlja dvaput naglašavajući Kalebovu vjernost (Jošua 14,9.14). Njegov vlastiti opis u skladu je s onim što je sam Gospodin nazvao “drukčiji duh” (Brojevi 14,24), po kojem se razlikovao od drugih deset uhoda. Čak i u starosti od osamdeset pet godina on je pokazivao što Gospodin može postići preko ljudi čija su srca potpuno posvećena Njemu i Njegovom djelu.

Kaleb je shvatio da će teritorij koji će svakom plemenu na kraju pripasti, biti izravno razmjernan oslanjanju na Gospodnja obećanja i veličini zemlje na koju su bili spremni stupiti vjerom. Božja obećanja ne ispunjavaju se sama po sebi, u smislu da se ostvaruju bez obzira na našu volju. Naprotiv, ona zahtijevaju vjeru praćenu odlučnim djelovanjem. Hebrejski izraz *ulaj*, “ako je” (Jošua 14,12), može izražavati strah i sumnju, ali obično označava nadu i očekivanje da se dogodi nešto pozitivno (Postanak 16,2; Brojevi 22,6.11; 23,3).

Koji su to “sitni” kompromisi koji nas mogu spriječiti da u potpunosti slijedimo Gospodina?

MOĆ PRIMJERA

Pročitajte Jošua 15,16-19; Suci 1,13; 3,7-11. Što vam taj izvještaj govori o moći primjera? Kako se Kalebov stav ponovio u mlađem naraštaju?

.....

.....

.....

U ovom odlomku Kaleb nudi svoju kćer Aksu za ženu onomu tko osvoji Debir. Otniel osvaja grad i dobiva Aksinu ruku. Ovaj izvještaj još jednom otkriva Kalebovu hrabrost, vjeru i spremnost da prihvati izazove.

On također pokazuje da je sljedeći naraštaj Izraelaca slijedio primjer divova vjere Kaleba i Jošue. Kako je stariji naraštaj završavao svoju službu, tako je došao novi naraštaj, spreman suočiti se s izazovima i ispunjavati Božji plan za Izrael.

Na način koji se ne razlikuje mnogo od Kalebovog zahtjeva upućenog Jošui: "Daj mi i koji izvor vode", Aksa, ohrabrena od svojeg muža, pokazuje istu vjeru i odlučnost kao i njezin otac. Svojom odlučnošću i smjelošću, Aksa se nadovezuje na Kalebov primjer ispunjenja obećanja da će baštiniti zemlju.

Ta zemlja je doista Jahvin dar Izraelu, ali je Izrael mora osvojiti pozivajući se na Gospodnja obećanja s vjerom i hrabrošću. Aksina odlučnost predlika je ustrajnosti onih žena u evanđeljima koje nisu mogli obeshrabriti ni mnoštvo ni učenici, i nisu odustale dok nisu primile Isusov blagoslov one i njihove obitelji.

Pročitajte Luka 18,1-5. Koja se pouka tu krije za nas?

.....

.....

.....

Prenošenje baklje vjere na sljedeći naraštaj od ključne je važnosti za ispunjenje poslanja koje nam je Bog povjerio. Razmislite o izazovima prenošenja vjere na sljedeći naraštaj s jedne strane, i na prilike za mlade ljude da preuzmu više odgovornosti u Božjem djelu s druge. Što možemo učiniti da bismo pomogli mladima i pripremili ih da preuzmu duhovno vodstvo? Koliko je u tome presudan naš primjer?

PONIZNI JUNAK

Duge liste naziva mjesta koja su ograničavala područje dodijeljeno izraelskim plemenima, smještene su između izvještaja o dodjeli zemlje dvojici junaka iz prve skupine izviđača — Kalebu i Jošui. Kaleb je prvi primio svoju baštinu, a Jošua posljednji. Do tog trenutka Jošua je dijelio zemlju izraelskim plemenima. Sada je bilo vrijeme da izraelski narod njemu preda njegovu baštinu.

Pročitajte Jošua 19,49-51. Koje je značenje činjenice da veliki izraelski vođa, koji je dijelio zemlju, prima svoju baštinu posljednji?

.....

.....

.....

.....

Jošua prima grad Timnat-Serah, čije se ime sastoji od dvije riječi. Prva, Timnat, potječe od glagola *manah*, koji znači “brojiti” ili “dodijeliti”, i odnosi se na dio ili područje. Druga riječ može se izvesti iz hebrejskog glagola *serah* i označava “višak” ili “ostatak” (usporedi Izlazak 26,12). Dakle, naziv Jošuinog grada mogao bi se prevesti kao “preostali dio” ili “ostatak područja”.

I sam naziv toga grada koji je Jošua izabrao između onog što je preostalo, svjedoči o plemenitom karakteru Izraelovog drugog vođe. Prije svega, on je čekao da cijeli narod primi svoj dio. A onda nije izabrao neko gusto naseljeno područje niti neki veliki grad kao svoju baštinu, već skroman grad, ili možda čak njegove ruševine, kako bi ga obnovio uz naporan rad (usporedi Jošua 19,50).

Štoviše, Timnat-Serah bio je smješten u blizini Šila i Svetišća, a to pokazuje što je Jošui bilo bitno i za što mu je srce bilo vezano. Svakako, nakon što je novoosnovani izraelski narod doveden u Obećanu Zemlju i pošto je uz Božju pomoć osigurana baština svakom plemenu i obitelji, ne bi se moglo ništa prigovoriti čak ni da je Jošua zahtijevao neku zvučniju baštinu. Međutim, on je bio zadovoljan jednostavnim životom usredotočenim na ono što je najvažnije, čime je postao oličenje molitve koju je poslije izrazio David: “Samo jedno Boga molim i uvijek ću to tražiti: da stalno u Božjem domu boravim, da ljepotu Božju gledam i savjete od njega tražim.” (Psalam 27,4 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Koje pouke možete izvući iz Jošuinog stava? Kako biste ih već sada mogli primijeniti na sebe?

PROMIJENJENI RAZMIŠLJANJEM

Razmišljanje o životnom primjeru velikih junaka vjere bitno je za naš duhovni rast. U isto vrijeme, naš najveći primjer je Isus Krist — Njegov život i nauk. Kako nas usredotočenost na Isusov život mijenja? Vidi Hebrejima 12,1.2; 2. Korinćanima 3,18.

.....

.....

Marco Iacoboni, neuroznanstvenik s Kalifornijskog sveučilišta u Los Angelesu, istraživao je funkciju takozvanih neurona-ogledala. Ti mali stanični strujni krugovi aktiviraju se kad mi sami izvodimo određenu radnju, kao što je osmjehivanje ili grljenje nekoga, i kad promatramo nekoga drugog kako to radi. Aktivnost tih neurona smanjuje razliku između onoga što vidimo i onoga što činimo.

Ellen G. White govori o važnosti promatranja Isusovog karaktera: "Promatrajući Isusa, mi stječemo sve jasnije pojmove o Bogu. Gledajući Njega i mi se mijenjamo. Dobrota i ljubav prema bližnjima postaju naše prirodne osobine. U nama se razvija karakter po uzoru na božanski karakter. Oblikujući se po uzoru na Njegov lik, povećavamo i svoju sposobnost upoznavanja Boga. Sve više uspostavljamo zajedništvo s nebeskim svijetom, sve više se povećava naša sposobnost da primamo bogatstvo znanja i vječne mudrosti." (Ellen G. White, *Isusove usporedbe*, str. 41; u izvorniku 55)

Pročitajte Rimljanima 12,1.2. Koja dva procesa vode k suprotnim ciljevima u našem životu? Kako možemo dati prostora onom pravom?

.....

.....

U sažetku svoje Poslanice Rimljanima apostol Pavao govori o dvjema suprotstavljenim silama koje pokušavaju oblikovati naš život. S jedne strane okolni svijet sa svojim različitim utjecajima pokušava nas svakodnevno ugurati u vlastiti kalup, navodeći nas da mu se prilagodimo silom koja djeluje izvana prema unutra.

Da bi se suprotstavio tom utjecaju, Duh Sveti nas mijenja iznutra prema van, kao kad se gusjenica pretvara u prelijepog leptira. Ali da bi se taj proces odigrao, trebamo se posvetiti Bogu i moliti Ga da nastavi dobro djelo koje je započeo u nama (Filipljanima 1,6). Na kraju, moramo iz trenutka u trenutak donositi svjesnu odluku da ćemo hodati u Duhu.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

“Kalebova je vjera sada bila ista kao kad se svojim svjedočanstvom usprotivio zlim izvještajima uhoda. On je vjerovao Božjem obećanju da će svom narodu dati Kanaan i on je u tome u potpunosti slijedio Gospodina. Izdržao je s narodom dugo lutanje u pustinji, dijeleći razočaranja i teret krivaca, a ipak nije zbog toga prigovarao, već je uzdizao Božju milost koja ih je sačuvala u pustinji kad su njegova braća propadala. Usred svih teškoća, opasnosti i pomora pustinjačkog lutanja, tijekom raznih godina od ulaska u Kanaan, Gospodin ga je sačuvao, a sada kad je imao više od osamdeset godina, njegova snaga nije slabjela. On nije za sebe tražio zemlju koja je već bila osvojena, već mjesto koje su uhode smatrali da je nemoguće pokoriti. Božjom pomoći on je želio preoteti utvrde upravo od tih divova koji su pokolebali vjeru Izraela. Želja za slavom ili veličanjem nije potakla Kalebov zahtjev. Hrabri, stari ratnik želio je narodu dati primjer koji će veličati Boga i ohrabriti plemena da u potpunosti pokore zemlju koju su njihovi oci smatrali neosvojivom.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 426; u izvorniku 512,513)

“Vjera u Boga davala je Kalebu hrabrost, i ona ga je sačuvala da se ne plaši čovjeka i osposobila ga da hrabro i nepokolebljivo stane u obranu pravednosti. Oslanjajući se na tu istu silu, na moćnog Vođu nebeske vojske, svaki iskreni vojnik križa može primiti snagu i hrabrost za svladavanje prepreka koje izgledaju nepremostivo.” (Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 30. svibnja 1912.)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte o sili pritiska sredine i o hrabrosti koja je potrebna da se progovori kada drugi to ne čine. Kakva je uloga hrabrosti u prakticiranju naše vjere? Što možemo učiniti da ne budemo grubi i neučtivi dok se zalažemo za ono u što vjerujemo?

2. Iznesite u svojem razredu neke primjere vjere iz vaše crkve ili zajednice koji su oblikovali vaš život i karakter. Koje osobine tih ljudi vrijedi slijediti?

3. Razmislite i razgovarajte o utjecaju medija na naš život. Kako možemo izbjeći njihove negativne utjecaje, a istovremeno iskoristiti njihov potencijal u dobre svrhe?

4. Razmislite više o poniznosti Jošue kao vođe i o njegovoj želji da živi blizu Svetišta. Što vam njegov primjer govori?

Baštinici obećanja, zatočenici nade

“Vratite se u Tvrđavu, izgnanici puni nade, još danas — ja navješćujem — dvostruko ću ti uzvratiti.” (Zaharija 9,12)

Biblijski tekstovi: Postanak 3,17-24; Ponovljeni zakon 6,3; Jošua 13,1-7; Hebrejima 12,28; Levitski zakonik 25,1-5.8-13; Ezekiel 37,14.25.

Od 13. do 21. poglavlja Knjige o Jošui nabrajaju se geografski međaši koji obilježavaju dijelove zemlje dodijeljene izraelskim plemenima. Za suvremenog čitatelja te pojedinosti mogu izgledati nebitne, ali one se zasnivaju na teološkom razumijevanju Obećane Zemlje koje je značajno za nas danas. Preko tih konkretnih podataka Bog je želio poučiti Izraelce da ta zemlja nije san. Ona im je obećana na veoma opipljiv, mjerljiv način. Ali oni su morali pretvoriti to obećanje u stvarnost tako što će postupati u skladu s njim.

To jest, da, Bog će im dati zemlju u baštinu. To će biti dar, ispunjenje onoga što je obećao njihovim očevima. “Eto, pred vas stavljam ovu zemlju. Idite, dakle, i zauzmite zemlju za koju se Jahve zakleo ocima vašim, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je dati njima i njihovu potomstvu poslije njih.” (Ponovljeni zakon 1,8) Ali i oni su imali svoju ulogu u tome.

Ovog ćemo se tjedna pozabaviti nekim teološkim pojmovima koji se odnose na Obećanu Zemlju i njezinom duhovnom značenju za one koji polažu pravo na sva obećanja koja se nalaze u Isusu Kristu.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 542—549.

EDEN I KANAAN

Pročitajte Postanak 2,15; 3,17-24. Koje su posljedice pada u grijeh, bar kada je riječ o životnom prostoru prvog ljudskog para?

.....

.....

Prigodom stvaranja, Bog je Adama i Evu smjestio u savršeno okruženje, pravo oličenje obilja i ljepote. Dakle, prvi ljudski par je svojeg Stvoritelja upoznao u prelijepom životnom okruženju koje je moglo zadovoljiti sve njihove tjelesne potrebe. Osim prilike da slušaju izgovorenu Božju riječ, Edenski vrt bio je obrazovni centar gdje su Adam i Eva stekli značajan uvid u Božji karakter i život kakav im je Bog namijenio. Zato, kada su prekinuli odnos povjerenja sa svojim Stvoriteljem, promijenio se i njihov odnos s edenskim okruženjem i kao znak tog narušenog odnosa, morali su napustiti vrt. Izgubili su teritorij koji im je Bog dao. Tako je Edenski vrt postao simbol izobilnog života, a iste motive ponovno ćemo naći u okviru teme o Obećanoj Zemlji.

Kako su patrijarsi shvatili to obećanje o zemlji? Vidi Postanak 13,14.15; 26,3.24; 28,13. Što mislite, što za nas adventiste znači činjenica da živimo kao baštinici obećanja (Hebrejima 6,11-15)?

.....

.....

Kada je Abraham ušao u zemlju koju mu je Bog pokazao, ona je, na osnovi vjere, postala zemlja obećanja za njega i njegove potomke. I ostala je zemlja obećanja idućih četiri stotine godina. Patrijarsi u biti nisu posjedovali tu zemlju. Ona im nije pripadala u smislu da su je mogli ostaviti svojoj djeci u baštinu. Zapravo je pripadala Bogu, kao što Mu je pripadao i Edenski vrt. Kao što Adam i Eva nisu učinili ništa što bi im davalo pravo na Edenski vrt, tako ni Izrael ničim nije zaslužio tu zemlju. Obećana Zemlja bila je Božji dar, dan na Njegovu inicijativu. Izrael nije imao nikakvo urođeno, niti bilo kakvo drugo pravo na tu zemlju (Ponovljeni zakon 9,4-6). Mogli su je osvojiti samo zahvaljujući Božjoj milosti.

Patrijarsi su bili baštinici obećanja sve dok ona nisu ispunjena. A mi, kao Kristovi sljedbenici, baštinili smo još bolja obećanja (Hebrejima 8,6), koja će se ispuniti ako se budemo ugledali na "one koji vjerom i strpljivošću baštine obećanje" (Hebrejima 6,12).

ZEMLJA KAO DAR

Pročitajte Izlazak 3,8; Levitski zakonik 20,22; 25,23; Brojevi 13,27; Ponovljeni zakon 4,1.25.26; 6,3; Psalam 24,1. Kakav je poseban odnos postojao između Boga, Izraela i Obećane Zemlje?

.....

.....

.....

Na nekoj najosnovnijoj razini, zemlja pruža fizički identitet jednom narodu. A prostor na kojem je smješten, također određuje njegovo zanimanje i način života tog naroda. Robovi su bili bez korijena i nisu pripadali nigdje, a netko drugi uživao je u plodovima njihovog rada. Posjedovanje zemlje značilo je slobodu. Identitet izabranog naroda bio je snažno povezan s njihovim nastavanjem u toj zemlji.

Postojao je poseban odnos između Boga, Izraela i zemlje. Izrael je dobio tu zemlju od Boga kao dar, a ne kao neotuđivo pravo. Izabrani narod mogao je tu zemlju posjedovati dokle god je bio u zavjetnom odnosu s Jahvom i dok je poštovao odredbe Saveza. Drugim riječima, oni nisu mogli imati tu zemlju i njezine blagoslove bez Božjeg blagoslova.

U isto vrijeme, točno je da je ta zemlja bila neka vrsta "leće" kroz koju je Izrael mogao bolje vidjeti i razumjeti Boga. Život u toj zemlji uvijek će ih podsjećati na vjernog, pouzdanog Boga koji drži obećanja. Ni ta zemlja ni Izrael ne bi postojali bez inicijative Boga koji je bio izvor i temelj njihovog postojanja. Dok su Izraelci bili u Egiptu, rijeka Nil i sustav navodnjavanja, uz naporan rad, osiguravali su usjeve koji su im bili potrebni za opstanak. Kanaan je bio drugačiji. Tu su oni ovisili o kiši za obilje svojih žetvi, a samo je Bog mogao upravljati vremenskim prilikama. Dakle, zemlja je podsjećala Izraelce na njihovu stalnu ovisnost o Bogu.

Premda je Izrael dobio tu zemlju na poklon od Jahve, sam Bog je u krajnjem smislu i dalje ostao njezin vlasnik. A kao pravi vlasnik cijelog planeta (Psalam 24,1), Jahve je imao pravo dati tu zemlju Izraelu ili mu je oduzeti. Ako je Bog vlasnik cijele Zemlje, onda su Izrael i, šire gledano, svi ljudi stranci i došljaci, ili suvremenim jezikom rečeno, svi smo mi Božji dugogodišnji gosti na Njegovoj zemlji/planetu.

U svjetlu 1. Petrove 2,11 i Hebrejima 11,9-13, što za vas osobno znači činjenica da živite kao stranac i došljak iščekujući grad čiji je graditelj i tvorac Bog?

IZAZOV ZEMLJE

Pročitajte Jošua 13,1-7. Premda je Kanaan bio dar od Boga, koji su izazovi pratili osvajanje zemlje?

.....

.....

S obzirom na činjenicu da su stoljećima živjeli kao robovi, Izraelci nisu imali odgovarajuće vojne vještine za osvajanje te zemlje. Čak ni njihovi robovlasnici, Egipćani, sa svojom uvježbanom i dobro opremljenom vojskom, nisu je bili u stanju trajno zauzeti. Egipćani nikad nisu potpuno osvojili Kanaan zbog nesavladivosti njihovih gradskih zidina. A sada je jednom narodu bivših robova rečeno da osvoji zemlju koju ni njihovi nekadašnji gospodari nisu bili sposobni pokoriti. Ako ikada budu posjedovali tu zemlju, bit će to samo zahvaljujući Božjoj milosti, a ne njihovim vlastitim naporima.

Tekst od 13. do 21. poglavlja Knjige o Jošui bavi se podjelom zemlje različitim izraelskim plemenima. Tom prigodom rečeno im je ne samo što im je dodijeljeno, već i što se još uvijek moralo zauzeti unutar tog teritorija. Izraelci su mogli sigurno živjeti na zemlji koju im je Bog dao u baštinu. Oni su bili punopravni i zakoniti zakupci zemlje u Božjem vlasništvu. Ipak, Božju inicijativu morao je pratiti odgovarajući ljudski odgovor. Prva polovina knjige pokazuje kako im je Bog dao zemlju oduzevši je Kanaancima. Druga polovina izvještava o tome kako je Izrael zauzeo zemlju naselivši se u njoj.

Složenost tog osvajanja ilustrira dinamiku našeg spasenja. Slično Izraelu, ni mi ne možemo učiniti ništa da bismo zaradili svoje spasenje (Efežanima 2,8.9). To je dar, baš kao što je zemlja bila Božji dar Izraelu na osnovi njihovog zavjetnog odnosa s Njim. To svakako nije bilo na osnovi njihovih zasluga (vidi Ponovljeni zakon 9,5).

Međutim, da bi Izraelci uživali u tom Božjem daru, morali su preuzeti i sve odgovornosti koje su dolazile sa življenjem u toj zemlji, baš kao što i mi moramo proći proces posvećenja u poslušnosti iz ljubavi prema zahtjevima građanskog prava u Božjem kraljevstvu. Premda to nije isto, ipak je sličnost između njih, kojima je dana zemlja na osnovi milosti, i nas, kojima je dano spasenje na osnovi milosti, dovoljno velika. Nama je dan predivan dar, ali možemo ga izgubiti ako ne budemo pazili.

U kojem se smislu kršćani danas suočavaju s izazovima sličnima onim koji su bili povezani s osvajanjem Obećane Zemlje? Vidi Filipljanima 2,12; Hebrejima 12,28.

JUBILEJSKA GODINA

Zemlja je bila toliko bitna za postojanje Izraela kao Božjeg naroda, da nije mogla biti dodijeljena kao cjelina. Morala je biti podijeljena po plemenima, klanovima i obiteljima (Brojevi 34,13-18), kako ne bi postala vlasništvo malobrojne vodeće elite.

Pročitajte Levitski zakonik 25,1-5.8-13. Koja je bila svrha subotne i jubilejske godine?

.....

.....

Za razliku od Egipta, gdje su građani redovno gubili svoju zemlju i postajali faraonovi kmetovi, Božja namjera za Izraelce bila je da nikad ne budu trajno lišeni svojih prava. Nitko izvan klana i obitelji kojima je ona bila prvobitno dodijeljena, nije mogao posjedovati tu zemlju. Zapravo, prema Božjem planu, zemlja doslovno nikad nije mogla biti prodana. Mogla je biti samo iznajmljena po svojoj vrijednosti, koja se utvrđivala po broju godina koje su preostale do sljedeće jubilejske godine. Osim toga, rođaci osobe koja je bila prisiljena "prodati" zemlju svojih predaka, bili su je dužni otkupiti čak i prije jubilejske godine (Levitski zakonik 25,25).

U tom smislu, dodjela zemlje postaje uvid u Božje srce. Kao naš nebeski Otac, On želi da Njegova djeca budu velikodušna prema onima koji imaju manje sreće od njih, i dopuste da ih njihova zemlja hrani svake sedme godine. Subotna godina predstavlja primjenu subotnje zapovijedi na širem planu. Osim što je cijenilo i ohrabrialo naporan rad, vlasništvo nad zemljom pozivalo je i na poštovanje i ljubaznost prema onima koji su se suočavali s financijskim teškoćama.

Zakon o vlasništvu nad zemljom pružao je svakom Izraelcu mogućnost da se oslobodi tlake, bilo da je ona naslijeđena ili izazvana vlastitom nepažnjom, i da na taj način dobije priliku za novi početak u životu. To je i glavna svrha Evandjelja — izbrisati razliku između bogatih i siromašnih, poslodavaca i zaposlenih, povlaštenih i obespravljenih — dovodeći nas sve u ravnopravan položaj priznavanjem naše potpune ovisnosti o Božjoj milosti. Nažalost, Izrael je zanemario visoka mjerila koja je Bog uspostavio, nije ih se pridržavao i nakon nekoliko stoljeća, upozorenja o oduzimanju zemlje su se ispunila (2. Ljetopisa 36,20.21).

Na koji nas način načela vezana za subotu i zemlju dodijeljenu Izraelcima podsjećaju na to da smo u Božjim očima svi jednaki? Kako nam subota može pomoći da kažemo "ne" začaranom krugu konzumerizma koji muči mnoga društva?

OBNOVLJENA ZEMLJA

Pročitajte Jeremija 24,6; 31,16; Ezekiel 11,17; 28,25; 37,14. 25. Što je Bog obećao u vezi s povratkom Izraela u Obećanu Zemlju i kako se to obećanje ispunilo?

.....

.....

.....

Tijekom babilonskog sužanjstva Izraelci su iskusili ne samo gubitak korijena, već i obećanje da njihov odnos s Bogom, premda je konkretiziran obećanjem o zemlji, nije bio uvjetovan niti ograničen na posjedovanje zemlje. Kada su Izraelci priznali svoje grijehe, pokajali se i potražili Gospodina cijelim srcem, Bog je ponovno ispunio svoje obećanje i vratio ih na njihovu zemlju, kao znak njihovog obnovljenja. To jest, On je još uvijek bio njihov Bog, čak i dok nisu bili u toj zemlji.

Međutim, kao što je obećanje da će Izrael zauvijek posjedovati tu zemlju bilo uvjetno (Ponovljeni zakon 28,63.64; Jošua 23,13.15; 1. o kraljevima 9,7; 2. o kraljevima 17,23; Jeremija 12,10-12), tako je uvjetno bilo i obećanje da će ponovno naseliti Izrael i omogućiti mu da napreduje u toj zemlji nakon izgnanstva. U isto vrijeme, starozavjetni proroci su upućivali na obnovu koju će donijeti budući Kralj iz Davidove loze (Izaija 9,6.7; Zaharija 9,9.16). To obećanje se ispunilo u životu, smrti i uskrsnuću Isusa Krista, u kojem su sva obećanja dana starom Izraelu našla svoje ispunjenje.

U Novom zavjetu Obećana Zemlja se ne spominje izravno, ali nam je rečeno da su se Božja obećanja ispunila u Isusu Kristu i preko Njega (2. Korinćanima 1,20; Rimljanima 15,8). Na taj način, u svjetlu onoga što znamo o Kristu, zemlja poprima drugačije značenje i postaje simbol duhovnih blagoslova koje Bog želi darovati svojem narodu koji Mu je vjeran ovdje i sada (Efežanima 2,6) i koji će ostati vjeran i ubuduće.

Do konačnog ispunjenja božanskog obećanja o odmoru, obilju i blagostanju doći će na novoj Zemlji, oslobođenoj od grijeha i njegovih posljedica. U tom smislu, kao kršćani, mi svoju nadu temeljimo na Kristovom obećanju da će se On vratiti i da će nakon tisućugodišnjeg razdoblja na Nebu uspostaviti svoje vječno kraljevstvo na obnovljenoj Zemlji. Bit će to konačno ispunjenje svih obećanja o zemlji.

Pročitajte Ivan 14,1-3; Titu 2,13; Otkrivenje 21,1-3. Koja se konačna nada za nas nalazi u tim redcima i zašto je Isusova smrt jamstvo da će se ta nada ispuniti?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Veliki sukob* pročitajte poglavlje pod naslovom "Sukob je završen", str. 572—534 (u izvorniku 672—678).

"Bit ćemo zauvijek spašeni kada uđemo na vrata u grad. Tada ćemo se radovati što smo spašeni, spašeni za vječnost. Ali dotada trebamo poslušati savjet apostola: 'Treba nam se, dakle, bojati da se slučajno komu od vas, dok još vrijedi obećanje za ulazak u njegov počinak, ne čini da je zakasnio.' (Hebrejima 4,1) Posjedovanje znanja o Kanaanu, pjevanje pjesama o Kanaanu, radovanje mogućnosti ulaska u Kanaan, nije odvelo djecu Izraelovu u vinograde i maslinike Obećane Zemlje. Ona im je mogla pripasti samo ako je zauzmu, ako ispune uvjete, pokažu živu vjeru u Boga i usvoje Njegova obećanja." (Ellen G. White, *The Youth's Instructor*, 17. veljače 1898.)

"U Bibliji je baština spašenih nazvana domovinom (Hebrejima 11,14-16). Tamo nebeski Pastir vodi svoje stado na izvore žive vode. Drvo života daje plod svakog mjeseca, a lišće stabla služi za lijek narodima. Tamo su potoci koji vječno žubore, bistri kao kristal, a uz njih lelujavu drveće baca svoje sjene na putove što ih je Gospodin pripremio za otkupljenje. Tamo se prostrane ravnice protežu u prekrasne brežuljke, a Božje gore uzdižu svoje uzvišene vrhove. Na ovim će mirnim ravninama tih živahnih potoka Božji narod, toliko dugo tuđinci i putnici, naći dom." (Ellen G. White, *Veliki sukob*, str. 531; u izvorniku 675)

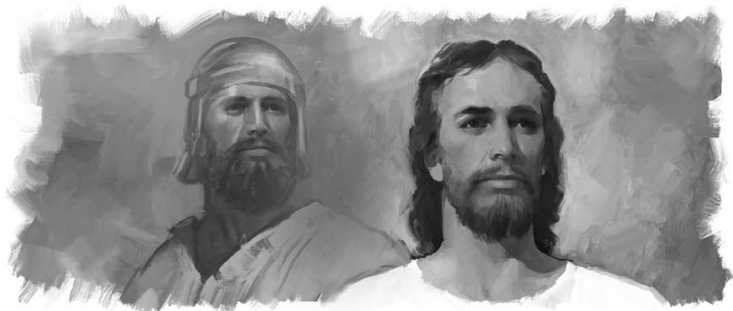
PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razmislite o Obećanoj Zemlji kao simbolu izobilnog života koji je Krist obećao svojim sljedbenicima u Ivanu 10,10. Kako prednosti života u zemlji izobilja dočaravaju blagoslove spasenja?

2. Kakav odnos postoji između građanske pripadnosti nekoj zemlji i njegovanja određenog načina života? Kako jedno utječe na drugo? Kakav način života zahtijeva građanska pripadnost Božjem kraljevstvu?

3. Kao ljudi, stalno se razočaravamo u tuđa obećanja, a ponekad i u obećanja koja dajemo sami sebi. Zašto Božjim obećanjima ipak možemo vjerovati?

4. Kako obećanje o novoj Zemlji možemo učiniti dijelom svoje budućnosti na stvaran i konkretan način, čak i sada?

Pravi Jošua

“Sve se to njima dogodilo da bude za primjer, a napisano je za opomenu nama kojima je zapalo da živimo u posljednjim vremenima.” (1. Korinćanima 10,11)

Biblijski tekstovi: 1. Korinćanima 10,1-13; Matej 2,15; Jošua 1,1-3; Djela 3,22-26; Hebrejima 3,7-4,11; 2. Korinćanima 10,3-5.

Čitajući Knjigu o Jošui, stječe se dojam da njezin glavni lik upućuje na stvarnost koja je izvan njega i uvelike ga nadilazi. To načelo vidimo u cijeloj Bibliji, kao što je Kanaan, na primjer, simbol naše neprolazne nade u novu Zemlju. A i službe u zemaljskom Svetišću upućivale su na širu stvarnost: “Ali Krist, pošto se pojavio kao veliki svećenik budućih dobara prolazeći većim i savršenijim šatorom koji nije napravljen rukom, to jest koji ne pripada ovomu svijetu.” (Hebrejima 9,11)

Ali postavlja se pitanje: U kojem smislu Knjiga o Jošui upućuje na neko buduće ispunjenje? Kako možemo biti sigurni da je takvo tumačenje te knjige opravdano? Koja se biblijska načela iz Knjige o Jošui mogu primijeniti na novozavjetne stvarnosti i događaje posljednjeg vremena?

Ovog ćemo se tjedna baviti načelima biblijskog tumačenja u vezi s tipologijom. Uočiti ćemo da sama Biblija sadrži pokazatelje tipologije i proučiti u kojem smislu Jošuin život pruža predsluku Mesijine službe i upućuje na simboliku ispunjenu u crkvi, kao i pri svršetku ljudske povijesti.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White,
Isusov život, Znaci vremena, 2023., stranice 550—566.

BIBLIJSKA TIPOLOGIJA

Proučite sljedeće retke koji se odnose na lik (tip) i odgovorite što je biblijska tipologija: Rimljanima 5,14; 1. Korinćanima 10,1-13; Hebrejima 8,5; 9,23.

.....

.....

U ovim biblijskim redcima koristi se izraz “lik” (grč. *tip*) i “protulik” (grč. *antitip*) kao način na koji novozavjetni pisac definira odnos između nekog starozavjetnog teksta ili događaja i njegovog značenja u dane tog pisca ili u budućnosti.

Tipologija je poseban način predstavljanja pojedinih osoba, događaja i ustanova, koji pružaju predliku Isusa Krista ili drugih evanđeoskih stvarnosti. Protulik (tip) odgovara liku (antitipu) kao što kalup ili neka šuplja posuda odgovaraju obliku izvornog predmeta, premda taj potonji, lik, potpunije izražava svrhu protulika. Dakle, biblijski protulik (tip) oblikovan je prema božanskom obrascu koji je postojao konkretno, ili kao zamisao u Božjem umu, i služi za oblikovanje budućeg lika (antitipa).

Ključno je razumjeti da različiti novozavjetni pisci nisu nasumično pripisivali tipološko značenje nekim starozavjetnim tekstovima kako bi istaknuli određeni zaključak. Starozavjetni protulik (tip) uvijek je potvrđivan u proročkim spisima prije nego što bi ostvario svoje ispunjenje kao lik (antitip) u Novom zavjetu.

Pogledajte kako je David predstavljen u Starom, a kako u Novom zavjetu. Koje pouke o tome kako funkcionira tipologija možemo izvući iz tog primjera?

a. David (Psalam 22,2.15-19):

.....

b. Novi David (Jeremija 23,5; Izaija 9,5.6; 11,1-5):

.....

c. David kao protulik (tip) (Ivan 19,24):

.....

Promatrajući te tekstove, otkrivamo da nam sam Stari zavjet pruža ključ za prepoznavanje i primjenu tipova u Svetom pismu. Novozavjetni pisci, čije je jedino Sveto pismo bio Stari zavjet, bili su Duhom Svetim pokrenuti da koriste starozavjetne tipove kako bi otkrili “sadašnju istinu” (2. Petrova 1,12), pogotovo u vezi s Isusom Kristom i Njegovom službom.

PROTULIK I LIK (TIP I ANTITIP)

Tumači Biblije ne mogu proizvoljno odlučivati o tome što je biblijski protulik, niti kako se taj konkretan protulik ostvaruje u Novom zavjetu i šire. Sama Biblija pruža neke kontrolne mehanizme i načela u vezi s primjenom biblijske tipologije.

Štoviše, Novi zavjet otkriva kako se protulik ostvaruje kao lik u tri različite faze: (1) u Kristovom životu (kristološko ispunjenje), (2) u iskustvu crkve (ekleziološko ispunjenje) i (3) na svršetku vremena (eshatološko ispunjenje).

Te protulikove (tipove) i likove (antitipove) možemo naći svuda u Bibliji, i oni su vrlo korisni u smislu da upućuju čitatelja kako razumjeti Bibliju i istine kojima nas Božja riječ uči o Isusu Kristu, spasenju i konačnoj nadi koju imamo.

Pogledajte sljedeće starozavjetne protulikove: Izrael, izlazak i Svetište. Na koji se način svaki od njih ostvario kao lik u tri faze: kristološkoj, ekleziološkoj i eshatološkoj?

1. Izrael

- a. **Kristološka faza** (Matej 2,15):
- b. **Ekleziološka faza** (Galaćanima 6,16):
- c. **Eshatološka faza** (Otkrivenje 7,4-8.14):

2. Izlazak

- a. **Kristološka faza** (Matej 2,19-21):
- b. **Ekleziološka faza** (2. Korinćanima 6,17):
- c. **Eshatološka faza** (Otkrivenje 18,4):

3. Svetište

- a. **Kristološka faza** (Ivan 1,14; 2,21; Matej 26,61):
- b. **Ekleziološka faza** (1. Korinćanima 3,16.17; 2. Korinćanima 6,16):
.....
- c. **Eshatološka faza** (Otkrivenje 3,12; 11,19; 21,3; 21,22):

“Budući da Sveto pismo ima jednog jedinog božanskog Autora, njegovi različiti dijelovi međusobno su usklađeni. ... Stoga sva biblijska učenja moraju biti uzajamno povezana. Tumačenja pojedinačnih odlomaka moraju se uskladiti s cjelinom onoga što Sveto pismo naučava u vezi s određenom temom.” (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, str. 65)

Što radite kada, kao što se povremeno događa, teško razumijete značenje određenog biblijskog odlomka?

JOŠUA, PROTULIK

U svjetlu biblijske tipologije, koje je značenje višestrukog paralelizma između života Mojsija i Jošue? Vidi Izlazak 3,1,2; Jošua 1,1-3; Brojevi 13,1,2; Jošua 2,1; Izlazak 3,5; Jošua 5,15.

.....

.....

.....

Kao što smo otkrili već prvog tjedna, Jošua je predstavljen kao novi Mojsije, koji u životu drugog naraštaja ponavlja najznačajnije korake poduzete u vrijeme izlaska iz Egipta. Baš kao i Mojsije, i on je pozvan u službu kad mu se Gospodin osobno objavio. Pod vodstvom te dvojice ljudi, glas o Izraelu ulijevao je strah među narodima. Mojsije je vodio Izrael prigodom prelaska preko Crvenog mora, a Jošua tijekom čudesnog prelaska preko Jordana. Obojici vođa skrenuta je pozornost na nužnost obrezanja i važnost Pashe. Mana je počela padati u Mojsijevo vrijeme, a prestala padati u Jošuino vrijeme. Obojici je bilo zapovjedbno da izuju obuće. Podignuta ruka jednog i drugog označavala je pobjedu Izraelaca. Mojsije je dao upute o podjeli zemlje i uspostavljanju gradova-utočišta. Jošua je postupio po tim uputama. Obojica su održala oproštajni govor i obnovila Savez za dobrobit naroda na kraju svoje službe.

Proučite Ponovljeni zakon 18,15-19; 34,10-12; Ivan 1,21; Djela 3,22-26; 7,37. Tko je ispunio proročanstvo o proroku poput Mojsija? Kako se Jošua uklapa u tu sliku?

.....

.....

Jošuin život bio je djelomično ispunjenje tog Mojsijevog proročanstva (Ponovljeni zakon 18,15.18). Međutim, to proročanstvo koje je sam Mojsije dao, još uvijek nije bilo ispunjeno u punom smislu. To je proročanstvo u krajnjem smislu mogao ostvariti (ili ispuniti) samo Mesija. On je blisko poznao Oca (Ivan 1,14.18); On je bio istinit i istinito je otkrivao Boga (Luka 10,22; Ivan 14,6; Matej 22,16). Bog je stavio svoje riječi u Njegova usta (Ivan 14,24). Dakle, život Mojsija i Jošue bio je protulik dolazećeg Mesije, Isusa Krista.

Koliko je Isus Krist bitan u hodu na vašem životnom putu? Zašto Isus Krist i ono što je On učinio za vas mora biti temelj vašeg svekolikog kršćanskog iskustva?

PRAVI JOŠUA, LIK

Izvještaj o Jošui mora se sagledati kroz prizmu tipologije. Ratovi koje je Jošua vodio ključni su događaji u povijesti Izraela. Cilj tih ratova bio je osvajanje Obećane Zemlje, gdje su Izraelci na baštini koja im je bila dodijeljena mogli uživati u miru i uspostaviti novo društvo zasnovano na načelima Božjeg zakona.

Starozavjetni pisci, poput Izaije, prikazuju Mesijino djelo koje se također sastoji od dodjele "baštine opustošene" svojem narodu (Izaija 49,8), pri čemu se koristi ista terminologija koja je tako česta u Knjizi o Jošui. Kao što je Jošua trebao razdijeliti zemlju Izraelcima, tako i Mesija, opisan kao novi Jošua, dodjeljuje duhovnu baštinu novom Izraelu.

Pročitajte Hebrejima 3,7—4,11. Na koji način Novi zavjet potvrđuje da je Jošua, novi Mojsije, i sam protulik Isusa Krista?

.....

.....

.....

.....

.....

Novozavjetni su pisci mnoge aspekte službe Isusa Krista prikazali na način kako je djelovao Jošua. Kao što je Jošua ušao u Kanaan nakon što je četrdeset godina bio u pustinji, tako je i "antitipski Jošua", Krist, otpočeo svoju zemaljsku službu nakon četrdeset dana provedenih u pustinji (Matej 4,1-11; Luka 4,1-13), a svoju nebesku službu nakon četrdeset dana u pustinji ovog planeta (Djela 1,3.9-11; Hebrejima 1,2).

Nakon Isusovog krštenja u Jordanu, što je bio Njegov "prelazak preko Jordana" (Matej 3,13-17; Marko 1,9-11), evanđelisti citiraju Psalam 2,7 i Izaiju 42,1, iz mesijanskog psalma i pjesme o Jahvinom Sluzi koji strada (Matej 3,17; Marko 1,11; Luka 3,22). Tako je Isus preko svojeg krštenja prikazan kao božanski ratnik koji će tijekom svojeg života vjerne službe i poslušnosti do same smrti voditi Jahvine ratove protiv zlih sila. Njegov život i smrt na križu doveli su do zbacivanja Sotone i pobjede nad našim duhovnim neprijateljima, pružili su duhovni odmor Njegovom narodu i poslužili kao osnova za dodjelu baštine otkupljenima (Efežanima 4,8; Hebrejima 1,4; 9,15).

Što znači naći "počinak" u onome što je Krist učinio za nas? To jest, kako možemo biti sigurni da je Isus pobijedio Sotonu u našu korist?

JOŠUA I MI

Jošua kao protulik ide dalje i od službe Isusa Krista, i nalazi svoje ispunjenje u životu Crkve, Kristovog tijela. U kojem smislu ratovi koje je Izrael vodio pod Jošuom nagovještavaju duhovne borbe Crkve? A u čemu se oni razlikuju? Vidi 1. Timoteju 1,18; 2. Timoteju 4,7; Efežanima 6,10-12; 2. Korinćanima 10,3-5; Djela 20,32.

Novozavjetni pisci prepoznaju ekleziološko ispunjenje (u životu crkve) tipologije u vezi s Jošuom. Članovi Kristovog tijela, Crkve, uključeni su u duhovni rat protiv zlih sila. Pa ipak oni uživaju u poćinku zahvaljujući Boćžjoj milosti (Hebrejima 4,9-11) i blagoslovima svoje duhovne baštine.

Što nam sljedeći redci govore o konaćnom ispunjenju tipologije povezane s Jošuom? 1. Petrova 1,4; Kološanima 3,24; Otkrivenje 20,9; 21,3.

Tipologija povezana s Jošuom konaćno će se i u potpunosti ostvariti o drugom dolasku Isusa Krista (apokaliptićki/eshatološki aspekt).

Jošuin život odraćzavao je Boćžji karakter u toj mjeri da su odrećdeni aspekti njegovog života poprimili proroćki karakter, prućzajući predsluku lika i djela Mesije.

Iz naše današnje perspektive Mesija je već došao. Njegovu službu ne treba pretkazivati, ali još uvijek imamo prednost odraćzavati Njegov karakter — slavu koju je Krist želio podijeliti sa svojim ućenicima (Ivan 17,22), i koju moćžemo zadobiti razmišljanjem o Njegovom karakteru (2. Korinćanima 3,18). Što više razmišljamo o Isusu, to više odraćzavamo ljepotu Njegovog karaktera. To je bitno za ono ćemu bi naš svakodnevni hod s Kristom trebao voditi. To je razlog zbog kojega je vrijeme provedeno u prouććavanju Rijeći svakog dana toliko vaćžno. To je takoder i razlog zašto bismo trebali provoditi vrijeme bavećći se Isusovim životom, karakterom i naukom. Jer mi se gledanjem mijenjamo.

Jošua, protulik, pitao je Izraelce: “Dokle ćete oklijevati da podete i zaposjednete zemlju koju vam je dao Jahve, Bog vaćših otaca?” (Jošua 18,3) Na koji bi naććin Isus Krist, njegov lik, oblikovao to pitanje danas?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

“Ljudi Kristovog vremena nisu razumjeli Njegovo poslanje. ... Ljudske predaje, izreke i uredbe sprečavale su ih u prihvaćanju pouka koje im je Bog želio prenijeti. Te izreke i predaje postale su prepreka da razumiju i provedu u život načela prave vjere. A kad se Isus Krist pojavio, oni u Njemu nisu prepoznali ispunjenje svih svojih nada i simbola koji su upućivali na Njega. Odbacili su Izvor i držali se svojih beskorisnih simbola i obreda. Božji Sin je došao, a oni su i dalje tražili znak Njegova dolaska. Na poruku: ‘Obratite se... jer je blizu kraljevstvo nebesko!’ oni su odgovarali zahtijevajući čudo (Matej 3,2). Kristovo Evanđelje postalo im je kamen spoticanja zato što su zahtijevali znakove umjesto Spasitelja. Očekivali su da Mesija dokaže svoju vlast moćnim osvajачkim djelima i uspostavi svoje kraljevstvo osvajajući zemaljska kraljevstva. Na ova očekivanja Spasitelj je odgovorio usporedbom o sijaču. Kraljevstvo nebesko trebalo je pobijediti ne silom oružja, ne nasilnim nametanjem, već usađivanjem novog načela u ljudska srca.” (Ellen G. White, *Isusove usporedbe*, str. 15; u izvorniku 34, 35)

“Crkvi su potrebni vjerni Kalebi i Jošue, koji će spremno prihvatiti vječni život uz Božji jednostavan uvjet poslušnosti. Našim su crkvama potrebni radnici. Naša je njiva svijet. Naši su misionari potrebni u gradovima i mjestima koja su više vezana uz idolopoklonstvo od pogana na Istoku, koja nikad nisu vidjela svjetlo istine. Pravi misionarski duh napustio je crkve koje tako uzvišeno govore o svojoj vjeri: njihova srca više ne plamte ljubavlju prema dušama i željom da ih privedu Kristovom stadi. Nama su potrebni ozbiljni radnici. Zar se nitko neće odazvati poviku koji dolazi sa svih strana: ‘Dođi ... i pomoz nam?’” (Ellen G. White, *Svjedočanstva za Crkvu*, sv. 4, str. 142,143; u izvorniku 156)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Kako vam biblijska tipologija pomaže da bolje razumijete službu Isusa Krista?

2. U kojem je pogledu vaša duhovna borba slična osvajanju Kanaana, a u čemu se razlikuje?

3. Razmišljajte o konačnom ispunjenju tipologije iz Knjige o Jošui. Kako nam slika svijeta bez boli, patnje i smrti daje nadu u svakodnevnim životnim borbama?

4. Jošua je odražavao Božji karakter u toj mjeri da je pružao predsluku Kristove službe. Na koje praktične načine možete dopustiti Isusu da stvori potpuniji odraz svojeg karakter u vama?

Život u Obećanoj Zemlji

“Blag odgovor ljutnju smiruje, a gruba riječ je raspiruje.”
(Izreke 15,1 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Biblijski tekstovi: Jošua 22; Efežanima 6,7; Ivan 7,24; Brojevi 25; Izreke 15,1; 1. Petrova 3,8.9.

Život u zajednici može povremeno dovesti do sporova i napetosti. To posebno vrijedi za zajednicu kao što je crkva, gdje ljudi različitih društvenih pozadina i položaja — koji su ponekad i odrasli u potpuno različitim kulturama — žive i rade zajedno sa zajedničkim ciljem.

Ovog ćemo tjedna proučiti 22. poglavlje Knjige o Jošui i izazov koji je nastao iz velikog nerazumijevanja među plemenima. Na početku knjige Jošua je zapovjedio nekim plemenima da prijeđu Jordan i sudjeluju u osvajanju zajedno s plemenima sa zapadne strane Jordana (Jošua 1,12-18). Sada kada je zadatak obavljen, mogli su se vratiti. Međutim, oni su sa zapadne strane Jordana podigli žrtvenik koji je izazvao zabrinutost među nekim plemenima.

Zašto je opasno donositi ishitrene zaključke o ponašanju drugih? Kako možemo njegovati jedinstvo u crkvi? Zašto je važno imati na umu širu sliku našeg poziva i ne dopustiti da nam manje bitne pojedinosti odvuку pozornost? To su neka pitanja o kojima ćemo razmišljati ovoga tjedna.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White,
Isusov život, Znaci vremena, 2023., stranice 567—576.

POSVEĆENOST

Pročitajte Jošua 22,1-8. Što nam ti redci govore o posvećenosti pripadnika Rubenovog, Gadovog i polovine Manašeovog plemena?

.....

Jošua potvrđuje da su plemena s druge strane Jordana u potpunosti ispunila obveze koje su postavili Mojsije i on, što je podrazumijevalo značajnu posvećenost i žrtvu u zajedničkom interesu Izraela kao naroda. Borili su se zajedno sa svojom braćom "dugo vremena", što zapravo znači šest do sedam godina (usporedi Jošua 11,18; 14,10; Ponovljeni zakon 2,14). Njihove žene i djeca ostali su kod kuće, s istočne strane Jordana, ali su se oni odlučili vjerno boriti zajedno sa svojom braćom, suočavajući se s opasnošću od ranjavanja i pogibije u ratu.

Ti redci posredno naglašavaju važnost jedinstva naroda i zemlje. Oni također pripremaju put za događaj koji slijedi i koji se naposljetku tiče jedinstva. Hoće li izraelska plemena ostati ujedinjena usprkos jasnoj prirodnoj granici koju je Jordan formirao između njih? Hoće li dopustiti da geografija ostavi traga na njihovom identitetu kao naroda, ili će ih njihovo zajedničko bogoslužje jedinom Bogu održati kao Njegov izabrani narod, ujedinjen i jak pod Njegovim teokratskim vodstvom?

Jošua objašnjava na koji je način takva vjernost bila jedino moguća — oni nisu služili svojim sunarodnjacima Izraelcima, već samom Jahvi koji im je povjerio tu misiju.

Isto načelo nalazimo i u Novom zavjetu. Apostol Pavao savjetuje kršćanima da obavljaju službu kao da rade za Boga, a ne samo za ljude (vidi Efežanima 6,7; Kološanima 3,23; 1. Solunjanima 2,4). Uostalom, ima li uzvišenijeg zvanja od rada za Stvoritelja svemira?

U svakodnevnom životu često se suočavamo s izazovima i teškoćama koje nas lako mogu obehrabriti i navesti da poželimo odustati od borbe. Ponekad se tako lako prepustiti osjećaju nemoći. Međutim, uvijek se možemo pozvati na Gospodnju silu koji obećava da će biti s nama i osposobiti nas da učinimo ono što od nas traži. Ako nam je naš uzvišeni poziv uvijek pred očima, bit ćemo motivirani da idemo naprijed, usprkos neizbježnim izazovima i obeshrabrenjima koja su dio našeg postojanja u našem palom grešnom stanju na ovom svijetu.

U Jošui 22,5.6 Jošua se obraća plemenima na odlasku pozivajući ih da ostanu vjerni Gospodinu, a onda ih je blagoslovio. Kako bi se naši odnosi u crkvi promijenili kada bismo se više molili jedni za druge?

OPTUŽBE...

Pročitajte izvještaj o povratku plemena u Jošui 22,9-20. Koje su optužbe plemena sa zapadne strane Jordana iznijela protiv plemena na istočnoj strani? U kojoj su mjeri te optužbe bile utemeljene?

.....

.....

.....

.....

Za razliku od drugih mjesta gdje se plemena s istočne strane Jordana nazivaju svojim uobičajenim imenom (Ruben, Gad itd.), ovdje se koristi drugačiji izraz: “sinovi Rubenovi”, “sinovi Gadovi” i “polovina plemena Manašeova”, za razliku od “Izraelaca” (Jošua 22,11), kao da je u pitanju različit entitet.

U ovom se opisu izraz “čuli Izraelci gdje se govori” odnosi samo na devet i pol plemena sa zapadne strane Jordana, čime se naglašava razdor koji je nastao između tih dviju skupina. U pozadini događaja nalazi se pitanje mogu li se plemena s istočne strane rijeke smatrati Izraelcima.

Očekivali bismo glatko rješenje tog događaja, međutim do zategnutosti dolazi kada se saznaje da su plemena s istočne strane podigla žrtvenik na Jordanu. Sam tekst ovdje ne nudi nikakav razlog za taj čin, niti opisuje svrhu tog žrtvenika ili konkretne aktivnosti u vezi s njim. Nejasnoća u vezi sa značenjem tog žrtvenika postaje još veća ako se prisjetimo prvog prelaska preko Jordana, opisanog u 3. i 4. poglavlju, kada je cijeli Izrael stao na obalu Jordana kako bi prešao rijeku i ušao u Kanaan. Ovdje sada dio Izraela dolazi do obale Jordana, ali ovog puta da bi prešao rijeku u suprotnom smjeru.

U oba slučaja podignut je kameni objekt. Prvi je služio kao spomenik, dok je drugi shvaćen kao neki impresivni žrtvenik. Pitanje koje se neizbježno nameće glasi: “Što znači ovo kamenje?” (usporedi Jošua 4,6.22) Je li taj žrtvenik podignut radi prinošenja žrtava, ili je to samo spomenik? Jesu li ta ostala plemena već krenula putem otpadništva?

Ne posavjetovavši se s Jošui, Eleazarom i drugim plemenskim vođama, stvoren je prostor za nesporazum koji je mogao dovesti do strašnog sukoba.

Na što Isus i Pavao misle kad nas opominju da ne osuđujemo druge? Pročitajte Luka 6,37; Ivan 7,24; 1. Korinćanima 4,5. Zašto je tako lako doći do pogrešnih zaključaka u vezi s motivima drugih?

PROGONJENI PROŠLOŠĆU

Pročitajte ponovno Jošua 22,13-15, ali ovog puta u svjetlu Brojeva 25. Zašto su Izraelci izabrali Pinhasa kao vođu izaslanstva za razgovor s dva i po plemena?

.....

.....

.....

Prije nego što su potpuno prihvatili glasine o nečemu što se moglo shvatiti kao proglašenje neovisnosti, devet i pol plemena, dvaput označenih kao "Izraelci", šalju izaslanstvo da razjasni namjenu i značenje tog žrtvenika. Izaslanstvo je predvodio Pinhas, sin velikog svećenika Eleazara, koji ga je trebao naslijediti nakon njegove smrti (Jošua 24,33). Pinhas je već stekao određeni ugled kao svećenik koji je okončao razvrat kod Baal Peora (Brojevi 25).

"Kad to opazi Pinhas, sin Eleazara, sina svećenika Arona, ustade ispred zajednice: uze koplje u ruku i pođe za Izraelcem u odaje, i probode ih oboje, Izraelca i ženu; nju kroza slabine. Tako pomor Izraelaca pre-stade." (Brojevi 25,7.8)

Pinhas je svakako imao određeni utjecaj. Ostali izaslanici bili su predstavnici devet i pol plemena sa zapadne obale Jordana, od kojih je svaki bio poglavar plemenske zajednice (doslovno "knez doma otačkoga"), unutar klanova u Izraelu.

Izaslanstvo otpočinje optužbu za svetogrđe i pobunu proročkim izrazom "ovako veli". Razlika je, međutim, u tome što ovdje ne govori Jahve, već "sva zajednica Jahvina" (Jošua 22,16). Oni iznose optužbu za prijestup (grijeih), izdaju i pobunu. Izraz koji se koristi za "grijeih" ili "prijestup" ista je hebrejska riječ kojom se opisuje Akanov grijeih (Jošua 7,1), i koja se u Petoknjižju javlja više puta (na primjer Levitski zakonik 5,15; 6,2; Brojevi 5,6.12). Primjeri Akana i Baal Peora služe kao presedani: jedan za izdaju, a drugi za pobunu. Oni su također pobudili strah kod devet i pol plemena da će čin neovlaštenog podizanja žrtvenika voditi u otpad, idolopoklonstvo i nemoral, što će navući Gospodnji gnjev na sav izraelski narod.

Svi imamo negativna iskustva iz prošlosti koja oblikuju način na koji ćemo se odnositi prema sličnim događajima u budućnosti. Kako nam Božja milost pomaže da tragedije iz naše prošlosti ne određuju način na koji postupamo prema svojim bližnjima u sadašnjosti?

BLAG ODGOVOR

Pročitajte Jošua 22,21-29 u svjetlu Izreka 15,1. Što možemo naučiti na osnovi odgovora plemena s istočne strane Jordana?

.....

.....

Odgovor optuženih, podjednako izravan i snažan kao i optužba, i u tematskom i u strukturnom smislu čini srž ovog poglavlja. Dosad ova plemena nisu odgovarala na optužbe, već su u tišini saslušala tvrdnje koje su iznesene protiv njih. S obzirom na ozbiljnost optužbi, njihovo strpljenje može poslužiti kao primjer, jer su pokazali pravo značenje izreke: "Blag odgovor ublažava jarost, a riječ osorna uvećava srdžbu." (Izreke 15,1)

Uvodna rečenica obrane počinje nizom božanskih imena pripisanih Izraelovom Bogu: *El, Elohim, Jahve* (Jošua 22,22). To se ponavlja dvaput sa sve jačom snagom pretvorivši se u svečanu zakletvu s namjerom da se otklone sve sumnje i lažne optužbe koje su skoro dovele do građanskog rata u Izraelu. Čvrsto su uvjereni da Bog u potpunosti zna i razumije situaciju, vjeruju da će i prisutno izaslanstvo doći do istog zaključka. Dva i pol plemena priznaju svoju odgovornost pred Gospodinom i tako što pozivaju Jahvu da im se sam osveti (usporedi Ponovljeni zakon 18,19; 1. Samuelova 20,16) ako su doista krivi.

Slijedi iznenađujući obrat koji s jedne strane pokazuje da je optužba neosnovana (žrtvenik ne mora služiti samo kao mjesto za prinošenje žrtava), a s druge strane objelodanjuje njihovu pravu motivaciju. Strah od odvajanja od Izraela, a ne otpadništvo, bio je pravi razlog za takav njihov postupak. Dakle, gradnja žrtvenika nije bila dokaz otpadništva kao što se pretpostavljalo. Radilo se zapravo o nečemu potpuno suprotnom — oni su djelovali u strahu Gospodnjem, baš kao i plemena sa zapadne obale Jordana. Dakle, prava osnova izraelskog jedinstva nije geografsko područje niti fizički opseg njihove baštine, već njihova duhovna vjernost Gospodnjim zahtjevima.

Iskrene namjere plemena sa zapadne obale rijeke pokazale su se u njihovoj istinskoj radosti kada je utvrđena nevinost plemena s istočne obale. Umjesto da se osjećaju poraženo argumentima svoje braće, oni pokazuju istinsku sreću zato što su se njihove sumnje pokazale kao pogrešne. Građanski rat u Izraelu je izbjegnuto i jedinstvo naroda je očuvano.

Kako se vi nosite s lažnim optužbama? Navedite neka načela na kojima zasnivate svoj stav. Pogledajte Psalam 37,3-6.34.37.

RJEŠAVANJE SUKOB

Pročitajte Jošua 22,30-34. Kako nam čitav taj događaj pruža neke uvide u vezi s rješavanjem sukoba i očuvanjem jedinstva crkve? Usporedite Psalam 133; Ivan 17,20-23; 1. Petrova 3,8.9.

.....
U 22. poglavlju Knjige o Jošui nalaze se neka načela komunikacije koja se mogu primijeniti na svakodnevne ljudske odnose u obitelji, crkvi i društvenoj zajednici.

1. Kada stvari krenu po zlu, ili bi mogle krenuti po zlu, bolje je komunicirati nego potiskivati svoje nezadovoljstvo dok sve ne eksplodira. Dobro je da Božji narod ne ostane ravnodušan kada se javi dojam da bi moglo doći do problema. Naravno, da su plemena s druge strane Jordana na početku objasnili s kojom namjerom grade žrtvenik, čitav problem se mogao izbjeći.

2. Čak i kad smo uvjereni u svoj sud, nemojmo donositi ishitrene zaključke. Plemena sa zapadne strane Jordana odmah su povjerovala glasinama koje su stigle do njihovih ušiju i izvukla pogrešan zaključak da su plemena s istočne strane već otpala od vjere.

3. Razgovarajte o stvarnim ili zamišljenim problemima prije nego što postupite u skladu sa svojim zaključcima.

4. Budite spremni podnijeti žrtvu da biste postigli jedinstvo. Plemena sa zapadne strane Jordana bila su se spremna odreći dijela teritorija koji im je dodijeljen da bi se i ostala plemena tu smjestila u slučaju da je to što su se nalazila s druge strane rijeke bilo uzrok njihovog navodnog otpadništva.

5. Kada ste optuženi, s pravom ili ne, pružite blag odgovor koji utišava srdžbu. Odgovaranje na optužbu protuoptužbom nikad ne vodi k miru. Pokušajte razumjeti drugoga prije nego što ćete sami biti shvaćeni.

6. Radujte se i blagoslivljajte Boga kada se mir ponovno uspostavi. Divno je vidjeti da je glavni dio izraelske zajednice doživio iskrenu radost kad se saznalo za prave motive dva i pol plemena. Nisu bili toliko ponosni na svoj sud da ne bi priznali da su pogriješili kad su ga donijeli.

Međutim, da su plemena s istočne obale Jordana doista otpala od vjere, Izraelci bi ispunili zahtjeve Saveza. Jedinstvo nikad ne može biti razlog za razvodnjavanje istine ili odustajanje od biblijskih načela. Međutim, crkvena disciplina uvijek bi trebala biti posljednje (a ne prvo) rješenje, tek nakon što svi pokušaji pomirenja i pružanja pastoralne pomoći, zasnovane na Božjoj riječi, propadnu. Koliko bi drugačije izgledale naše crkve kad bi se ta jednostavna načela dosljedno primjenjivala!

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Podjela Kanaana", str. 430—434 (u izvorniku 517—520).

"Premda je važno izbjeći popuštanje grijehu, jednako je važno kloniti se stroge osude i neutemeljene sumnje. ... Mudrost koju su pokazali Rubenovi ljudi i njihovi sudrugovi vrijedna je oponašanja. Dok su pošteno nastojali unaprijediti pravu vjeru, oni su bili pogrešno osuđeni i oštro ukoreni, a ipak nisu izrazili negodovanje. Oni su učtivo i strpljivo saslušali optužbe svoje braće prije nego što su se pokušali obraniti, a onda pažljivo objasnili svoje motive i pokazali svoju nevinost. Tako je na prijateljski način riješena teškoća koja je prijetila ozbiljnim posljedicama. Oni koji su u pravu mogu, čak i kad su lažno optuženi, ostati mirni i puni obzira. Bog je upoznat sa svime što ljudi pogrešno prikažu i pogrešno razumiju tako da mi naš slučaj sa sigurnošću možemo ostaviti u Njegovim rukama. On će sigurno opravdati život onih koji vjeruju u Njega kao što je ispitao grešnog Akana. Oni koje vodi Kristov duh imat će ljubav koja dugo trpi i koja je ljubazna.

Božja je volja da među Njegovim narodom prebiva zajedništvo i bratska ljubav. Kristova molitva prije samog raspeća bila je da Njegovi učenici budu jedno kao što je On jedno s Ocem, da svijet može vjerovati da ih je Bog poslao. Ova najdirljivija i najljepša molitva seže kroz vjekove sve do naših dana, jer su Njegove riječi bile: 'Ne molim samo za njih nego i za one koji će po njihovoj riječi vjerovati u me.' (Ivan 17,20) Premda mi ne trebamo žrtvovati nijedno načelo istine, ovo stanje jedinstva treba biti naš stalni cilj." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 433; u izvorniku 519,520)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Kako nam Pavlov savjet: "U poniznosti smatrajte jedan drugoga većim od sebe" (Filipljanima 2,3), pomaže da izbjegnemo zla nagađanja o našoj braći i sestrama?

2. Zašto nas naši neuspjesi i pogreške iz prošlosti često navode da pretjerano reagiramo u određenim situacijama? Kako možemo prevladati tu sklonost?

3. Razgovarajte o tome koliko je značajno saslušati tuđe mišljenje. Kako možemo razvijati kulturu slušanja u našoj crkvi? (Usporedite Jakov 1,19.)

4. Živimo u društvu u kojem zahtjevi našeg poslovnog života, obiteljske odgovornosti, obveze vezane za crkvu i druge dužnosti mogu djelovati poražavajuće. Kako nas načelo da sve činimo kao Gospodinu može ne samo učiniti odgovornijima, već nam donijeti i duševni mir?

Bog je vjeran!

“Od svih obećanja što ih je Jahve dao domu Izraelovu nijedno ne osta neispunjeno. Sve se ispunilo.” (Jošua 21,45)

Biblijski tekstovi: Jošua 21,43-45; 2. Timoteju 2,11-13; Jošua 23; Otkrivenje 14,10.19; Ponovljeni zakon 6,5.

Kada se John F. Kennedy obratio Amerikancima na svojoj inauguraciji 20. siječnja 1961., njegov govor sastojao se od samo 1.366 riječi, ali je ostavio neizbrisiv trag u američkom umu. Pozvavši zemlju da se usredotoči na svoje odgovornosti umjesto na prava, rekao je: “S čistom savješću kao našom jedinom sigurnom nagradom, s poviješću kao konačnim sucem naših djela, nastavimo voditi zemlju koju volimo tražeći Božji blagoslov i Njegovu pomoć, ali potpuno svjesni da ovdje na Zemlji Božje djelo zapravo mora biti naše djelo.”

Kada je Jošua, ostarjeli vođa Izraelaca, osjetio da mu se bliži kraj života, odlučio je obratiti se narodu i njegovim vođama (Jošua 23; 24). U 23. poglavlju žarište je više na budućnosti i na tome *kako* obožavati Boga: samo Njega i nikoga više. U 24. poglavlju Jošua nam daje pregled Božjih vjernih djela u prošlosti s namjerom da nas navede na zaključak da jedino Jahve zaslužuje našu odanost.

Ovog ćemo tjedna zajedno proučavati prvi Jošuin govor, u kojem se on osvrće na pobjede Izraelaca, ali u isto vrijeme utire put njegovom budućem uspjehu.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 577—590.

SVE SE ZBILO

Kakvu nam sliku Boga pruža ulomak u Jošui 21,43-45? Kako se te riječi mogu primijeniti ne samo na Obećanu Zemlju u povijesnom smislu, već i na naše spasenje (2. Timoteju 2,11-13)?

.....

.....

.....

.....

Ovi redci čine vrhunac knjige i njezin teološki sažetak. Oni naglašavaju jednu od glavnih tema cijele knjige: Jahvinu vjernost Savezu, koji drži svoja obećanja i ispunjava svoje zakletve. Taj kratak ulomak također sažima čitav sadržaj knjige do tog trenutka. U Jošui 21,43 govori se o podjeli i naseljavanju zemlje (Jošua 13—21), dok se u Jošui 21,44 osvrće na pobjede nad neprijateljima i stečenu vlast nad zemljom (Jošua 1—12). Čitava retrospektiva prikazuje se kroz prizmu Božje vjernosti. Izraelci moraju uvijek imati na umu da ne mogu zahtijevati pobjedu nad svojim neprijateljima niti zemlju kao svoju baštinu ako nisu vjerni Bogu i Njegovoj riječi.

On im je dao “*svu zemlju*” (Jošua 21,43, kurziv dodan), predao im je u ruke “*sve njihove neprijatelje*” (Jošua 21,44, kurziv dodan), i “*od svih obećanja što ih je Jahve dao*” (Jošua 21,44, kurziv dodan), “*sve se ispunilo*” (Jošua 21,45, kurziv dodan). Učestala upotreba riječi *kol*, “*sve*”, šest puta u tri retka (Jošua 21,43-45), ponovno naglašava istinu da je zemlja dar od Jahve i da Izrael ne može pripisati sebi nikakve zasluge za njezino osvajanje. Gospodin je bio taj koji se zakleo da će im “*dati*” zemlju i koji im je “*predao*” u ruke njihove neprijatelje.

Sav uspjeh Izrael mora pripisati isključivo Božjoj inicijativi i puzdanosti. To se podjednako odnosi i na naše spasenje: “*Da, milošću ste spašeni — po vjeri. To ne dolazi od vas; to je dar Božji! To ne dolazi od djela, da se tko ne bi hvalisao.*” (Efežanima 2,8.9)

Naglašavajući Božju vjernost, Pavao također piše: “*Sigurna je ova riječ: Ako smo s njim umrli, s njim ćemo i živjeti; ako smo ustrajni, s njim ćemo i kraljevati; ako ga se odrećemo, i on će se nas odreći; ako smo nevjerni — on ostaje vjeran! Ne može se, naime, odreći sam sebe.*” (2. Timoteju 2,11-13)

Kako nam Božja vjernost u držanju obećanja ulijeva povjerenje da nijedno od Njegovih obećanja neće ostati neispunjeno? (Vidi 1. Korinćanima 10,13; 2. Korinćanima 1,18-20.)

ZNAK ZABRINUTOSTI

Slavni zaključak ovog ulomka (Jošua 21,43-45) podrazumijeva da je ispunjen uvjet poslušnosti. Uspjeh se nikad ne smije uzimati zdravo za gotovo. On je uvijek povezan s poslušnošću Božjoj riječi. Dakle, podjela zemlje, osim što je znak Božje vjernosti Izraelu (Nehemija 9,8), ostavlja prostor za slobodan budući razvoj događaja zasnovan na stavu Izraela. Hoće li Izrael uspjeti sačuvati to što je postignuto?

Pročitajte Jošua 23,1-5. Koje pojedinosti Jošua posebno naglašava u svojem uvodu?

.....

.....

.....

Jošuin govor prenosi se sa starog i vremenitog govornika (što se dvaput naglašava) na njegove slušatelje koji će morati ostvariti poslanje koje im je Bog povjerio. On opisuje kako je osvajanje zemlje uopće bilo moguće: Jahve se borio za njih. Iako su nakon izlaska zbog sumnje i nevjerovanja i sami morali biti uključeni u ratovanje, Izraelci su tu zemlju ipak osvojili ne zahvaljujući vlastitoj vojnoj sili, već Božjem djelovanju.

Bog je Izraelu dao mir i počinak od njegovih neprijatelja, ali su preostali neki narodi čiju je zemlju tek trebalo osvojiti. Za Izrael pobjeda nije neka već ostvarena, nepromjenjiva stvarnost, već stalno oslanjanje vjerom na Božju pomoć koja je uvijek dostupna.

Koje su sličnosti između načina na koji su Izraelci osvojili Kanaan pod Jošuinim vodstvom i načina na koji kršćani danas mogu pobjeđivati u svojem duhovnom životu? Pročitajte Jošua 23,10; Kološanima 2,15; 2. Korinćanima 10,3-5; Efežanima 6,11-18.

.....

.....

Pobjede Izraelaca nisu se mogle pripisati njihovoj snazi i strategiji. Slično tomu, duhovna pobjeda nad grijehom i kušnjama osigurana je na osnovi žrtve i uskrsnuća Isusa Krista, ali Božji narod danas mora se neprestano oslanjati na svjež zalihe Duha Svetoga da bi živio pobjedničkim životom.

Bez obzira na sva predivna obećanja koja imamo, zašto još uvijek tako lako griješimo?

JASNE GRANICE

Koristeći se istim riječima koje su njemu bile upućene na početku knjige (Jošua 1,7.8), Jošua izjavljuje da zadatak koji je pred Izraelom nije prvenstveno vojne naravi. On je prije svega duhovne naravi. Riječ je o poslušnosti Božjoj volji otkrivenoj u Zakonu.

Što mislite, zašto je Jošua zauzeo tako čvrst stav kada je riječ o odnosima Izraela s okolnim narodima? (Jošua 23,6-8.12.13)

.....

.....

.....

Opasnost s kojom se Izrael tu suočava nije prijetnja od neprijateljstva preostalih naroda, već baš od njihovog prijateljstva. Njihovo oružje možda nije neki poseban izazov za Izrael, ali njihova ideologija i vrijednosti (ili suprotne vrijednosti) mogu se pokazati štetnijim od bilo koje vojne sile. Jošua skreće pozornost vođama na ključnu činjenicu da je sukob u koji su umiješani, prije i nakon svega duhovne naravi. Zato Izrael mora sačuvati svoj jedinstveni identitet.

Zabrana prizivanja imena nekog boga, zaklinjanja njime i služenja ili klanjanja njemu povezana je s idolopoklonstvom. Na starom Bliskom istoku ime božanstva predstavljalo je njegovu prisutnost i silu. Prizivanje i spominjanje imena tuđih bogova u svakodnevnim pozdravima ili poslovnim susretima podrazumijevalo je priznanje njihovog autoriteta i moglo je navesti Izraelce da potraže njihovu pomoć u vrijeme potrebe (usporedi Suci 2,1-3.11-13).

Opasnost od sklapanja mješovitih brakova s preostalim Kanaancima ogledala se u gubitku duhovne čistoće Izraela. Namjera s kojom je Jošua iznio te opomene nije bila širenje rasne ili etničke čistoće, već izbjegavanje idolopoklonstva koje je moglo dovesti do duhovnog kraha Izraela. Salomonov slučaj dramatičan je primjer žalosnih duhovnih posljedica mješovitih brakova (1. o kraljevima 3,1; 11,1-8). U Novom zavjetu kršćani se otvoreno upozoravaju da ne ulaze u bračne veze s nevjernicima (2. Korinćanima 6,14), premda im, u slučaju već postojećih brakova, Pavao ne savjetuje da se razvedu, već ih poziva da žive uzornim kršćanskim životom u nadi da će pridobiti svojega bračnog druga za Gospodina (1. Korinćanima 7,12-16).

Jošuiino upozorenje protiv štetnih društvenih veza neizbježno dovodi do pitanja o kršćanskom odnosu prema "svijetu". Kako možemo uspostaviti uravnotežen odnos s društvom koje nas okružuje?

BOŽJI GNJEV

Kako bismo trebali protumačiti opise Božjeg gnjeva i Njegovog pokazivanja pravde u kažnjavanju grijeha u Knjizi o Jošui (Jošua 23,15.16) i na drugim mjestima u Svetom pismu? Vidi također Brojevi 11,33; 2. Ljetopisa 36,16; Otkrivenje 14,10.19; 15,1.

.....

.....

Izrael je već iskusio Gospodnji gnjev tijekom lutanja kroz pustinju (Brojevi 11,33; 12,9), kao i u Obećanoj Zemlji (Jošua 7,1), i bio je potpuno svjestan posljedica izazivanja Jahvinog gnjeva bezobzirnim kršenjem Saveza. Ovi redci (Jošua 23,15.16) predstavljaju vrhunac ozbiljnosti Jošui-ine retorike. Grozno je čuti da bi Gospodin mogao uništiti Izrael, jer se isti izraz prethodno odnosio na uništenje Kanaanaca. Kao što su se vjerno ispunila Gospodnja obećanja u vezi s blagoslovima nad Izraelom, isto će se tako sigurno ostvariti i kletve Saveza (Levitski zakonik 26; Ponovljeni zakon 28) ako ga Izraelci odbace. U svjetlu oduzimanja zemlje i uništenja Kanaanaca, ovi redci još jedanput dokazuju da je Jahve sudac cijelog planeta. On objavljuje rat protiv grijeha gdje god se on nalazio. Izrael nije bio posvećen niti je stekao neke posebne zasluge svojim sudjelovanjem u svetom ratu ništa više nego što su ih poslije stekli poganski narodi, kada su postali sredstvo izvršenja Jahvinog suda nad izabranim narodom.

Izrael je imao mogućnost izbora da slavne stranice svoje prošlosti pretvori u temelj za suočavanje s budućnošću.

Na prvi pogled stječe se dojam da je biblijski nauk o Božjem gnjevu nespojiv s tvrdnjom da je Bog ljubav (Ivan 3,16; 1. Ivanova 4,8). Međutim, upravo u svjetlu Božjeg gnjeva biblijski nauk o Božjoj ljubavi postaje još bitniji. Prvo, Biblija prikazuje Boga kao punog ljubavi, strpljivog, milosrdnog i vjernog (Izlazak 34,6; Mihej 7,18). Međutim, u svijetu pogođenom grijehom, Gospodnji gnjev predstavlja odgovor Njegove svetosti i pravednosti pri suočavanju s grijehom i zlom. Njegov gnjev nikada nije neka emotivna, osvetoljubiva, nepredvidiva i pretjerana reakcija. Novi zavjet naučava da je Krist postao grijeh za nas (2. Korinćanima 5,21), i da smo Njegovom smrću pomireni s Bogom (Rimljanima 5,10). Nitko tko vjeruje u Njega neće se morati suočiti s Božjim gnjevom (Ivan 3,36; Efežanima 2,3; 1. Solunjanima 1,10). Pojam Božjeg gnjeva prikazuje Boga kao pravednog suca cijelog svemira, koji podupire pravedno djelo (Psalam 7,12; 50,6; 2. Timoteju 4,8).

DRŽITE SE BOGA

Jedini način na koji će Izrael moći izbjeći kušnju idolopoklonstva i Božji gnjev, nije stalno podsjećanje na "ono što se ne smije" u okviru Saveza, već njegovanje svjesne i dosljedne odanosti Gospodinu. Isti glagol, "prionuti", "čvrsto se držati" Gospodina (vidi Ponovljeni zakon 4,4), upotrijebljen je za opis bračnog zavjeta između muža i žene (Postanak 2,24), i Rutine odanosti Noemi (Ruta 1,14). Važno je napomenuti da je prema Jošuinom procjeni takva vjernost karakterizirala Izrael kao narod "do danas". Na nesreću, ista tvrdnja neće vrijediti za kasnija razdoblja izraelske povijesti, kao što Knjiga o Sucima nažalost pokazuje (Suci 2,2.11; 3,7.12; 4,1; itd.)

Jošua poziva Izrael da ljubi Jahvu, Boga svojega (Jošua 23,11; usporedi Ponovljeni zakon 6,5). Međutim, ljubav se ne može nametnuti. U suprotnom ona bi prestala biti ljubav. Pa ipak, u kojem se smislu ljubav ipak može naredbom zahtijevati?

.....

.....

.....

Da bi Izraelci trajno uživali u blagoslovima Saveza, morat će ostati vjerni Bogu. Hebrejski tekst je na tom mjestu iznimno emotivan: "Brižno pazite ... jer se radi o vašem životu." Riječ *ahaba*, "ljubav", može se odnositi na širok opseg ljudskih sklonosti, uključujući prijateljsku vezanost, seksualnu intimnost, majčinsku nježnost, romantičnu ljubav i odanost Bogu. Ako ljubav prema Bogu shvatimo kao svjesnu predaju i posvećenost Njemu, onda se ona može narediti a da se ne naruši njezina prava narav (usporedi Ivan 13,34). Bog je uvijek želio da poslušnost Njegovim zapovijedima proizlazi iz osobnog odnosa s Njim (Izlazak 19,4: "k sebi sam vas doveo"; Ponovljeni zakon 6,5; usporedite Matej 22,37), da se zasniva na onome što je On učinio za njih u svojoj velikoj milosti i ljubavi.

Zapovijed da ljubimo Boga izražava također obostranu, premda ne simetričnu, narav božanske ljubavi. Bog želi ostvariti prisan, osobni odnos sa svakom osobom koja Mu uzvraća ljubav. Dakle, Božja sveopća ljubav prema svima okvir je za pokazivanje naše dragovoljne, uzajamne ljubavi.

Isus je dao novu zapovijed svojim učenicima. U kojem je smislu ta zapovijed bila nova i stara u isto vrijeme? Pročitajte Ivan 13,34; 15,17; 1. Ivanova 3,11. Usporedite Levitski zakonik 19,18.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Posljednje Jošuiine riječi", str. 435,436 (u izvorniku 521,522).

"Sotona vara mnoge s naizgled vjerodostojnom teorijom da je Božja ljubav prema Njegovom narodu tako velika da će im On oprostiti grijeh. On tvrdi da premda Božje riječi prijetnje imaju određenu svrhu u Njegovoj moralnoj vladavini, one se nikada doslovno neće ispuniti. Ali Bog u svom postupanju prema svojim stvorenjima održava načela pravednosti tako što otkriva istinsku narav grijeha pokazujući da su njegove posljedice bijeda i smrt. Nikada nije bilo i nikada neće biti bezuvjetnog oprosta grijeha. Takav oprost bio bi odbacivanje načela pravednosti koje je sam temelj Božje vladavine. To bi izazvalo zaprepaštenje bezgrešnog svemira. Bog je vjerno upućivao na posljedice grijeha, i ako ta upozorenja nisu istinita, kako možemo biti sigurni da će Njegova obećanja biti ispunjena? Takozvana dobrota koja zanemaruje pravdu nije dobrota, već slabost.

Bog je darovatelj života. Od samog početka svi su Njegovi zakoni dani za život. Ali grijeh je prekinuo poredak koji je Bog uspostavio i uslijedio je nesklad. Sve dok postoji grijeh, patnja i smrt su neizbježne. Samo zato što je Otkupitelj ponio prokletstvo grijeha umjesto nas, čovjek se može nadati da će osobno izbjeći njegove strašne posljedice." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 436; u izvorniku 522)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Osvrnite se na dokaze Božje vjernosti u svojem životu. Na što možete ukazati? U isto vrijeme, što činite kada stvari ne idu onako kako ste očekivali i u smjeru u kojem ste se molili, ili kad vaše pozivanje na obećanja naide na šutnju?

2. Razgovarajte o biblijskom nauku o Božjem gnjevu. Kako biste Gospodnji gnjev prikazali kao radosnu vijest?

3. Koja načela i zaključke možemo izvući iz pouke za ovaj tjedan kada je riječ o druženju s nevjernicima? Kako možemo održati ravnotežu između posjedovanja jasnih granica u smislu naših načela i načina života, i istovremenog miješanja s ljudima da bismo im služili i brinuli se o njihovoj dobrobiti?

4. Koje vas prepreke sprečavaju da prionete za Gospodina svim svojim srcem?

Izaberite danas!

“Međutim, ako vam se ne sviđa služiti Jahvi, onda danas izaberite kome ćete služiti. ... Ja i moj dom služiti ćemo Jahvi.” (Jošua 24,15)

Biblijski tekstovi: Jošua 24; Postanak 12,7; Ponovljeni zakon 17,19; Ponovljeni zakon 5,6; 1. o kraljevima 11,2.4.9; 2. Timoteju 4,7.8.

Posljednje poglavlje Knjige o Jošui smješteno je u kontekst svečanosti obnove Saveza, ovog puta provedene od strane ostarjelog vođe Izraela. Premda nije u pitanju sam Savez, već izvještaj o svečanosti obnove Saveza, ovo poglavlje ima sve elemente drevnih bliskoistočnih sporazuma o suverenitetu (između vladara i vazala, odnosno gospodara i podanika), kao što su: (1) preambula u kojoj se utvrđuje identitet vladara, pokretača saveza; (2) povijesni uvod, u kojem se opisuje odnos između vladara i vazala; (3) odredbe saveza prema kojima se od vazala traži da pokaže potpunu odanost vladaru, koja se zasniva na zahvalnosti i motivirana je zahvalnošću; (4) blagoslovi za poslušnost i kletve (kazne) u slučaju kršenja saveza; (5) svjedoci zavjetovanja vazala; (6) odlaganje dokumenta radi budućeg čitanja; (7) javna potvrda saveza.

Jošua se bliži kraju svojeg života, a nikakve zamjene još nema na vidiku. U tim okolnostima obnova Saveza podsjeća Izraelce da je njihov kralj sam Jahve i da će, ako Mu ostanu vjerni, uživati Njegovu zaštitu. Izraelu nije potreban ljudski vladar. Kao teokratski narod, oni uvijek moraju imati na umu da je Bog njihov jedini kralj.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 591—597.

VI STE BILI TAMO!

“Jošua potom sabra sva plemena Izraelova u Šekem; i sazva starješine Izraelove, glavare, suce i upravitelje njihove, i oni stadoše pred Bogom.” (Jošua 24,1)

Šekem je bio mjesto gdje je Abraham podigao žrtvenik po svojem dolasku u zemlju, i gdje mu je Bog prvi put dao obećanje o zemlji (Postanak 12,7). A sada, kad su obećanja Abrahamu ispunjena, Izrael obnavlja Savez s Bogom na istom mjestu gdje je prvo obećanje bilo prvi put dano. Jošua upućuje poziv koji podsjeća na Jakovljeve riječi: “Maknite, dakle, tuđe bogove koji su među vama.” (Jošua 24,23; usporedite Postanak 35,2-4). Geografski element tog događaja sam po sebi prenosi poziv da se pokaže nepodijeljena odanost Gospodinu i da se odbace svi drugi “bogovi”.

Pročitajte Jošua 24,2-13. Na što je stavljen glavni naglasak u Božjoj poruci Izraelu?

.....

Bog je glavni vršitelj radnje u tom osvrtu na prošlost: “uzeo sam”, “dao sam”, “poslao sam”, “udario sam”, “učinio sam”, “izveo sam”, “izbavio sam”, itd. Izrael nije glavni protagonist tog zbivanja, već njegov objekt. Bog je taj koji je stvorio Izrael. Da se Bog nije umiješao u Abrahamov život, i oni bi služili istim idolima. Postojanje Izraela kao naroda nije zasluga bilo kojega njegovog pretka, već isključivo djelo Božje milosti. Dakle, činjenica da su se Izraelci naselili u toj zemlji nije povod za hvalisanje, već razlog zašto bi trebali služiti Bogu.

U Gospodnjem govoru pet puta se prelazi s “vi” na “oni” (očevi) i obrnuto. Očevi i ovaj naraštaj u Šekemu smatraju se kao jedno. Jošua pokazuje ono što je Mojsije u Ponovljenom zakonu 5,3 već potvrdio — da Bog nije uspostavio Savez samo s očevima, već i sa svima koji su bili prisutni u trenutku kada je Jošua govorio. To veliko mnoštvo koje je sada stajalo pred njim nije doživjelo izlazak. Nisu “svi” bili kod Horeba. Pa ipak, Jošua kaže da su svi oni bili tamo. Ukratko, pouke iz prošlosti moraju se usvojiti u svakom novom naraštaju. Jer Bog koji je djelovao u životu predaka u prošlosti, spreman je djelovati i u životu sadašnjeg naraštaja.

Na koje načine mi kao crkva možemo steći jači osjećaj zajedničke odgovornosti, to jest shvatiti da ono što činimo kao pojedinci utječe i na sve ostale u crkvi?

“SAVRŠENO I VJERNO”

Koji poziv Jošua upućuje Izraelcima? Jošua 24,14.15. Što znači služiti Gospodinu “savršeno i vjerno”?

.....

.....

.....

.....

Jošuin poziv jasno izražava činjenicu da je Izrael trebao odlučiti hoće li poslušnošću Stvoritelju sačuvati svoju neovisnost i živjeti u zemlji, ili će ponovno biti jedan od mnogih idolopokloničkih naroda bez jasnog identiteta, svrhe i misije. Izbor je na njima.

Jošuin poziv je dvostruk: Izrael se treba bojati Boga i služiti Mu “savršeno i vjerno”. Bojati se Boga ne znači živjeti u stalnom strahu i emotivnoj nesigurnosti. To se odnosi na strahopoštovanje koje proizlazi iz uviđanja Božje nezamislive veličine, svetosti i bezgraničnosti s jedne strane, i naše malenosti, grešnosti i ograničenosti s druge. Strah Gospodnji stalna je svjesnost o važnosti Njegovih zahtjeva, spoznaja da On nije samo naš nebeski Otac, već i naš božanski Kralj. Takva svjesnost vodi u život poslušnosti Bogu (Levitski zakonik 19,14; 25,17; Ponovljeni zakon 17,19; 2. o kraljevima 17,34). Dok “strah” opisuje unutarnji stav koji mora odlikovati Izraelce, praktičan ishod strahopoštovanja prema Bogu je služba.

Služba koja se zahtijeva od Izraela opisuje se dvjema hebrejskim riječima: “savršeno” i “vjerno”. Prvi izraz (*tamim*) uglavnom se koristi kao pridjev kojim se opisuje savršenstvo žrtvene životinje. Drugi izraz koji opisuje Izraelovu službu, *emet*, jest “vjerno”. Taj izraz uglavnom označava postojanost i stabilnost. Obično se odnosi na Boga, čiji karakter odlikuje vjernost koja se pokazala u odnosu prema Izraelu.

Vjerna osoba je pouzdana i dostojna povjerenja. Jošua traži od Izraela da pokaže istu odanost Bogu kakvu je Bog pokazao prema svojem narodu u prošlosti. To nije samo izvanjsko pokoravanje Njegovim zahtjevima, već ono što izvire iz nepodijeljene nutarnje dosljednosti srca. Njihov život treba odražavati zahvalnost Bogu za ono što je On učinio za njih. To je u osnovi način na koji bismo se i mi danas trebali odnositi prema Isusu.

Što za vas znači služiti Gospodinu “savršeno” i “vjerno”? Što vas u vašem životu sprečava da pokažete potpunu privrženost Bogu?

SLOBODNI DA SLUŽE

Kao istiniti i vjerni vođa, Jošua poštuje slobodnu volju svojeg naroda i želi da Izrael služi Gospodinu po vlastitom izboru, a ne pod prisilom. Upravo to je smisao svjesne upotrebe glagola "izabrati" (vidi Jošua 24,22). U drugim odlomcima izraz *bakhar*, "izabrati", opisuje Jahvin izbor Izraelaca (Ponovljeni zakon 7,6.7; 10,15; 14,2). Izrael ima slobodu reći "ne" Jahvi čak i nakon što je od Boga izabran, premda bi to bilo besmisleno i apsurdno. Izrael može reći "da" Bogu i živjeti, ili Mu okrenuti leđa i prestati postojati.

Kakav je bio odgovor Izraelaca na Jošuin poziv? Jošua 24,16-18. Zašto je, po vašem mišljenju, Jošua reagirao na njihov odgovor onako kako je opisano? Jošua 24,19-21.

.....

.....

.....

Svojim kategorično pozitivnim odgovorom, Izraelci priznaju da je Bog patrijarha i njihovih otaca sada i "Bog naš" (Jošua 24,17.18), kojem su spremni služiti s nepodijeljenom odanošću. Nakon takve nesumnjive potvrde njihove odanosti, očekivali bismo riječi pohvale i ohrabrenja od strane Jošue. Međutim, on to ne čini. Dijalog između njega i naroda poprima radikalna zaokret kada Jošua naizgled igra ulogu davoljeg od-vjetnika. On prelazi s govora o Božjoj blagotvornoj promisli u prošlosti na prijetnju Izraelcima slikom Boga kojem nije lako služiti.

Jošui je bila dobro poznata nepostojanost pripadnika prvog naraštaja, koji su sličnim riječima obećali da će slušati Boga (Izlazak 19,8; 24,3; Ponovljeni zakon 5,27), ali su zaboravili na svoja obećanja dok su im te riječi još bile na usnama (Izlazak 32). Zato Jošua želi takvom retorikom ukazati Izraelcima na nekoliko pojedinosti. Prvo, odluka da služe Bogu ozbiljna je stvar. Ona će morati oblikovati cijeli narod prema Božjem otkrivenju. Blagoslovi su očigledni, ali se posljedice neposlušnosti također moraju u potpunosti razumjeti. Oprost grijeha nije neotuđivo pravo čovječanstva, već čudo Božje milosti.

Drugo, odluku Izraelaca da služe Bogu moraju donijeti oni sami, a ne nešto što im je nametnuo vođa, pa čak ni Jošua.

Treće, Izrael mora shvatiti da ljudi ne mogu služiti Bogu vlastitom snagom. Služenje Bogu ne postiže se mehaničkim pridržavanjem odredbi Saveza, već osobnim odnosom s Gospodinom koji spašava (usporedi Izlazak 20,1.2; Ponovljeni zakon 5,6.7).

OPASNOSTI IDOLOPOKLONSTVA

Pročitajte Jošua 24,22-24. Zašto je Jošua morao ponoviti poziv Izraelcima da odbace svoje idole?

.....

.....

.....

Prijetnja koju donosi idolopoklonstvo nije teoretska. Prije, u Moapskoj ravnici, u sličnom kontekstu, Mojsije je pozvao narod na istu odluku (Ponovljeni zakon 30,19.20). Bogovi o kojima je riječ nisu egipatski niti bogovi naroda koji žive preko rijeke, već oni koji se nalaze “među njima”. Zato Jošua poziva pripadnike svojeg naroda da priklone svoja srca Gospodinu. Hebrejski izraz koji je tu upotrijebljen, *natah*, znači “prikloniti se”, “sagnuti se”. On opisuje Boga od kojega se očekuje da se sagne i sluša molitve (2. o kraljevima 19,16; Psalam 31,3.4; Daniel 9,18), a to je i stav koji su proroci poslije zahtijevali od Izraela (Izaija 55,3; Jeremija 7,24). On ukazuje na Salomonov otpad kada se njegovo srce priklonilo tuđim bogovima (1. o kraljevima 11,2.4.9). Grešno ljudsko srce nema prirodnu sklonost da se prikloni i sluša Božji glas. Potrebna je svjesna odluka s naše strane da bismo ga usmjerili k ispunjavanju Božje volje.

Odgovor Izraelaca doslovno glasi: “Slušat ćemo Božji glas.” Taj izraz naglašava odnosni aspekt poslušnosti. Od Izraela se ne traži da rutinski slijedi neka beživotna pravila. Savez se odnosi na živi odnos s Gospodinom, koji se ne može u potpunosti izraziti pukim propisima. Vjera Izraelaca nikad nije trebala biti legalistička, već kao stalni razgovor u vjeri i ljubavi sa svetim i milostivim Spasiteljem.

Čak i nakon trostrukog obećanja naroda da će služiti Jahvi, što podrazumijeva, kao što je Jošua zapovjedio, uklanjanje tuđih bogova između njih, nema izvještaja da se to dogodilo. U cijeloj knjizi uobičajeno je da se izvještava o ispunjenju Jošuinih (ili Mojsijevih) zapovijedi kao o primjeru poslušnosti. Nepostojanje takvog izvještaja sada na kraju knjige, ostavlja Jošuin poziv otvorenim. Glavni poziv knjige — da se služi Jahvi — nije namijenjen samo Jošuinom naraštaju, već i svakom novom naraštaju Božjeg naroda koja će čitati ili slušati tu poruku.

Koliko ste često obećali Gospodinu da ćete učiniti nešto, a ipak niste? Zašto niste? Što vam vaš odgovor govori o milosti?

DOBAR SVRŠETAK

Pročitajte završne riječi o Jošui koje je zapisao neki nadahnuti pisar (Jošua 24,29-33). U kojem smislu te riječi ne samo što se osvrću na prošlost, već upućuju i na budućnost?

.....

.....

.....

U zaključku u kojem izvještava o smrti Jošue i velikog svećenika Eleazara, autor dovodi ovu knjigu do otrežnjujućeg svršetka. Osvrćući se u isto vrijeme na pokop Jošue, pokop Eleazara i pokapanje Josipovih kostiju, on stvara kontrast između života izvan zemlje i početka života u zemlji. Više nema potrebe za lutanjem. Zemni ostaci vođa ne moraju se nositi sa sobom. Patrijarsi su pokopali svoje rođake u špilji (Postanak 23,13.19; 25,9. 10), u polju kupljenom u Šekemu (Posanak 33,19). Sada narod pokapa svoje vođe na tlu vlastite baštine, što im daje osjećaj trajnosti. Obećanja dana patrijarsima ispunjena su. Jahvina vjernost predstavlja tu povijesnu nit koja povezuje Izraelovo potomstvo s njegovom sadašnjošću i budućnošću.

Kao što završni odlomci knjige povezuju cijeli narativ sa širom slikom prošlosti, tako upućuju i na budućnost. Bivši nadbiskup Canterburyja, lord George Cary, u glavnom govoru održanom u crkvi Svetog Trojstva u Shrewsburyju, izjavio je da je Anglikanska crkva "samo jedan naraštaj udaljena od izumiranja".

Zapravo, crkva je uvijek samo jedan naraštaj udaljena od izumiranja, a tako je bilo i sa starozavjetnim Božjim narodom. Jedno veliko poglavlje u izraelskoj povijesti završilo je. Sudbina naroda sada ovisi o odgovorima na mnoga pitanja koja se tiču budućnosti. Hoće li Izrael biti odan Gospodinu? Hoće li biti u stanju nastaviti nedovršeni zadatak osvajanja cijele zemlje? Hoće li se Izraelci držati Jahve i ne uplitati se u obožavanje idola? Naraštaj pod Jošuinim vodstvom bio je vjeran Bogu, ali hoće li i sljedeći naraštaj očuvati isti duhovni smjer koji je zacrtao njihov veliki vođa? Čitajući Jošuinu knjigu, svaki idući naraštaj Božjeg naroda mora se suočiti s istim pitanjima. Njihov uspjeh ovisit će o odgovorima koje budu davali u svojem svakodnevnom životu, i o tome kako se budu odnosili prema istinama koje su naslijedili.

Poput Pavla, Jošua je "dobar boj vojevao" (2. Timoteju 4,7). Koji je bio ključ Jošuinog uspjeha? Koje odluke vi trebate donijeti danas da biste svoj životni put završili s istom sigurnošću u spasenje?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Posljednje Jošuline riječi", str. 436,437 (u izvorniku 522—524).

"Među mnoštvom ljudi koji su izišli iz Egipta bilo je dosta onih koji su obožavali idole, a moć navike je takva da se ta praksa tajno nastavila, u izvjesnoj mjeri čak i nakon naseljavanja u Kanaanu. Jošua je bio svjestan tog zla među Izraelcima i jasno je uočio opasnosti koje bi iz toga mogle proizići. Žarko je želio vidjeti temeljitu obnovu među hebrejskim mnoštvom. Znao je da će se narod, ne zauzme li odlučan stav da svim srcem služi Jahvi, sve više odvajati od Njega. ... Dok je dio hebrejskog mnoštva duhom služio Bogu, mnogi su bili puki formalisti. Nikakav žar niti revnost nisu obilježavali njihovu službu. Neki su bili idolopoklonici u srcu, ali su se stidjeli to priznati." (Ellen G. White, *Signs of the Times*, 19. svibnja 1881.)

"Taj svečani zavjet zabilježen je u knjizi Zakona da bi se sačuvao u punoj svetosti. Zatim je Jošua postavio veliki kamen ispod hrasta u blizini Gospodnjeg Svetišta. 'Zatim reče Jošua svemu narodu: Gle, ovaj kamen neka nam bude svjedokom, jer je čuo riječi što ih je govorio Jahve; on će biti svjedok da ne zatajite Boga svoga.' (Jošua 24,27) Ovdje Jošua otvoreno izjavljuje da njegove upute i opomene narodu nisu bile njegove vlastite riječi, već riječi samoga Boga. Taj veliki kamen stajat će kao svjedok budućim naraštajima o događaju u čiji je spomen podignut, i svjedočit će protiv naroda ako ikad ponovno padne u idolopoklonstvo." (Ellen G. White, *Signs of the Times*, 26. svibnja 1881.)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Razgovarajte o značenju izraza: "Jer je on Bog sveti, Bog ljubomorni." (Jošua 24,19) U kojem je smislu Bog ljubomorani?

2. Na koji je način naša ljubav prema Bogu povezana sa slobodom izbora koju nam On daje? Odnosno, možemo li istinski voljeti ako nismo slobodni? Može li prava ljubav ikad biti nametnuta? Ako ne može, zašto?

3. Na koje praktične načine današnji crkveni vođe mogu predati baklju sljedećem naraštaju?

4. Razmislite o Jošuinom životu i o činjenici da su tijekom cijelog njegovog života Izraelci služili Gospodinu. Kakav biste zaključak voljeli da ljudi izvuku o vašem životu?

Idite i rodite rod

1	S Ivan 15,16	Ja sam te izabrao
2	Č 2. Korinćanima 6,1	Mi smo Njegovi suradnici
3	P Ivan 17,18	Božji poslanici
4	S Izaija 58,10	Bog usmjerava našu službu
5	N Matej 5,16	Neka vaše svjetlo sja
6	P Propovjednik 11,1	Baci kruh svoj na vodu
7	U 1. Korinćanima 3,9	Budimo Božji suradnici
8	S 2. Korinćanima 8,12	Voljni um
9	Č Kološanima 3,23.24	Srdačan stav
10	P Psalam 126,6	Ozbiljan duh
11	S 1. Korinćanima 7,24	Postojanost u službi
12	N Matej 10,42	Jednostavnost
13	P Rimljanima 1,16	Hrabrost
14	U Efežanima 6,16.17	Božje oružje
15	S Ivan 4,34	Krist kao primjer
16	Č Matej 20,28	Sin Čovječji došao je služiti
17	P Djela, 20,35	Dao sam vam primjer
18	S Izaija 61,1	Kristovo djelo
19	N Izaija 61,2	Kristovo djelo je naše djelo
20	P Izaija 53,11	On će opravdati mnoge
21	U Marko 2,17	Krist je došao pozvati grešnike
22	S Matej 28,19	Idite
23	Č 2. Timoteju 4,2	Propovijedaj Riječ
24	P Ivan 4,35	Pogledajte polja
25	S Joel 1,3	Govorite svojoj djeci
26	N Jeremija 1,7	Idite bez straha
27	P 2. Timoteju 4,7	Pavao je sačuvao vjeru
28	U Djela 10,38	Isus je išao čineći dobro
29	S 2. Korinćanima 5,14	Božja ljubav je obećana
30	Č Jošua 1,9	Bog prati svoje sluge
31	P Daniel 12,3	Radnici će sjati kao zvijezde

Bog se brine za vas

1	S Izaija 43,2	On će biti s nama
2	N Izaija 43,3	Za mene je plaćena otkupnina
3	P Izaija 43,6	On će tražiti svoje
4	U Izaija 43,11	On je naš Spasitelj
5	S Hebrejima 12,6	On kori onoga koga ljubi
6	Č Psalam 94,12	Blažen je čovjek kojega Bog poučava
7	P Izaija 1,25	On će te očistiti od otpada
8	S Otkrivenje 3,19	On kori
9	N 1. Petrova 5,7	On se brine za mene
10	P Psalam, 94,14	On nas neće napustiti
11	U Psalam 91,11	On šalje anđele čuvare
12	S Ponovljeni zakon 31,6	Budite jaki i hrabri
13	Č Izlazak 6,7	On će biti naš Bog
14	P Ponovljeni zakon 33,27	On će protjerati neprijatelja
15	S Ponovljeni zakon 33,29	On je naš štiti i mač
16	N Izaija 42,4	On neće ustuknuti
17	P Izaija 42,6	On će držati tvoju ruku
18	U Izaija 42,16	On će pretvoriti tamu u svjetlo
19	S Izlazak 6,6	On će nas otkupiti
20	Č Ivan 12,32	On svojom smrću privlači sve ljude
21	P Psalam 130,8	U Njemu je obilno otkupljenje
22	S Izaija 1,27	Sion će biti otkupljen
23	N Psalam 49,16	Izbavljenje iz groba
24	P Izaija 43,1	Naš Stvoritelj će nas otkupiti
25	U Psalam 72,12	On će spasiti siromahe
26	S Psalam 122,6	Oni koji Te vole, napredovat će
27	Č Jošua 1,8	Vršenje Njegove volje donosi blagostanje
28	P Zaharija 8,12	Blagostanje obećano Ostatku
29	S Ezekiel 36,29.30	Drevni Izrael primjer je Božje brige
30	N Ezekiel 39,29	Obećano je izlijevanje Duha Svetoga

Kad promatram Tvoja nebesa

1	P Psalam 8,4,5	Što je čovjek
2	U Jeremija 31,37	Božja ljubav je nemjerljiva kao nebesa
3	S Psalam 148,4,5	Nebesa Ga slave
4	Č Job, 9,8,9	Razastrta nebesa pokazuju Njegovu moć
5	P Nehemija 9,6	On je sve stvorio i čuva
6	S Propovjednik 7,29	Bog je stvorio čovjeka čestitim
7	N Izaija 40,22	On stoluje nad krugom zemaljskim
8	P Jeremija 32,17	Za Njega ništa nije nemoguće
9	U Hebrejima 1,10	On je u početku postavio temelje
10	S Izaija 37,16	Bog prebiva među kerubinima
11	Č Izaija 57,15	Bog prebiva i u skrušenom srcu
12	P Ivan 14,1-3	Budući je dom spašenih
13	S Hebrejima 12,22	Anđeo domaćin služi pred Bogom
14	N Luka 15,10	Anđeli se zanimaju za grešnog čovjeka
15	P Matej 18,10	Anđeli nas povezuju s Nebom
16	U Izlazak 23,20	Anđeli nas štite i vode
17	S 2. Petrova 3,13	Očekujemo novo Nebo i novu Zemlju
18	Č Otkrivenje 3,21	Pobjednici na Božjem prijestolju
19	P Hebrejima 11,10	Abraham je očekivao grad
20	S Hebrejima 11,16	On je za njih priprazio grad
21	N Otkrivenje 22,1,2	U gradu su stabla i rijeka života
22	P Otkrivenje 21,3	Bog će biti s njima
23	U Otkrivenje 22,3	Prokletstva više neće biti
24	S 1. Korinćanima 2,9	Što Bog priprema onima koji Ga ljube
25	Č Otkrivenje 21,4	Tamo neće biti smrti
26	P Malahija 4,2	Čovjeku će biti vraćen izvorni stas
27	S Izaija 65,21	Gradit ćemo kuće
28	N Izaija 65,22	Dugo ćemo uživati plodove svojih ruku
29	P Izaija 65,25	Divlje zvijeri neće uništavati
30	U Izaija 66,23	Svi će se klanjati pred Božjim licem
31	S Otkrivenje 22,6	Ove su riječi pouzdane i istinite

VEČERNJE BOGOSLUŽJE U OBITELJI

LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
1. Psalam 84.	1. Psalam 107,1-22	1. Psalam 129.
2. Psalam 85.		2. Psalam 130.
3. Psalam 86.	2. Psalam 107,23-43	3. Psalam 131.
4. Psalam 87.	3. Psalam 108.	4. Psalam 132.
	4. Psalam 109,1-19	5. Psalam 133.
5. Psalam 88.	5. Psalam 109,20-31	6. Psalam 134.
6. Psalam 89,1-15	6. Psalam 110.	
7. Psalam 89,16-30	7. Psalam 111.	7. Psalam 135.
8. Psalam 89,31-53	8. Psalam 112.	8. Psalam 136.
9. Psalam 90.		9. Psalam 137.
10. Psalam 91.	9. Psalam 113.	10. Psalam 138.
11. Psalam 92.	10. Psalam 114.	11. Psalam 139,1-12
	11. Psalam 115.	12. Psalam 139,13-24
12. Psalam 93.	12. Psalam 116.	13. Psalam 140.
13. Psalam 94.	13. Psalam 117.	
14. Psalam 95.	14. Psalam 118.	14. Psalam 141.
15. Psalam 96.	15. Psalam 119,1-24	15. Psalam 142.
16. Psalam 97.		16. Psalam 143.
17. Psalam 98.	16. Psalam 119,25-48	17. Psalam 144,1-11
18. Psalam 99.	17. Psalam 119,49-80	18. Psalam 144,12-15
	18. Psalam 119,81-96	19. Psalam 145.
19. Psalam 100.	19. Psalam 119,97-136	20. Psalam 146.
20. Psalam 101.	20. Psalam 119,137-160	
21. Psalam 102,1-12	21. Psalam 119,161-176	21. Psalam 147.
22. Psalam 102,13-29	22. Psalam 120.	22. Psalam 148.
23. Psalam 103.		23. Psalam 149.
24. Psalam 104,1-18	23. Psalam 121.	24. Psalam 150.
25. Psalam 104,19-35	24. Psalam 122.	25. Psalam 1.
	25. Psalam 123.	26. Psalam 2.
26. Psalam 105,1-15	26. Psalam 124.	27. Psalam 3.
27. Psalam 105,16-32	27. Psalam 125.	
28. Psalam 105,33-45	28. Psalam 126.	28. Psalam 4.
29. Psalam 106,1-15	29. Psalam 127.	29. Psalam 5.
30. Psalam 106,16-33		30. Psalam 6.
31. Psalam 106,34-48	30. Psalam 128.	31. Psalam 7.

ČITANJE BIBLIJE REDOM

LISTOPAD

1. Mihej 1-4
2. Mihej 5-7
3. Nahum 1-3
4. Habakuk 1-3
5. Sefanija 1-3
6. Hagaj 1-2
7. Zaharija 1-4
8. Zaharija 5-8
9. Zaharija 9-11
10. Zaharija 12-14
11. Malahija 1-3
12. Matej 1-3
13. Matej 4-7
14. Matej 8-10
15. Matej 11-13
16. Matej 14-16
17. Matej 17-19
18. Matej 20-22
19. Matej 23-25
20. Matej 26-28
21. Marko 1-3
22. Marko 4-7
23. Marko 8-10
24. Marko 11-13
25. Marko 14-16
26. Luka 1-3
27. Luka 4-7
28. Luka 8-10
29. Luka 11-14
30. Luka 15-16
31. Luka 17-18

STUDENI

1. Luka 19-21
2. Luka 22-24
3. Ivan 1-3
4. Ivan 4-6
5. Ivan 7-9
6. Ivan 10-12
7. Ivan 13-15
8. Ivan 16-18
9. Ivan 19-21
10. Djela 1-3
11. Djela 4-6
12. Djela 7-10
13. Djela 11-13
14. Djela 14-16
15. Djela 17-19
16. Djela 20-22
17. Djela 23-25
18. Djela 26-28
19. Rimljanima 1-3
20. Rimljanima 4-7
21. Rimljanima 8-10
22. Rimljanima 11-13
23. Rimljanima 14-16
24. 1. Korinć. 1-3
25. 1. Korinć. 4-7
26. 1. Korinć. 8-10
27. 1. Korinć. 11-13
28. 1. Korinć. 14-16
29. 2. Korinć. 1-3
30. 2. Korinć. 4-6

PROSINAC

1. 2. Korinć. 7-10
2. 2. Korinć. 11-13
3. Galaćanima 1-3
4. Galaćanima 4-6
5. Efežanima 1-6
6. Filipljanima 1-4
7. Kološanima 1-4
8. 1. Solunj. 1-5
9. 2. Solunj. 1-3
10. 1. Timoteju 1-6
11. 2. Timoteju 1-4
12. Titu i Filemonu
13. Hebrejima 1-3
14. Hebrejima 4-6
15. Hebrejima 7-9
16. Hebrejima 10-13
17. Jakov 1-3
18. Jakov 4-5
19. 1. Petrova 1-5
20. 2. Petrova 1-3
21. 1. Ivanova 1-2
22. 1. Ivanova 4-5
23. 2. i 3. Ivanova
24. Judina poslanica
25. Otkrivenje 1-3
26. Otkrivenje 4-6
27. Otkrivenje 7-9
28. Otkrivenje 10-12
29. Otkrivenje 13-15
30. Otkrivenje 16-19
31. Otkrivenje 20-22

ČITANJE BIBLIJE REDOM — JEDNO POGLAVLJE DNEVNO

LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
1. Ponovljeni z. 5	1. Jošua 2	1. Suci 8
2. Ponovljeni z. 6		2. Suci 9
3. Ponovljeni z. 7	2. Jošua 3	3. Suci 10
4. Ponovljeni z. 8	3. Jošua 4	4. Suci 11
	4. Jošua 5	5. Suci 12
5. Ponovljeni z. 9	5. Jošua 6	6. Suci 13
6. Ponovljeni z. 10	6. Jošua 7	
7. Ponovljeni z. 11	7. Jošua 8	7. Suci 14
8. Ponovljeni z. 12	8. Jošua 9	8. Suci 15
9. Ponovljeni z. 13		9. Suci 16
10. Ponovljeni z. 14	9. Jošua 10	10. Suci 17
11. Ponovljeni z. 15	10. Jošua 110	11. Suci 18
	11. Jošua 12	12. Suci 19
12. Ponovljeni z. 16	12. Jošua 13	13. Suci 20
13. Ponovljeni z. 17	13. Jošua 14	
14. Ponovljeni z. 18	14. Jošua 15	14. Suci 21
15. Ponovljeni z. 19	15. Jošua 16	15. Ruta 1
16. Ponovljeni z. 20		16. Ruta 2
17. Ponovljeni z. 21	16. Jošua 17	17. Ruta 3
18. Ponovljeni z. 22	17. Jošua 18	18. Ruta 4
	18. Jošua 19	19. 1. Samuelova 1
19. Ponovljeni z. 23	19. Jošua 20	20. 1. Samuelova 2
20. Ponovljeni z. 24	20. Jošua 21	
21. Ponovljeni z. 25	21. Jošua 22	21. 1. Samuelova 3
22. Ponovljeni z. 26	22. Jošua 23	22. 1. Samuelova 4
23. Ponovljeni z. 27		23. 1. Samuelova 5
24. Ponovljeni z. 28	23. Jošua 24	24. 1. Samuelova 6
25. Ponovljeni z. 29	24. Suci 1	25. 1. Samuelova 7
	25. Suci 2	26. 1. Samuelova 8
26. Ponovljeni z. 30	26. Suci 3	27. 1. Samuelova 9
27. Ponovljeni z. 31	27. Suci 4	
28. Ponovljeni z. 32	28. Suci 5	28. 1. Samuelova 10
29. Ponovljeni z. 33	29. Suci 6	29. 1. Samuelova 11
30. Ponovljeni z. 34		30. 1. Samuelova 12
31. Jošua 1	30. Suci 7	31. 1. Samuelova 13

POČECI SUBOTA U LISTOPADU, STUDENOM I PROSINCU 2025.

MJESTO	LISTOPAD					STUDENI				PROSINAC			
	3.10.	10.10.	17.10.	24.10.	31.10.	7.11.	14.11.	21.11.	28.11.	5.12.	12.12.	19.12.	26.12.
Beli Manastir	18.22	18.09	17.56	17.45	16.35	16.26	16.17	16.11	16.07	16.04	16.04	16.05	16.10
Biograd	18.35	18.23	18.11	18.01	16.51	16.43	16.35	16.29	16.25	16.23	16.23	16.25	16.29
Bjelovar	18.29	18.16	18.04	17.52	16.43	16.33	16.25	16.18	16.14	16.11	16.11	16.13	16.17
Borovo	18.21	18.08	17.56	17.44	16.35	16.25	16.17	16.11	16.07	16.04	16.04	16.05	16.10
Brač	18.31	18.19	18.07	17.56	16.47	16.39	16.31	16.26	16.22	16.19	16.19	16.22	16.26
Cres	18.39	18.26	18.14	18.03	16.53	16.44	16.36	16.30	16.26	16.23	16.23	16.25	16.29
Crikvenica	18.38	18.25	18.13	18.01	16.52	16.42	16.34	16.28	16.23	16.21	16.20	16.23	16.26
Čakovec	18.30	18.17	18.04	17.52	16.42	16.32	16.24	16.17	16.12	16.10	16.09	16.11	16.15
Dalj	18.21	18.08	17.56	17.44	16.35	16.25	16.17	16.11	16.06	16.04	16.03	16.05	16.09
Daruvar	18.27	18.14	18.02	17.50	16.40	16.31	16.23	16.16	16.11	16.09	16.09	16.11	16.15
Delnice	18.38	18.25	18.13	18.01	16.51	16.41	16.34	16.27	16.23	16.20	16.20	16.22	16.26
Dubrovnik	18.25	18.13	18.02	17.51	16.43	16.34	16.26	16.21	16.17	16.16	16.16	16.17	16.22
Dugi Otok	18.36	18.23	18.12	18.01	16.52	16.43	16.35	16.29	16.25	16.22	16.22	16.24	16.28
Đakovo	18.22	18.10	17.58	17.46	16.36	16.26	16.19	16.12	16.08	16.05	16.05	16.07	16.11
Garešnica	18.29	18.16	18.04	17.52	16.43	16.33	16.25	16.19	16.14	16.11	16.11	16.13	16.17
Gospić	18.35	18.23	18.11	17.59	16.50	16.41	16.33	16.27	16.23	16.20	16.20	16.22	16.26
Grubišno Polje	18.27	18.14	18.02	17.50	16.40	16.31	16.23	16.16	16.11	16.09	16.09	16.11	16.15
Hvar	18.32	18.19	18.08	17.57	16.48	16.40	16.32	16.26	16.22	16.20	16.20	16.22	16.26
Ilok	18.19	18.06	17.53	17.42	16.32	16.23	16.15	16.08	16.04	16.01	16.01	16.03	16.07
Karlovac	18.34	18.21	18.09	17.57	16.47	16.38	16.30	16.23	16.19	16.16	16.16	16.18	16.22
Knin	18.31	18.19	18.07	17.56	16.47	16.38	16.30	16.24	16.20	16.17	16.17	16.20	16.23
Koprivnica	18.29	18.16	18.03	17.51	16.41	16.31	16.23	16.16	16.11	16.09	16.08	16.11	16.14
Korčula	18.29	18.17	18.05	17.55	16.46	16.37	16.30	16.25	16.20	16.19	16.19	16.21	16.25
Kornat	18.35	18.23	18.12	18.01	16.52	16.43	16.35	16.29	16.25	16.23	16.23	16.25	16.29
Krapina	18.33	18.20	18.07	17.55	16.45	16.35	16.27	16.20	16.16	16.13	16.13	16.14	16.19
Križevci	18.30	18.17	18.04	17.52	16.42	16.32	16.24	16.17	16.13	16.10	16.10	16.11	16.16
Krk	18.38	18.25	18.13	18.02	16.52	16.43	16.35	16.28	16.24	16.22	16.21	16.23	16.27
Kutina	18.29	18.17	18.04	17.53	16.43	16.34	16.25	16.19	16.14	16.12	16.12	16.14	16.18
Lastovo	18.31	18.19	18.08	17.57	16.48	16.40	16.32	16.27	16.23	16.21	16.22	16.23	16.28
Lipik	18.27	18.14	18.02	17.50	16.41	16.31	16.23	16.17	16.12	16.10	16.10	16.11	16.16
Lošinj	18.39	18.26	18.14	18.03	16.54	16.44	16.37	16.31	16.26	16.24	16.24	16.26	16.30
Makarska	18.28	18.16	18.05	17.54	16.45	16.36	16.29	16.23	16.19	16.17	16.17	16.19	16.23
Maruševac	18.31	18.17	18.05	17.53	16.43	16.33	16.25	16.18	16.13	16.10	16.10	16.12	16.16
Metković	18.27	18.15	18.04	17.53	16.44	16.35	16.28	16.22	16.18	16.16	16.16	16.18	16.22

POČECI SUBOTA U LISTOPADU, STUDENOM I PROSINCU 2025.

MJESTO	LISTOPAD					STUDENI				PROSINAC			
	3.10.	10.10.	17.10.	24.10.	31.10.	7.11.	14.11.	21.11.	28.11.	5.12.	12.12.	19.12.	26.12.
Mljet	18.28	18.16	18.05	17.54	16.45	16.37	16.29	16.24	16.20	16.18	16.18	16.20	16.25
Našice	18.23	18.10	17.58	17.46	16.37	16.27	16.19	16.13	16.08	16.05	16.05	16.07	16.11
Nova Gradiška	18.26	18.14	18.01	17.50	16.40	16.31	16.23	16.16	16.12	16.10	16.09	16.11	16.15
Novska	18.29	18.16	18.04	17.52	16.43	16.33	16.25	16.19	16.14	16.12	16.11	16.14	16.17
Opatija	18.38	18.26	18.14	18.02	16.52	16.43	16.35	16.28	16.24	16.22	16.21	16.23	16.27
Osiijek	18.22	18.09	17.56	17.45	16.35	16.26	16.17	16.11	16.07	16.04	16.04	16.06	16.10
Otočac	18.35	18.23	18.11	17.59	16.50	16.41	16.33	16.26	16.22	16.20	16.20	16.22	16.26
Pag	18.36	18.23	18.11	18.00	16.51	16.41	16.34	16.28	16.23	16.21	16.21	16.23	16.27
Pakrac	18.27	18.14	18.02	17.50	16.41	16.31	16.23	16.17	16.12	16.10	16.09	16.11	16.16
Pelješac	18.28	18.16	18.05	17.54	16.45	16.37	16.29	16.24	16.20	16.18	16.18	16.20	16.24
Petrinja	18.31	18.18	18.05	17.54	16.44	16.35	16.27	16.20	16.16	16.13	16.13	16.15	16.19
Ploče	18.28	18.16	18.04	17.53	16.44	16.35	16.28	16.22	16.19	16.16	16.17	16.19	16.23
Poreč	18.42	18.29	18.17	18.05	16.56	16.46	16.38	16.32	16.28	16.25	16.25	16.27	16.31
Požega	18.26	18.13	18.01	17.49	16.40	16.30	16.22	16.16	16.11	16.08	16.08	16.10	16.14
Pula	18.42	18.29	18.17	18.06	16.56	16.47	16.40	16.33	16.29	16.26	16.26	16.28	16.32
Rab	18.38	18.26	18.13	18.02	16.53	16.44	16.36	16.29	16.25	16.23	16.23	16.25	16.29
Rijeka	18.38	18.26	18.13	18.02	16.52	16.43	16.35	16.28	16.23	16.21	16.21	16.23	16.27
Rovinj	18.42	18.29	18.17	18.05	16.56	16.46	16.38	16.32	16.28	16.25	16.25	16.27	16.31
Sinj	18.31	18.19	18.07	17.56	16.47	16.38	16.31	16.25	16.21	16.19	16.19	16.21	16.25
Sisak	18.31	18.17	18.05	17.54	16.44	16.35	16.26	16.20	16.16	16.13	16.13	16.15	16.19
Slatina	18.26	18.13	18.01	17.49	16.39	16.29	16.21	16.15	16.10	16.08	16.07	16.10	16.13
Slavonski Brod	18.23	18.11	17.58	17.47	16.37	16.28	16.20	16.13	16.09	16.07	16.07	16.08	16.13
Slunj	18.34	18.22	18.09	17.58	16.48	16.38	16.31	16.24	16.20	16.17	16.17	16.19	16.23
Split	18.31	18.19	18.08	17.57	16.48	16.39	16.32	16.26	16.22	16.20	16.20	16.22	16.26
Šibenik	18.35	18.23	18.11	18.01	16.51	16.43	16.35	16.29	16.25	16.23	16.23	16.25	16.29
Varaždin	18.30	18.17	18.04	17.52	16.42	16.32	16.24	16.17	16.13	16.10	16.10	16.11	16.16
Vinkovci	18.22	18.09	17.56	17.45	16.35	16.26	16.18	16.11	16.07	16.04	16.04	16.06	16.10
Virovitica	18.26	18.13	18.01	17.49	16.40	16.30	16.22	16.16	16.11	16.08	16.08	16.10	16.14
Vis	18.32	18.20	18.09	17.58	16.49	16.40	16.33	16.28	16.23	16.21	16.22	16.23	16.28
Vukovar	18.21	18.08	17.56	17.44	16.35	16.25	16.17	16.11	16.06	16.04	16.04	16.05	16.10
Zadar	18.35	18.23	18.11	18.00	16.51	16.41	16.34	16.28	16.24	16.22	16.22	16.23	16.28
Zagreb	18.33	18.20	18.08	17.56	16.46	16.37	16.28	16.22	16.17	16.15	16.14	16.17	16.20
Županja	18.22	18.09	17.57	17.46	16.36	16.26	16.19	16.12	16.08	16.05	16.05	16.07	16.11

(Vremena u ovoj tablici navedena su po zimskom računanju)

Posredničke molitve

Moj molitveni popis:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Moja molitvena iskustva:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

“Dio je Božjeg plana da nam kao odgovor na molitvu vjere dade ono što nam ne bi dao da Ga nismo molili.” (Ellen G. White, *Velika borba*, str. 415) “Razvijajte naviku da razgovarate sa Spasiteljem. ... Neka se vaše srce uvijek diže u tihoj molitvi za pomoć, za svjetlost, za snagu, za mudrost. Neka svaki vaš dah bude molitva.” (Ellen G. White, *Služba liječenja*, str. 328)

Južnoamerička divizija

Udije	Crkve	Skupnice	Vjernika	Stanovnika
Argentinska	668	409	121.956	46.312.000
Bolivijaska	539	675	131.697	12.172.000
Centralnoobrazilska	1.302	733	290.459	43.504.461
Čilenska	713	290	106.037	19.960.000
Istočnoobrazilska	1.211	1.635	216.613	15.855.699
Ekvadorska	322	327	56.788	17.117.000
Sjevernoobrazilska	2.022	1.659	343.506	16.605.841
Sjevernopernanska	1.495	1.730	212.098	16.800.188
Sjeveroistočnoobrazilska	1.191	1.468	210.910	31.062.525
Sjeverozapadnoobrazilska	1.034	937	181.741	7.506.703
Paragvajska	80	91	14.692	6.182.000
Južnoobrazilska	1.263	830	163.610	29.736.656
Južnopernanska	1.227	1.445	212.248	16.961.812
Jugoistočnoobrazilska	1.467	1.058	229.002	39.674.993
Urugvajska	59	52	7.690	3.567.000
Zapadnocentralnoobrazilska	849	784	142.197	19.978.122
Falklandsko otočje	0	1	8	4.000
Ukupno	15.442	14.124	2.641.252	343.131.000

Misijski projekti

1. Izgradnja crkve u Adventističkoj akademiji Pernambuco, Sairé, Brazil.
2. Izgradnja studentskih domova i Centra za obučavanje misionara na Čileanskom adventističkom sveučilištu, Chillán, Čile.
3. Dječji projekti: Izgradnja stotinu učionica dječje subotnje škole u crkvama s malim prihodima, Čile.